

Ministarstvo
ekonomskog
razvoja

PREDLOG

**IZVJEŠTAJ O REALIZACIJI AKCIONOG PLANA ZA 2024. GODINU ZA IMPLEMENTACIJU INDUSTRIJSKE
POLITIKE CRNE GORE 2024-2028. GODINE**

Podgorica, mart 2025. godine

UVOD

Strateški dokument Industrijska politika Crne Gore 2024-2028. godine sa Akcionim planom za implementaciju za 2024. godinu, Vlada Crne Gore je usvojila na sjednici održanoj 1. avgusta 2024. godine, čime je ispunjeno mjerilo za privremeno zatvaranje pregovaračkog poglavlja 20 – Preduzetništvo i industrijska politika, koje je i formalno privremeno zatvoreno na Međuvladinoj konferenciji u Briselu 16. decembra 2024. godine. Usvajanjem navedenih dokumenata ispunjena je obaveza iz Srednjoročnog programa rada Vlade **SPRV 2024-2027. godine** u okviru Prioriteta 2: Stabilan finansijski i ekonomski sistem za bogatu državu, građane i građanke, Cilj 7-Razvijena ekonomija do evropskog životnog standarda, kao i obaveze u okviru Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji PPCG 2024-2027. godine, Poglavlje 20. Preduzetništvo i industrijska politika.

Industrijska politika Crne Gore za period 2024-2028. definiše razvojnu viziju i razvojne prioritete, kroz strateške i operativne ciljeve za ostvarivanje vizije industrijskog razvoja za naredni ciklus implementacije, u cilju povećanja industrijske produktivnosti i konkurentnosti, podsticanja inovativnosti, digitalne i zelene tranzicije i boljeg pristupa jedinstvenom tržištu EU i usklađena je sa EU ažuriranom Industrijskom strategijom „Izgradnja snažnijeg Jedinstvenog tržišta EU za oporavak Evrope“ (COM 2021/350) i pratećim saopštenjima.

Industrijska politika je horizontalna i višedimenzionalna i njena potpuna i efikasna implementacija zahtijeva efikasnu saradnju više resornih ministarstava i institucija, uz ključnu ulogu Ministarstva ekonomskog razvoja za koordinaciju implementacije i saradnje sa nadležnim ministarstvima, institucijama, i uspostavljenog principa usmjeravanja industrijske politike u druge relevantne politike i obezbjeđenja relevantnosti, interne i eksterne koherentnosti politike i praćenja efektivnosti, efikasnosti i uticaja.

Imajući u vidu sveobuhvatnost cjelokupnog procesa, u fazi kreiranja i implementacije mjera i aktivnosti Industrijske politike 2024-2028. godine i pratećih Akcionih planova, sve aktivnosti se koordiniraju po modelu prethodno uspostavljene i veoma funkcionalne strukture Koordinacionog tijela za izradu i implementaciju Industrijske politike na dva nivoa- upravljačka i operativna struktura. U zaduženju Koordinacionog tijela je kontinuirano usklađivanje sa inoviranim okvirom Industrijske politike EU i relevantnim EU saopštenjima i obezbjeđenje unutarministarske i međuministarske saradnje radi dosljednosti između različitih nacionalnih ključnih strategija i programa. U tom kontekstu obezbijedena je saradnja svih ključnih institucija i kroz druga konsultativna tijela i mehanizme na različitim nivoima (Savjet za konkurentnost, Savjet za inovacije i pametnu specijalizaciju, Pregovaračka radna grupa za poglavlje 20, međuresorne radne grupe, itd), čime se doprinosi efikasnijoj implementaciji industrijske politike sa drugim srodnim politikama i implementaciji programa i instrumenata za razvoj industrije.

Industrijska politika Crne Gore 2024-2028, prepoznaje kao prioritete i projekte iz ključnih komponenti Reformske agende Crne Gore 2024-2027. u okviru Plana rasta EU za Zapadni Balkan: poslovnog okruženja i razvoja privatnog sektora, digitalne i energetske/zelene tranzicije i razvoja ljudskog kapitala.

Osnov za monitoring i praćenje sprovođenja, kao i odgovarajućeg izvještavanja o sprovođenju Industrijske politike Crne Gore 2024-2028. godine čine dvogodišnji/jednogodišnji akcioni planovi sa utvrđenim strateškim i operativnim ciljevima čije se ostvarenje mjeri odgovarajućim indikatorima uticaja/učinka i rezultata.

Sastavni dio Industrijske politike Crne Gore 2024-2028. godine predstavlja **Akcionni plan za implementaciju za 2024. godinu** kojim su definisani pojedinačni programi, projekti i aktivnosti u okviru četiri strateška i 13 operativnih ciljeva, sa relevantnim indikatorima praćenja rezultata i čije sprovođenje se prezentira **Izveštajem o realizaciji Akcionog plana za 2024. godinu za implementaciju industrijske politike Crne Gore 2024-2028. godine.**

I UVODNI REZIME

Izveštaj o realizaciji Akcionog plana za implementaciju Industrijske politike Crne Gore za 2024. godinu obuhvata 13 operativnih ciljeva sa 68 aktivnosti koje su u funkciji realizacije strateških ciljeva:

1. Unapređenje ambijenta za digitalnu i zelenu tranziciju industrije,
2. Rast investicija i modela finansiranja za dugoročnu konkurentnost industrije,
3. Podsticanje inovacija na principima pametnog i održivog razvoja industrije,
4. Unapređenje pristupa jedinstvenom tržištu EU i jačanje regionalne ekonomske saradnje.

Kroz Izveštaj o sprovođenju Akcionog plana dat je prikaz realizacije aktivnosti implementacije Industrijske politike, na godišnjem nivou koji takođe obuhvata određene aktivnosti koje imaju višegodišnji karakter i sprovode se shodno unaprijed definisanoj dinamici realizacije projekata i planiranim ciljevima za 2024. godinu, a u funkciji su podrške razvoju sektora industrije.

1) STEPEN REALIZACIJE I OBRAZLOŽENJE

1.1. Stepen realizacije po aktivnostima

Postignut je zadovoljavajući stepen realizacije planiranih aktivnosti za 2024. godinu i realizovan je značajan broj programa, projekata i aktivnosti na planu razvoja infrastrukture poslovnog ambijenta, finansijske podrške za unapređenje razvoja industrije, posebno prerađivačke industrije, razvoja vještina i kompetencija, inovativnosti, digitalne transformacije, jačanja izvoznih performansi privrede, itd.

Od ukupnog broja aktivnosti (68), u toku 2024. godine uspješno je realizovano 80,88% (55 aktivnosti), djelimično je realizovano 16,18% (11 aktivnosti), dok 2,94% (dvije aktivnosti) nijesu realizovane.

U smislu osvrta na aktivnosti koje se nijesu realizovale u potpunosti u skladu sa planom, evidentno je da se kod određenog broja aktivnosti bilježi stepen realizacije na nešto nižem nivou u odnosu na planirani usljed prisutnih **izazova** i **razloga** u sprovođenju projekata u različitim oblastima, i to: nešto sporije dinamike realizacije investicija i stvaranja tehničkih pretpostavki za efikasno ulaganje u određenim segmentima infrastrukture kao podrške industrijskom razvoju, manjih kašnjenja u pogledu finalizacije zakonskog okvira koji treba da doprinese kvalitetnijem poslovnom ambijentu za dalji razvoj i finansiranje sektora MMSP, određenih kašnjenja u pripremi i raspisivanju tendera ili javnih poziva, zatim nedovoljnog broja prijavljenih privrednih subjekata za određene segmente podsticajnih mjera podrške odnosno slabijeg kvaliteta njihovih aplikacionih prijava, nedovoljno razvijenih administrativnih kapaciteta za povlačenje EU i donatorskih sredstava, izvjesnog kašnjenja u stvaranju preduslova za uspostavljanje Geoportala sa planskom dokumentacijom, pa sve do značajnog kašnjenja realizacije aktivnosti u oblasti šumarstva u dijelu sertifikacije gazdovanja šumama i razvoja informacionog sistema u šumarstvu, koje su aktivnosti ostale u potpunosti nerealizovane tokom 2024. godine

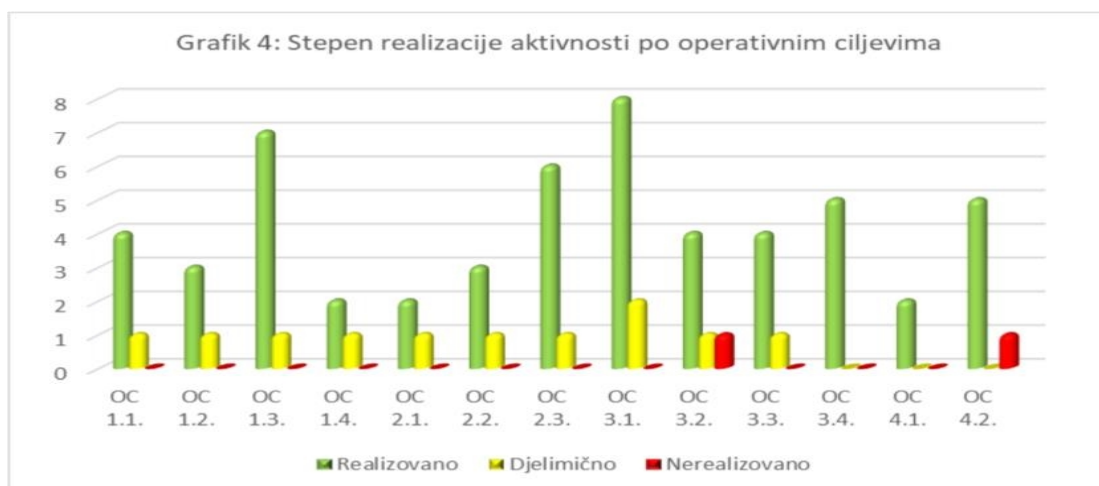
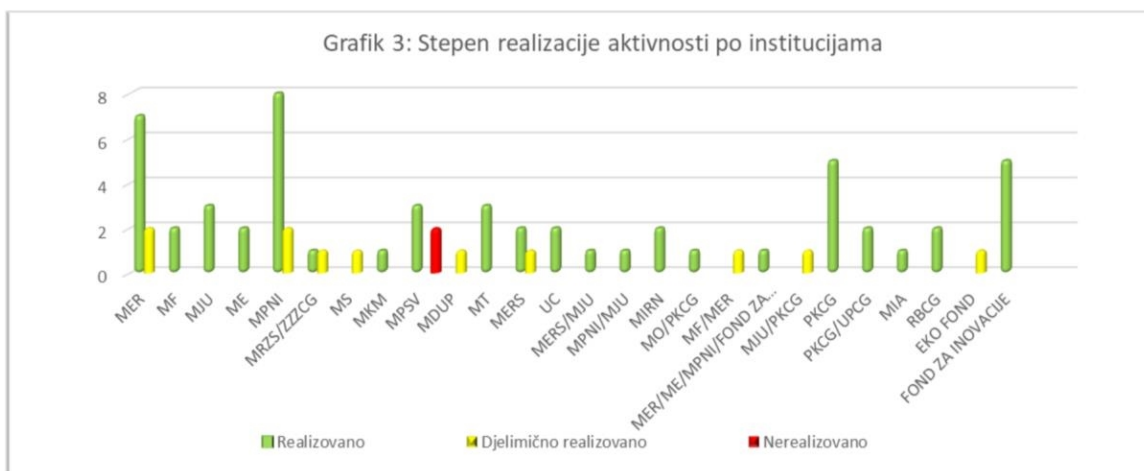
1.2. Stepen realizacije aktivnosti po strateškim ciljevima

Od ukupnog broja aktivnosti (68), u okviru Strateškog cilja 1 ukupno je planirano 20 aktivnosti, od čega je u potpunosti realizovano 16, a djelimično su realizovane četiri aktivnosti. Za Strateški cilj 2, od ukupno 14 aktivnosti, 11 je u cjelosti realizovano, a tri aktivnosti su djelimično realizovane. U okviru Strateškog cilja 3, planirano je 26 aktivnosti, od čega je potpuno realizovano 21 aktivnost, četiri djelimično, dok jedna aktivnost nije realizovana. Od ukupno 8 aktivnosti u okviru Strateškog cilja 4, u potpunosti je realizovano 7, dok jedna aktivnost nije realizovana (Grafik 2).

1.3. Stepen realizacije po institucijama

Posmatrano sa aspekta institucija koje realizuju aktivnosti, dat je prikaz strukture aktivnosti koje su realizovane od strane vodećih institucija u saradnji sa ključnim partnerima javnog i privatnog sektora i donatora (Grafik 3, Detaljan prikaz u okviru poglavlja III TABELA ZA IZVJEŠTAVANJE ZA 2024. GODINU):

1.4. Aktivnosti koje se nijesu realizovale u roku

Od ukupnog broja aktivnosti (68), dvije aktivnosti koje nijesu realizovane u skladu sa planom slijede u nastavku uz obrazloženje razloga i izazova:

3.2.2. Unapređenje i razvoj informacionog sistema u šumarstvu - Nakon početnog prolongiranja realizacije odobravanja IPA projektnih sredstava za razvoj informacionog sistema u šumarstvu, projekat je i dalje u kašnjenju zbog sporosti u realizaciji pripreme tenderske dokumentacije što je uslovalo da informacioni sistem u šumarstvu još uvijek nije uspostavljen i funkcionalan (OC 3.2.);

4.2.6. Realizovati aktivnosti na planu FSC sertifikacije gazdovanja šumama - Aktivnost je prolongirana iz prethodnog perioda i ista nije realizovana ni u 2024. godini, jer nije došlo do potrebne reorganizacije Uprave za šume u DOO, kao pravnog lica koje može biti nosilac FSC sertifikata. Donošenjem Zakona o šumama tokom 2024. godine stvoreni su preduslovi za formiranje privrednog društva, čija je realizacija u kašnjenju (OC 4.2).

1.5. Ključna dostignuća po strateškim/operativnim ciljevima i izazovi u dostizanju ciljeva/ciljnih vrijednosti

Kroz implementaciju aktivnosti koje su utvrđene Akcionim planom za 2024. godinu, u kontinuitetu se nastoje rješavati interni **izazovi** i prepoznate slabosti u smislu **institucionalnih, organizacionih ili finansijskih izazova**, kao i izazovi koji se odnose na nedovoljno razvijenu energetska i digitalnu infrastrukturu za industrijski razvoj i ambijent za digitalnu i zelenu tranziciju industrije, nezadovoljavajući nivo tehnološke modernizacije privrednih subjekata, slabu diverzifikaciju proizvodne strukture, nedostatak konkurentne radne snage na tržištu rada i vještina za tehnološki razvoj industrije, nedovoljne investicije za razvoj, kao i smanjen stepen inovativnosti privrednih subjekata uz slabu iskorišćenost komparativnih prednosti i potencijala kroz pametnu specijalizaciju, usporen proces digitalne transformacije preduzeća, dok pristup tržištima i internacionalizacija poslovanja nije na dovoljnom nivou za adekvatan pristup jedinstvenom evropskom tržištu.

Izazovi u jačanju učešća žena u preduzetništvu i segment **orodnjenosti** uključuju prepoznatu potrebu za većom transparentnošću i vidljivošću dostupnih programa i informacija o podršci ženskom preduzetništvu, mogućnosti za savjetovanja, obuke, razvoj vještina, pristup tržištu rada, itd. U tom smislu, aktivnostima i pratećim indikatorima rezultata identifikovane su potrebe za unapređenje pristupa finansijskim sredstvima i podršci osnivanju preduzeća i druge aktivnosti kojima se mjeri doprinos i učešće žena u implementaciji politike, što je posebno prikazano u segmentu **II INFORMACIJA O NAPRETKU OSTVARENJA STRATEŠKIH I OPERATIVNIH CILJEVA, 3) Osvrt na rodno razvrstane podatke u implementaciji programskih aktivnosti i pratećim indikatorima rezultata u dijelu III TABELA ZA IZVJEŠTAVANJE (ZA 2024. GODINU).**

Pored navedenog, naglašen je i izazov koji se odnosi na zelenu tranziciju i potrebu usklađenosti sa procjenom strateškog uticaja na **životnu sredinu** za projekte u sektoru industrije, smanjenje efekata klimatskih promjena za aktivnosti u energetici i drugim povezanim oblastima kao što je saobraćaj, zatim u segmentu smanjenja otpada, podizanja svijesti o važnosti cirkularne ekonomije, itd. Na tom planu prilikom realizacije investicionih projekata posebno se poštuju standardi zaštite životne sredine i donose Elaborati o procjeni uticaja na životnu sredinu, uz kontinuirano unapređenje razumijevanja o značaju usvajanja sertifikata za održivo poslovanje. Navedeno pitanje je detaljno obrađeno u okviru **Operativnih ciljeva: 1.2. Podsticanje energetske tranzicije i otpornosti u industriji, 2.2. Podrška industriji ka klimatskoj neutralnosti; 3.2. Jačanje industrijskih ekosistema na principima zelene tranzicije i 3.3. Podsticanje daljeg razvoja cirkularnih modela poslovanja.**

Osvrt na rešavanje aktuelnih izazova po strateškim ciljevima:

1) u okviru **unapređenja ambijenta za digitalnu i zelenu tranziciju industrije** evidentna je neophodnost dalje realizacije projekata za razvoj sigurne i održive digitalne infrastrukture, uz unapređenje sajberbezbednosti. U dijelu podsticanja energetske tranzicije i otpornosti u industriji, konkretno rekonstrukcije postojeće energetske infrastrukture neophodno je obezbijediti da rekonstrukcija bude u skladu sa ekološkim zahtjevima u skladu sa uspostavljenom procedurom izrade Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu. Takođe, tržište rada i obrazovni sistem nisu dovoljno usklađeni što ukazuje na potrebu razvoja novih vještina i kompetencija, posebno u oblastima digitalne tehnologije i zelenih poslova. Dodatno, izazov je poboljšanje regulatornog okvira i poslovnog ambijenta, uz neophodnost pojednostavljenja procedura registracije preduzeća i kreiranja sistemskog okvira za upravljanje preduzećima u državnom vlasništvu, gdje postoji značajan potencijal za doprinos ostvarenju utvrđenog strateškog cilja;

2) u segmentu **rasta investicija i modela finansiranja** za preduzeća u industrijskom sektoru, neophodno je dalje usklađivanje finansijskih resursa i instrumenata sa realnim potrebama preduzeća i unapređenje regulatornog okvira kako bi se omogućila primjena novih finansijskih mehanizama, uključujući uspostavljanje Kreditno-garantnog fonda. Značajan izazov predstavlja i raspoloživost adekvatnih finansijskih instrumenata za podršku klimatski neutralnoj ekonomiji i investicije i ulaganja u modernizaciju i energetske efikasnost u prerađivačkoj industriji, što usporava diversifikaciju proizvodnje i čemu takođe treba dati prioritet;

3) u dijelu **podsticanja inovacija i održivog razvoja industrije** potreba je za daljim pružanjem seta usluga od strane inovacione infrastrukture i povećanje ulaganja u startupove i preduzeća koja svoj rast zasnivaju na inovacijama i modernim tehnologijama, a poseban izazov se ogleda u potrebi usmjeravanju razvoja ka oblastima pametne specijalizacije. Razvoj informacionog sistema u šumarstvu je i dalje važan izazov za realizaciju planiranih aktivnosti u ovoj oblasti, zbog čega treba intenzivirati aktivnosti na ovom planu. Izazov predstavlja i nedovoljna obučenost i spremnost startup i MMSP u industriji za korišćenje EU fondova i neophodno je organizovati veću podršku jačanju institucionalnih i administrativnih kapaciteta. Koncept zelene i cirkularne ekonomije još nije dovoljno prepoznat i primijenjen u praksi, dok je stepen digitalne transformacije u preduzećima i dalje nedovoljan, što zahtijeva snažnije sprovođenje aktivnosti u ovim segmentima;

4) u okviru **unapređenja pristupa tržištu u EU i regionalnom kontekstu** posebno u situaciji spoljnotrgovinskog deficita i nedovoljne konkurentnosti industrije ukazuje se potreba usmjerenja proizvodnje i izvoza ka proizvodima sa većom dodatnom vrijednošću i višim stepenom prerade uz ispunjavanje zahtjeva tržišta u pogledu kvaliteta, stabilnosti snabdijevanja, standarda, i ostalih neophodnih preduslova za pristup regionalnim i inostranim tržištima. I dalje je prisutan izazov reorganizacije Uprave za šume i FSH sertifikacija, što nužno zahtijeva napredak u implementaciji planiranih aktivnosti u ovoj oblasti.

U cilju rješavanja navedenih izazova realizovane su planirane aktivnosti i instrumenti, odnosno sagledana su **ključna dostignuća i ključni rezultati** koji su se odnosili na investicije u sektorima energetike, digitalne infrastrukture i saobraćaja, investiciona ulaganja za jačanje proizvodnih kapaciteta i energetske efikasnosti prerađivačke industrije, finansijsku podršku u vidu kredita i faktoringa, grantove za samozapošljavanje, razvoj inovacione infrastrukture i pružanje usluga startup preduzećima, obezbjeđenje inovacionih grantova za razvoj inovacija i saradnju privrede i nauke, unapređenje vještina kroz različite programe obrazovanja i kvalifikacije lica za zapošljavanje u industriji. Takođe su realizovani i programi stručnog obrazovanja u oblasti industrije, obuke, obezbijedena bespovratna finansijska podrška za digitalizaciju, aktivnosti usmjerene ka industriji na osnovama razvoja zelenog i cirkularnog modela poslovanja, pružena je podrška sektoru kreativnih industrija, unapređenju ambijenta za brži pristup jedinstvenom tržištu EU i jačanje ekonomske saradnje i trgovine u regionu kroz procedure pojednostavljenog i ubrzanog puštanja roba i kompjuterizovani tranzitni sistem, kao i jačanje izvoznih sposobnosti preduzeća uz promociju i uspostavljanje poslovne saradnje (Detaljnije obrađeno u dijelu **II INFORMACIJA O NAPRETKU OSTVARENJA STRATEŠKIH I OPERATIVNIH CILJEVA, 2)** Pregled ostvarenih dostignuća po strateškim i **operativnim ciljevima**).

Imajući u vidu da je u pitanju **prva godina implementacija**, predmetnim Izvještajem, u skladu sa metodološkim uputstvom, nijesu obuhvaćene dostignute srednjoročne vrijednosti indikatora učinka u smislu stepena ispunjenosti operativnih ciljeva, već je akcenat izvještavanja na **ostvarenju najvažnijih indikatora rezultata programa/programskih aktivnosti** i isti su detaljnije prikazani u okviru segmenta **II INFORMACIJA O NAPRETKU OSTVARENJA STRATEŠKIH I OPERATIVNIH CILJEVA**, u dijelu **1) Pregled ostvarenih ključnih rezultata realizacije za 2024. godinu.**

Sa aspekta ocjene napretka u **postizanju operativnih ciljeva i pratećih indikatora učinka**, realizaciju sprovedenih aktivnosti možemo posmatrati u kontekstu vremenskog okvira trajanja politike i samog karaktera pojedinih razvojnih mjera čija se realizacija odvija u kontinuitetu i zahtijeva srednji ili duži rok.

Pored navedenog izdvojeni su i **raspoloživi ključni ekonomski indikatori**, dostupni u periodu usvajanja Izvještaja, kojima se prate kretanja i dostignuća u sektoru industrije:

- Učešće sektora industrije u BDV (B-E) u 2023. godini je iznosilo 566.879.000 €¹, u odnosu na 491.807.000 € u 2021. godini što predstavlja povećanje za 15,26% (SPRV 2024-2027, Program rada Vlade Crne Gore za 2025. godinu);
- Povećanje broja zaposlenih u sektoru industrije (B-E) od 8,2% u 2023. godini (25.730² zaposlenih) u poređenju sa 23.780 zaposlenih lica u 2022. godini;
- Trend rasta broja zaposlenih u sektoru prerađivačke industrije (C) od 9,98% u 2023. godini sa evidentiranih 14.766³ zaposlenih u poređenju sa 13.426 zaposlenih lica u 2022. godini;
- Rast investicija u osnovna sredstva u 2023. godini na 216 mil. €⁴ u poređenju sa 113 mil. € u 2022. godini (od čega prerađivačka industrija 30 mil. € ili povećanje u dijelu prerađivačke industrije za 11,11%).

2) PREGLED REALIZOVANIH ULAGANJA U ODNOSU NA PLANIRANA SREDSTVA PO STRATEŠKIM CILJEVIMA I IZVORIMA FINANSIRANJA

Ukupno realizovana ulaganja u funkciji sprovođenja Akcionog plana za 2024. godinu iznose **191.353.941,45 €** što u odnosu na planirana ulaganja od **195.295.414,93 €**, predstavlja **98%** realizacije Akcionog plana.

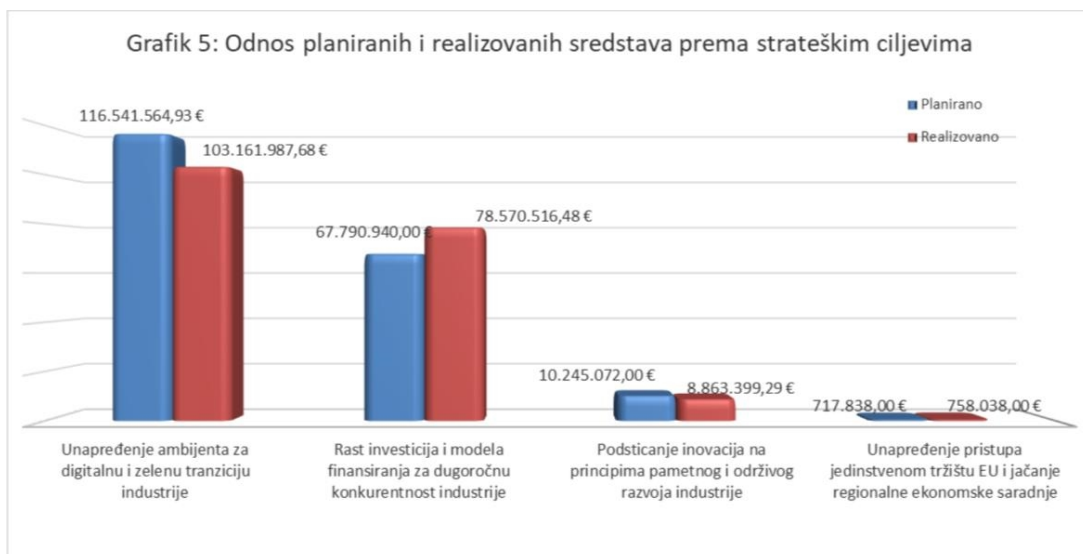
Stepen realizovanih ulaganja po strateškim ciljevima (Grafik 5 i Grafik 6), pokazuje da je stepen realizacije na nivou prvog strateškog cilja **Unapređenje ambijenta za digitalnu i zelenu tranziciju industrije** 88,52% ili 103,16 mil. €, realizacija aktivnosti u okviru drugog strateškog cilja **Rast investicija i modela finansiranja za dugoročnu konkurentnost industrije** iznosi 115,90% odnosno 78,57 mil. € što je premašilo planirana ulaganja za 15,90%. Stepem realizacije trećeg strateškog cilja **Podsticanje inovacija na principima pametnog i održivog razvoja industrije** iznosi 86,51% ili 8,86 mil. €. Za realizaciju aktivnosti u okviru četvrtog strateškog cilja **Unapređenje pristupa jedinstvenom tržištu EU i jačanje regionalne ekonomske saradnje** utrošeno je 758.038 hilj.€ što je premašilo planirana ulaganja za 5,60%.

¹ https://www.monstat.org/uploads/files/BDP/BDP%202023/Godisnji%20BDP%202023_crn.pdf Poslednji raspoloživi podaci za 2023. Monstat

² https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fmonstat.org%2Fuploads%2Ffiles%2Fzarade%2F2023%2Fzaposleni_2010-2023.xls&wdOrigin=BROWSELINK Poslednji raspoloživi podaci za 2023. Monstat

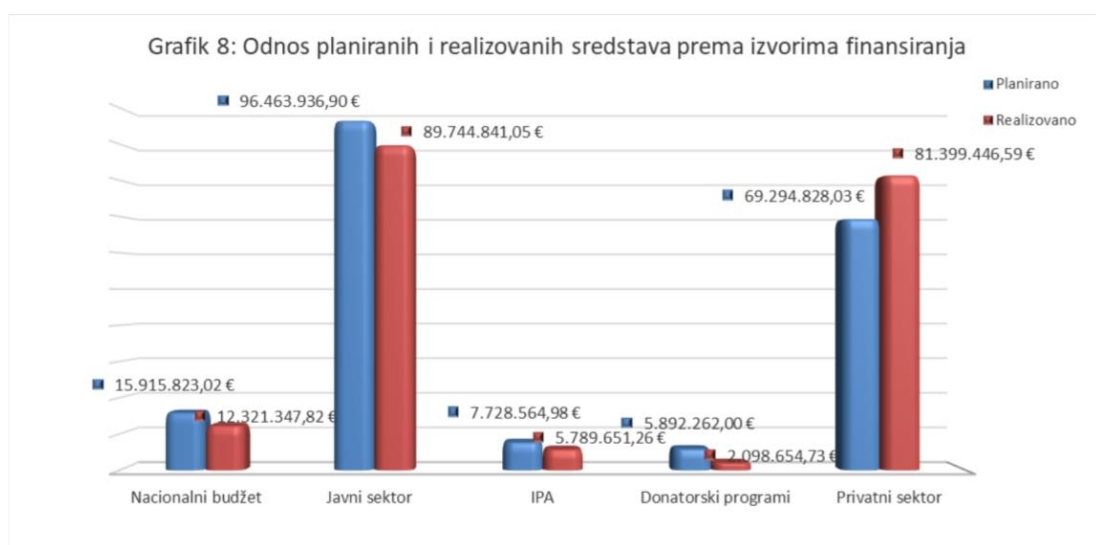
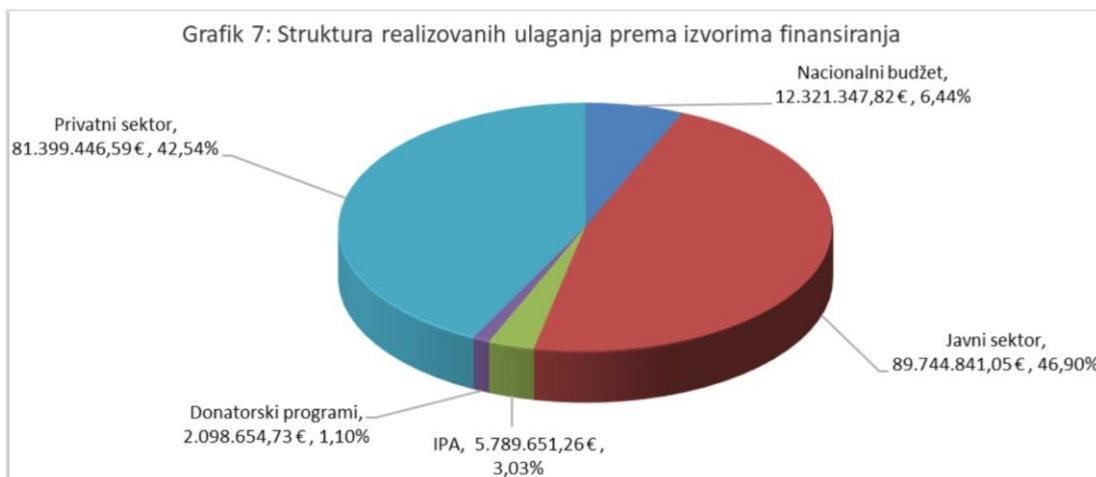
³ <https://monstat.org/cg/page.php?id=1164&pageid=23> Poslednji raspoloživi podaci za 2023. Monstat

⁴ https://monstat.org/uploads/files/investicije/2023k/Investicije%20u%20osnovna%20sredstva_2023_docxnew.pdf Poslednji raspoloživi podaci za 2023. Monstat

Posmatrano po **strukturi realizacije po izvorima finansiranja** (Grafik 7 i Grafik 8), sredstva javnog sektora učestvuju sa 46,90% ili 89,74 mil. € u strukturi realizacije ukupnih ulaganja i u najvećoj mjeri se odnose na finansiranje od strane Razvojne banke u iznosu od 69,25 mil. €, i projekte u oblasti energetike u iznosu od 20,16 mil. €. Sredstva privatnih investitora u iznosu od 81,39 mil. € učestvuju sa 42,54% u ukupnoj realizaciji, uz najveći uticaj investicija za unapređenja ICT infrastrukture, razvoja preduzetništva, programe sajamskih aktivnosti. Iz sredstava nacionalnog budžeta je uloženo 12,32 mil. € ili 6,44% za aktivnosti u segmentu projekata podrške jačanju konkurentnosti privrede i investicija u razvoj prerađivačke industrije, realizaciju inovacionih projekata i razvoj startapova, kreativnih industrija, zanatstva, digitalne transformacije preduzeća, itd. Učešće donatorskih sredstava u ukupno realizovanim ulaganjima je 2,09 mil. € ili 1,10% za prioritetne infrastrukturne projekte u oblasti željezničke infrastrukture, inovacione infrastrukture, novog portala e-uprave, reciklažnih centara i upravljanja otpadom, dok je učešće IPA sredstava 3,03%, odnosno 5,78 mil. € za realizaciju projekata IPARD programa, podrške u oblasti podsticanja inovativnosti i unapređenje energetske efikasnosti u industriji i turizmu.

II INFORMACIJA O NAPRETKU OSTVARENJA STRATEŠKIH I OPERATIVNIH CILJEVA

1) Pregled ostvarenih ključnih rezultata realizacije za 2024. godinu

U pogledu realizacije Akcionog plana za 2024. godinu, u nastavku je dat pregled **ostvarenja najvažnijih indikatora rezultata** programa/programskih aktivnosti postignutih od strane vodećih institucija i ključnih partnera u realizaciji po **operativnim ciljevima**:

Strateški cilj 1: Unapređenje ambijenta za digitalnu i zelenu tranziciju industrije

- 86,7% preduzeća za pristup internetu koristi brzinu najmanje 30Mbit/s uz donošenje Nacionalnog broadband plana i zakonskih preduslova (OC 1.1.);
- Realizovan je novi portal otvorenih podataka (www.data.gov.me) (OC 1.1.);
- Sprovedena je rekonstrukcija postojeće energetske infrastrukture u dijelu realizacije projekta rekonstrukcije i modernizacije HE Piva i HE Perućica i ekološke rekonstrukcije TE Pljevlja, u skladu sa predviđenom dinamikom. Na planu izgradnje nove energetske infrastrukture aktivnosti na realizaciji projekta VE Gvozd su realizovane, raspisan je preostali dio tenderskih postupaka i potpisani ugovori (OC 1.2.);
- Usvojeno je 9 standarda zanimanja, 3 standarda stručnih kvalifikacija iz oblasti inženjerstva i proizvodnih tehnologija i 1 obrazovni program, u školskoj 2024/2025. godini, 515 učenika/ca uključeno je u dualni sistem obrazovanja (OC 1.3.);
- Sprovedeni su programi obrazovanja i osposobljavanja za 206 nezaposlenih lica koja se pripremaju za zapošljavanje u sektoru industrije (OC 1.3.);
- Organizovano je oko 80 obuka, tematskih događaja za razvoj preduzetništva i 12 događaja sa preko 400 učesnika/ca na temu digitalizacije (OC 1.3.);
- Kreiran je i objavljen javni registar javnih preduzeća i privrednih društava u većinskom vlasništvu države (OC 1.4.).

Strateški cilj 2: Rast investicija i modela finansiranja za dugoročnu konkurentnost industrije

- Odobreno 87 kredita za preduzeća u sektoru industrije u iznosu od 46.390.247,00 € i potpisano 30 faktoring aranžmana u iznosu od 22.860.608,37 € i osnovano 12 preduzeća iz sektora industrije (OC 2.1.);
- Podržana su 34 privredna subjekta za prelazak na zelena vozila (električna i hibridna) u iznosu od 290.000,00 €, dok su dva privredna subjekta podržana u iznosu od 34.727,66 € za poboljšanje energetske efikasnosti u objektima poslovanja (OC 2.2.);
- Za podsticanje investicija u tehnologije za preradu i promociju OIE, Mjera 3 isplaćeno je 11 korisnika iz 2023. godine u iznosu od 3 mil. € u okviru IPARD II programa dok je po Javnom pozivu u okviru IPARD III programa u 2024. godini pristiglo 57 zahtjeva. U dijelu podsticanja investicija za diverzifikaciju i razvoj prerade poljoprivrednih proizvoda, upravljanje otpadom i OIE, Mjera 7 isplaćeno je 17 korisnika u 2023. godini u iznosu od 1.235.216,00€ u okviru IPARD II programa, a po Javnom pozivu raspisanom tokom 2024. godine u okviru IPARD III programa pristigla su 184 zahtjeva (OC 2.2.);
- U okviru Programa za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji odobreno je sedam projekata preduzeća iz sektora prerađivačke industrije iz Javnog poziva za 2023. godinu, u iznosu od 1.289.479,62€. Usvojen je Program EE za 2024. godinu i raspisan Javni poziv u vrijednosti od 2,3 mil€ (OC 2.2.);
- Programom za unapređenje konkurentnosti privrede za 2024. godinu u dijelu unapređenja proizvodnih kapaciteta, podrške malim ulaganjima i vaučerima za žene i mlade podržano je 78 preduzeća u iznosu od 2.471.983,13€ (OC 2.2.);
- Realizacijom Programa grantova za samozapošljavanje u 2024. godini za sektor industrije ukupno je dodijeljeno 374.128,30 € za samozapošljavanje 42 lica (OC 2.3.).

Strateški cilj 3: Podsticanje inovacija na principima pametnog i održivog razvoja industrije

- Razvoj novih inovacionih infrastruktura (NTP i kancelarija za TT), pružanje usluga i unaprijeđenje postojećih infrastrukturnih segmenata (6), organizaciju 133 događaja i pružanje podrške u okviru 6 programa i podržana 44 inovaciona tima (OC 3.1.);
- Podržano je pet preduzeća i šest naučno-istraživačkih organizacija u ukupnom iznosu od 371.428,82 € za provjeru inovacionog koncepta, dok je kroz podršku ranoj fazi startupova podržano 12 preduzeća u iznosu od 388.573,14 € (OC 3.1.);
- Za realizaciju PL vaučera za zaštitu i razvoj pronalazaka podržano sedam preduzeća u iznosu od 22.957,88 €, dok je za realizaciju edukativnih programa u oblastima pametne specijalizacije i podsticanja inovacione kulture organizovano 28 obuka sa 6000 učesnika/ca (OC 3.1.);
- Podržano je 106 projekata-proizvoda iz domena održivog turizma u iznosu od 408.595,76 € i 16 objekata je dobilo eko-sertifikat (OC 3.2.);
- Programom za podršku unapređenja energetske efikasnosti u hotelskoj industriji podržano je 15 preduzeća u iznosu od 2.204.999,74 € (OC 3.2.);
- Izgrađena transfer stanica za sakupljanje i sortiranje otpada u Andrijevići, izrađena tehnička dokumentacija za regionalni reciklažni centar Nikšić (OC 3.3.);
- Programom za unapređenje konkurentnosti privrede za 2024. godinu – Programska linija za podršku digitalizaciji podržano je 16 preduzeća u vrijednosti od 172.804,00 € (OC 3.4.).

Strateški cilj 4: Unapređenje pristupa jedinstvenom tržištu EU i jačanje regionalne ekonomske saradnje

- Status ovlašćenog privrednog subjekta u 2024. godini je dobilo devet preduzeća (OC 4.1.);
- Pružena je informativna/savjetodavna podrška kroz aktivnosti događaja EEN mreže i u 2024. za 500 MMSP i organizovano 20 događaja sa 500 učesnika/ca, organizovano je 15 B2B događaja, 250 sastanaka i sklopljeno osam sporazuma o saradnji u zemlji i inostranstvu (OC 4.2.);
- U 2024. godini NCAGE kod su dobila 24 nova preduzeća i NSN 10 novih proizvoda (OC 4.2.);
- U cilju podsticanja internacionalizacije domaćih preduzeća i izvoza organizovano je osam poslovnih foruma u okviru kojih je osam preduzeća uspostavilo poslovnu saradnju (OC 4.2.).

2) Pregled ostvarenih dostignuća po strateškim i operativnim ciljevima

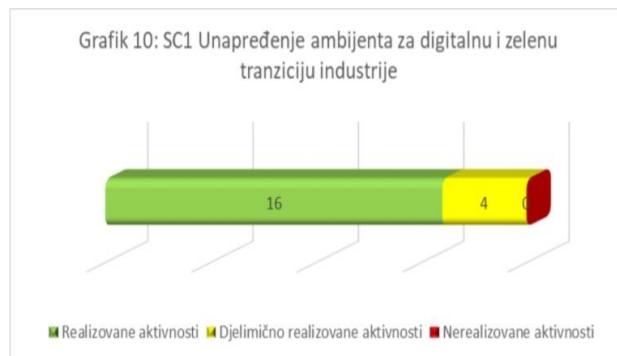
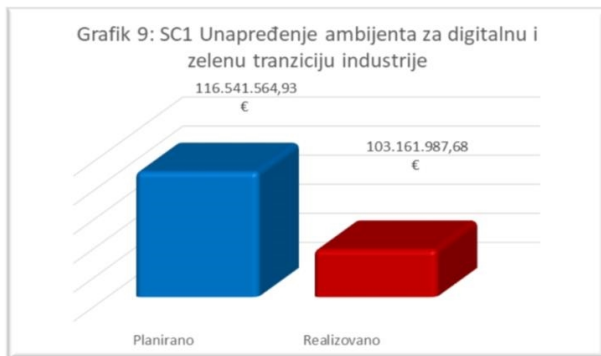
Pregledom u nastavku su dati **izazovi i dostignuća za svaki operativni cilj** u okviru četiri strateška cilja:

Strateški cilj 1: Unapređenje ambijenta za digitalnu i zelenu tranziciju industrije

Na nivou prvog strateškog cilja realizovan je set aktivnosti kojima se doprinosi boljem ambijentu za industrijsku konkurentnost i održivost, na principima digitalne i zelene tranzicije i ostvarenju efekata dvostruke tranzicije kao pretpostavke rasta konkurentnosti industrije.

Sa aspekta finansijske realizacije, u okviru prvog strateškog cilja za realizaciju pripadajućih aktivnosti realizovano je 103,16 mil €, u odnosu na prvobitno planiranih 116,54 mil €, što čini 88,52% realizacije.

U segmentu realizacije aktivnosti utvrđenih Akcionim planom za 2024. godinu, od ukupno 20 aktivnosti na nivou prvog strateškog cilja, 16 aktivnosti je potpuno realizovano, četiri aktivnosti su djelimično realizovane.

Operativni cilj 1.1. Razvoj i unapređenje digitalne infrastrukture

U okviru Operativnog cilja 1.1. ukupno je planirano pet aktivnosti, od čega je realizovano četiri, djelimično je realizovana jedna aktivnost.

Izazovi u segmentu unapređenja digitalne infrastrukture, rešavaju se na sistemski način donošenjem i implementacijom Nacionalnog plana razvoja mreža za širokopojasni pristup internetu i implementacijom novog Zakona o elektronskim komunikacijama kojima se unapređuje razvoj i pristup mrežama velikih brzina od za privredu i građane. Značajan je doprinos investicija privatnog sektora za unapređenje širokopojasne digitalne infrastrukture. U cilju rešavanja izazova u dijelu lakšeg i kvalitetnijeg pristupa podacima javnog sektora, uspostavljen je novi Open data portal, dok su realizacijom dvije faze u postupku digitalizacije poslovanja Privredne komore, stvoreni preduslovi za pristupačnost putem online platforme za potrebe i saradnju sa privrednim subjektima.

Operativni cilj 1.2. Podsticanje energetske tranzicije i otpornosti u industriji

U okviru Operativnog cilja 1.2. ukupno je planirano četiri aktivnosti, od čega je realizovano tri, dok je djelimično realizovana jedna aktivnost.

Za izazove u procesu energetske tranzicije od ključnog značaja je efikasna valorizacija energetskih potencijala HE Piva i HE Perućica koja se sprovodi izvođenjem radova i nabavkom opreme u postupku rekonstrukcije i revitalizacije postrojenja i sistema, kako bi se omogućilo efikasnije korišćenje hidropotencijala i lakši prolazak kroz zelenu energetsku tranziciju. Po pitanju rešavanja izazova pravedne tranzicije i ekološke rekonstrukcije TE Pljevlja, realizovane su sve predviđene aktivnosti i u cilju obezbjeđivanja potpune pripremljenosti za višemesečni zastoj (krajem Q1 2025) i završni ciklus radova koji treba da se okončaju u Q4 2025. godine. U segmentu izgradnje nove energetske infrastrukture sa ciljem rešavanja izazova i doprinosa povećanju energetskih efekata, nakon sprovedenih tenderskih postupaka potpisani su Ugovori na realizaciji projekta VE Gvozd. Takođe, izrađena je Pilot studija mapiranja niskokonfliktnih lokacija za izgradnju solarnih i vjetrolektrana na teritoriji Nikšića u cilju izrade sveobuhvatne Studije mapiranja niskokonfliktnih lokacija za razvoj solara i vjetra. Izazov u dijelu nedovoljno razvijene infrastrukturne podrške za razvoj industrije, rešava se realizacijom projekta rehabilitacije željezničke pruge u segmentu Vrbnica-Bar i Lutovo-Bratonožići-Bioče, uz podršku WBIF grantova.

Operativni cilj 1.3. Jačanje obrazovanja i vještina za tehnološki razvoj industrije

U okviru Operativnog cilja 1.3. ukupno je planirano osam aktivnosti, od čega je realizovano sedam, dok je djelimično realizovana jedna aktivnost.

U cilju rešavanja izazova neusklađenosti potreba za kadrovima u industriji, sa obrazovanjem, vještinama i kvalifikacijama, sprovedeno je istraživanje sa akcentom na digitalne tehnologije i zelene poslove. Takođe, sprovedene su dvije ankete među preduzećima o potrebama za obukama i sistemom dualnog obrazovanja, urađeni nacrti 9 standarda zanimanja iz oblasti saobraćaja, urađena i usvojena 3 standarda stručnih kvalifikacija iz oblasti inženjerstva i proizvodnih tehnologija (mašinstvo), urađen 1 obrazovni program iz oblasti inženjerstva i proizvodnih tehnologija (mašinstvo). Takođe, unaprijeđen je kvalitet praktične nastave (učenje uz rad) u oblasti industrije i u školskoj 2024/2025. godini, 515 učenika/ca uključeno je u

dualni sistem obrazovanja, studijske programe sa posebnim naglaskom na prirodne i tehničke nauke je upisalo 1.492 studenta/kinje. U segmentu obrazovanja i osposobljavanja za lica koja traže zaposlenje u skladu sa potrebama razvoja industrije, 206 nezaposlenih lica od kojih 94 nezaposlene žene (45,6%) su završili odgovarajuće programe i treninge. Od strane privatnog sektora (PKCG i UPCG) organizovano je oko 80 obuka, tematskih događaja u cilju daljeg razvoja preduzetništva i usklađivanja obrazovne ponude sa potrebama tržišta rada. Poseban segment je posvećen rešavanju izazova u segmentu digitalizacije biznisa i realizovano je ukupno 12 događaja sa preko 400 učesnika/ca.

Operativni cilj 1.4. Unapređenje poslovnog ambijenta za podršku industrijskom razvoju

U okviru Operativnog cilja 1.4. ukupno je planirano tri aktivnosti, od čega je realizovano dvije, a djelimično je realizovana jedna aktivnost.

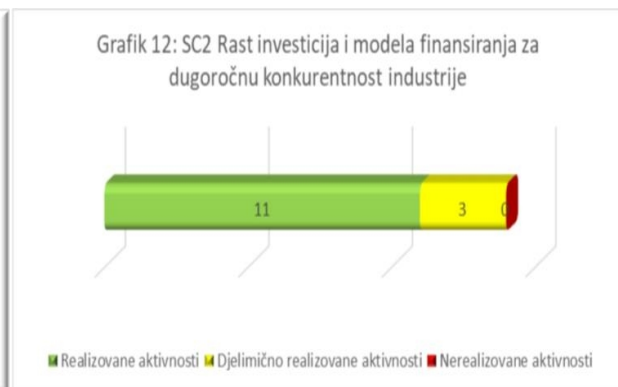
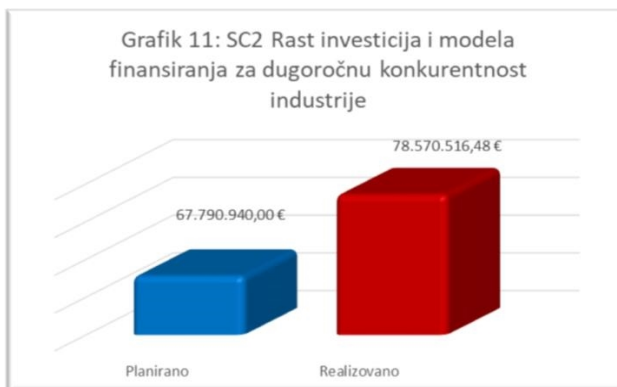
Na planu unapređenja regulatornog okvira i poslovnog ambijenta, sprovedene su aktivnosti na pripremi predloga Zakona o registraciji privrednih i drugih subjekata kako bi se kreirali preduslovi za brzi i jednostavan postupak registracije, omogućila potpuna elektronska registracija privrednih i drugih subjekata, itd. Realizovane su aktivnosti na planu rešavanja izazova upravljanja preduzećima u državnom vlasništvu i definisanja jasne vlasničke politike države u cilju uspostavljanja adekvatnog modela upravljanja i efikasnog sistema vršenja nadzora. S tim u vezi, urađena je Analiza regulatornog i institucionalnog okvira za poslovanje javnih preduzeća i privrednih društava u većinskom vlasništvu države. Takođe, kreiran je i objavljen registar javnih preduzeća i privrednih društava u većinskom vlasništvu države. Informacije i podaci u registru su ažurirane u julu 2024. godine shodno finansijskim pokazateljima za 2023. godinu.

Strateški cilj 2: Rast investicija i modela finansiranja za dugoročnu konkurentnost industrije

U okviru drugog strateškog cilja implementirane su aktivnosti finansijske podrške za ostvarenje efekata unapređenja produktivnosti koje podržavaju dugoročni rast i konkurentnost industrije, unapređenje klimatske neutralnosti, obezbjeđujući preduslove da industrija može postati konkurentna u regionalnom i globalnom kontekstu.

Za realizaciju drugog strateškog cilja investirano je 78,57 mil. € u odnosu na planiranih 67,79 mil. €, što predstavlja porast za 15,90%.

Sa aspekta realizacije aktivnosti utvrđenih Akcionim planom za 2024. godinu, od ukupno 14 aktivnosti na nivou drugog strateškog cilja, 11 aktivnosti je potpuno realizovano, tri aktivnosti su djelimično realizovane.

Operativni cilj 2.1. Unapređenje pristupa finansiranju za preduzeća u sektoru industrije

U okviru Operativnog cilja 2.1. ukupno je planirano tri aktivnosti, od čega je realizovano dvije, dok je djelimično realizovana jedna aktivnost.

Izazovi na planu unapređenja pristupa finansiranju za preduzeća u sektoru industrije koji se ogledaju u ograničenom pristupu finansijama i kapitalu kao posledica nespremnosti većine finansijskih institucija da obezbijede adekvatno finansiranje preduzećima u skladu sa kreditnom sposobnošću ili rizikom, uglavnom se prevazilaze uz finansijske instrumente Razvojne banke Crne Gore koja je izvršila transformaciju iz

Investiciono razvojnog fonda krajem 2024. godine kako bi dodatno olakšava pristup finansijama i prilagodila finansijsku ponudu za različite ciljne grupe.

Kroz kreditnu podršku za razvoj privrednih subjekata u sektoru industrije investirano je 46.390.247,00 € od čega se na sektore B-E odnosi 19.485.348,00 €, F 6.750.000,00 €, H 5.020.900,00 €, I 13.983.999,00 € i J 1.150.000,00 € ili 116 % planiranih sredstava za ukupno 87 preduzeća, od čega 26 u vlasništvu žena odnosno po sektorima B-E 1.600.000,00 €, F 850.000,00 €, H 606.000,00 €, I 240.000,00 €. Uz to, osnovano je 12 preduzeća iz sektora industrije (3 u vlasništvu žena). Za finansijsku podršku za poboljšanje likvidnosti u vidu faktoringa, investirano je ukupno 22.860.608,37 € za 30 faktoring aranžmana u industriji (1 preduzeće u vlasništvu žena). Imajući u vidu da je pripremljen predlog Zakona o Kreditno garantnom fondu i upućen nadležnim institucijama na mišljenje očekuje se da će se donošenje ovog Zakona stvoriti pravne pretpostavke za osnivanje i početak rada Kreditno garantnog fonda Crne Gore, nezavisne i samostalne institucije, koja će olakšati pristup kreditima za kategorije početnika i postojećih mikro, malih i srednjih preduzeća koja nemaju adekvatan kolateral te smanjiti rizik za finansijske institucije.

Operativni cilj 2.2. Podrška industriji ka klimatskoj neutralnosti

U okviru Operativnog cilja 2.2. ukupno je planirano četiri aktivnosti, od čega je realizovano tri, a djelimično je realizovana jedna aktivnost.

Za rešavanje izazova u segmentu unapređenja klimatske neutralnosti za preduzeća u sektoru industrije realizuje se finansijska podrška za investicije u obnovljive izvore energije putem dodjele subvencija privrednicima za projektne aktivnosti u oblasti energetske efikasnosti, e-mobilnosti i obnovljivih izvora energije te su za prelazak na zelena vozila (električna i hibridna) podržana 34 privredna subjekata (od čega 12 žena tj. 35,3%), dok su za poboljšanje energetske efikasnosti u objektima poslovanja podržana dva privredna subjekta. Po pitanju olakšica za investiciona ulaganja u sektor agro-prerađivačke industrije za investicije u tehnologije za preradu i promociju obnovljivih izvora energije (IPARD III program, Mjera 3) isplaćeno je 11 korisnika iz 2023. godine sa 3 mil €. Implementacija IPARD II programa je okončana sa 31.12.2024. godine. Po javnom pozivu raspisanom tokom 2024. godine u okviru IPARD III programa pristiglo je 57 zahtjeva. U dijelu podsticanja investicija za diverzifikaciju i razvoj prerade poljoprivrednih proizvoda, upravljanje otpadom i OIE, Mjera 7 isplaćeno je 17 korisnika u 2023. godini u iznosu od 1.235.216,00 € u okviru IPARD II programa, a po Javnom pozivu raspisanom tokom 2024. godine u okviru IPARD III programa pristigla su 184 zahtjeva. Programom za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji, putem mehanizma međuministarske saardnje MER, MPNI, ME uz implementaciju Fonda za inovacije, odobreno je sedam projekata preduzeća iz sektora prerađivačke industrije u iznosu od 1.289.479,62 € i usvojen Program EE za 2024. godinu za koji je raspisan Javni poziv na iznos podrške od 2.300.000,00 €.

OC 2.3. Podrška industriji za rast konkurentnosti preduzeća

U okviru Operativnog cilja 2.3. ukupno je planirano sedam aktivnosti, od čega je realizovano šest, a djelimično je realizovana jedna aktivnost.

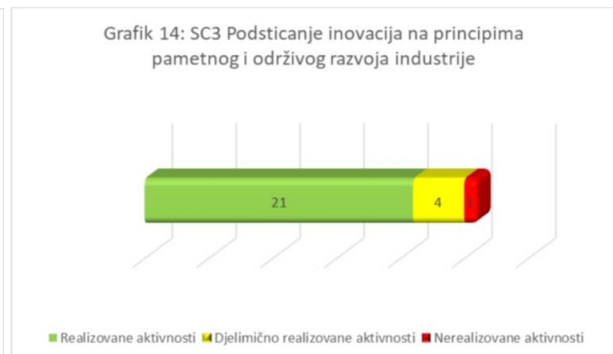
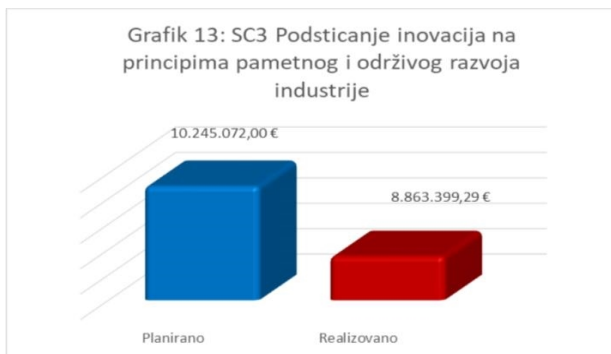
Izazovi u oblasti podrške industriji za rast konkurentnosti preduzeća rešavaju se kroz finansijsku podršku koju pruža Program za unapređenje konkurentnosti privrede kroz Programsku liniju za unapređenje proizvodnih kapaciteta, Programsku liniju za podršku malim ulaganjima i Programsku liniju - vaučeri za žene i mlade u ukupnom iznosu od 2.471.983,10 € za 78 preduzeća. Takođe, kroz Program grantova za samozapošljavanje za sektor industrije ukupno je dodijeljeno 374.128,30 € za samozapošljavanje 42 lica, kao podsticaj za osnivanje novih preduzeća. Kroz Program za razvoj i promociju zanatstva podržane su 23 zanatlije u iznosu od 200.000,00 €, dok je Programom za razvoj i promociju kreativnih industrija podržano 29 projekata u iznosu od 295.000,00 €. U međuinstitucionalnoj saradnji javnog i privatnog sektora sa akademskom zajednicom realizovane su pripremne aktivnosti za izradu Studije o optimalnim pravcima razvoja prerađivačke industrije u Crnoj Gori.

Strateški cilj 3: Podsticanje inovacija na principima pametnog i održivog razvoja industrije

U sklopu trećeg strateškog cilja realizovane su aktivnosti koje doprinose unapređenju okruženja koje promoviše kreativnost, podstiče inovacije, digitalizaciju i obezbjeđuje da industrija postane aktivan akter u stvaranju održive ekonomije.

Sa aspekta finansijske realizacije, u okviru trećeg strateškog cilja od ukupno planiranih 10,24 mil € za realizaciju pripadajućih aktivnosti uloženo je 8,86 mil €, što čini 86,51% realizacije.

Sa aspekta statusa realizacije aktivnosti utvrđenih Akcionim planom za 2024. godinu, od 26 aktivnosti na nivou trećeg strateškog cilja, 21 aktivnosti je potpuno realizovano, 4 djelimično dok 1 aktivnost nije realizovana.

Operativni cilj 3.1. Unapređenje institucionalne infrastrukture i podsticajnih mjera za inovacije i tehnološki razvoj u industriji

U okviru Operativnog cilja 3.1. ukupno je planirano 10 aktivnosti, od čega je realizovano osam, dok su djelimično realizovane dvije aktivnosti.

U dijelu izazova koji se odnose na potrebu jačanja podrške inovacione infrastrukture za pružanje usluga u skladu sa potrebama inovativnih preduzeća, rezultati pokazuju unapređenje i razvoj novih segmenata (6) uz rekonstrukcija Doma digitalne revolucije u Nikšiću, organizovana 133 događaja i razvijena 6 programa podrške i pružena podrška za 44 inovaciona tima, od strane IPC Tehnopolis i novoootvorenog NTP CG. U 2024. godini je uspostavljena Kancelarija za tehnološki transfer u okviru NTP CG sa ciljem unapređenja saradnje između akademske i poslovne zajednice. Intenzivirane su aktivnosti Fonda za inovacije za dodjelu kolaborativnih grantova za inovacije, provjeru inovativnog koncepta, podršku ranoj fazi startapova, vaučera za zaštitu i razvoj pronalazaka, realizaciju edukativnih programa u oblastima pametne specijalizacije i podsticanja inovacione kulture, u okviru kojih je podržano 30 preduzeća i 6 naučno-istraživačkih organizacija u iznosu od 1.958.268,60 € i organizovano 28 edukativnih programa i obuka. Nastavljene su aktivnosti na realizaciji programa obuke za ključne aktere u kreiranju predloga projekata u okviru EU programa i jačanje kapaciteta HE NCP mreže i održana su četiri info dana, četiri obuke za pisanje i implementaciju Horizont Evropa projekata, dvije obuke za jačanje kapaciteta NCP, dva EIT događaja sa preko 320 učesnika, realizovane tri obuke posredstvom EIT Huba. U cilju rešavanja izazova koji se odnosi na podsticanje učešća u EU programima EUREKA obezbijeđena je podrška za jedan Projekat EUREKA Network i dva Projekta EUREKA WB, dok u okviru raspisanog Konkursa HORIZONT EVROPA (STUB III – Inovativna Evropa) nije bilo dostavljenih projektnih prijava.

Operativni cilj 3.2. Jačanje industrijskih ekosistema na principima zelene tranzicije

U okviru Operativnog cilja 3.2. ukupno je planirano šest aktivnosti, od čega je realizovano četiri, djelimično jedna, dok jedna aktivnost nije realizovana.

Nastavljene su aktivnosti na planu ponude drvne sirovine sa ciljem njene bolje dostupnosti za drvoprerađivače kako bi se odgovorilo na izazov adekvatnog usmjerenja i raspodjele drvne mase iz državnih šuma. U segmentu unapređenja informacionog sistema u cilju dalje harmonizacije domaćih i EU zahtjeva i boljeg sistema kontrole praćenja u šumarstvu, nije implementirana aktivnost raspisivanja

tendera zbog sporosti u realizaciji pripreme tenderske dokumentacije. U cilju modernizacije i unapređenja procesa prostornog planiranja, pripremljen je programski zadatak za uspostavljanje Geoportala sa planskom dokumentacijom i upućen na dalji postupak. Sprovedene su aktivnosti na rešavanju izazova po pitanju diverzifikacije turističke ponude u pravcu podrške razvoju održivog i zelenog turizma i obezbijeđena je podrška za 106 projekata u iznosu od 408.595,76 €. Takođe, obezbijeđena je podrška za unapređenje energetske efikasnosti u hotelskoj industriji za 15 preduzeća u iznosu od 2.204.999,74 €, i eko sertifikacija odnosno primjena ekološki prihvatljivih tehnologija u poslovanju turističke privrede, za 16 objekata.

Operativni cilj 3.3. Podsticanje daljeg razvoja cirkularnih modela poslovanja

U okviru Operativnog cilja 3.3. ukupno je planirano pet aktivnosti, od čega je realizovano četiri, a djelimično je realizovana jedna aktivnost.

Vežano za izazov ostvarenja ciljeva održivog razvoja i stvaranja industrijskih ekosistema koji su produktivni, odgovorni prema okolini, usmjereni na reciklažu i cirkularnost, u infrastrukturnom dijelu su započete aktivnosti izrade tehničke dokumentacije za regionalni reciklažni centar u Nikšiću i izgrađena je transfer stanica za sakupljanje i sortiranje otpada u Andrijevići. Donijet je novi Zakon o upravljanju otpadom ("Sl list CG", br. 34/24), sedam pravilnika i jedna uredba. Takođe, na planu rešavanja izazova za jačanje kapaciteta za primjenu koncepta cirkularne ekonomije i upravljanja otpadom, u 2024. godini su održane četiri radionice na temu Produžene odgovornost proizvođača i organizovano je 21 kampanja i edukativnih programa usmjerenih na podizanje svijesti građana o važnosti recikliranja, pravilnom razvrstavanju otpada i njegovom uticaju na životnu sredinu. Dodatno, u okviru okvira HUB-a cirkularne ekonomije organizovane su četiri edukativne aktivnosti sa 277 učesnika/ca za izgradnju kapaciteta privatnog sektora o principima, strategijama i najboljim praksama u zelenoj tranziciji. Pripremljena je neophodna dokumentacija za izvoz PCB otpada i urađen projektni zadatak za odlaganje istog.

Operativni cilj 3.4. Unapređenje digitalne transformacije privrede

U okviru Operativnog cilja 3.4. ukupno je planirano pet aktivnosti, od čega je potpuno realizovano svih pet aktivnosti.

U segmentu unapređenja digitalizacije privrede realizovan je Javni konkurs za predselekciju kandidata za učešće na pozivu „Mreža evropskih habova za digitalne inovacije“ (DIGITAL-2023-EDIH-04-ASSOCIATED) u okviru EU programa „Digitalna Evropa“ i lista dostavljena Evropskoj komisiji. I dalje prisutni izazovi nepotpune digitalizacije određenih javnih servisa i ograničenost dostupnosti usluga su dijelom riješene kroz sistem za elektronsku naplatu i kontrolu administrativnih taksi i naknada (25,98% elektronskih plaćanja). Izazov koji se odnosi na poboljšanje efikasnosti poslovanja građana i preduzeća kroz centralizovani pristup različitim uslugama i informacijama se rešava uspostavljanjem novog portala elektronske uprave (jedinostveni e-šalter) za bolji pristup različitim elektronskim uslugama za privredu koji je implementiran u decembru 2024. godine, a u produkciju će biti pušten početkom 2025. godine. Za jačanje digitalne transformacije kroz mehanizam podsticaja za primjenu digitalnih modela poslovanja dodijeljena je bespovratna podrška za 16 privrednih subjekata u iznosu 172.804,00 €. Sprovedeno je i anketno istraživanje sa 286 preduzeća o potrebama za digitalizaciju poslovanja.

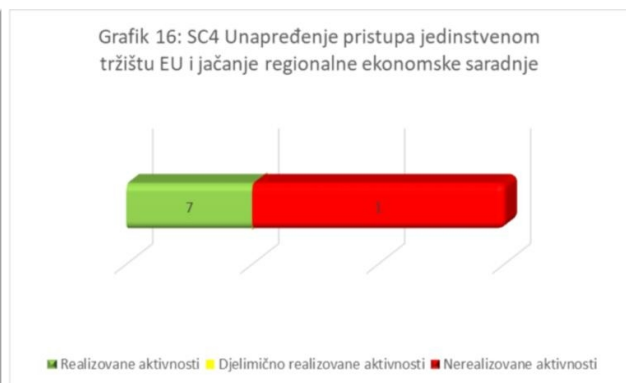
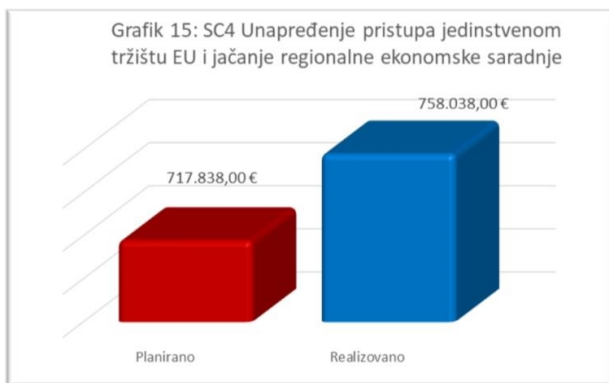
Strateški cilj 4: Unapređenje pristupa jedinstvenom tržištu EU i jačanje regionalne ekonomske saradnje

Realizacija aktivnosti na nivou četvrtog strateškog cilja doprinijela je rešavanju izazova pojednostavljenja trgovinskih procedura i ostvarenju pozitivnih efekata na jačanju izvoznih sposobnosti u cilju rasta konkurentnosti crnogorskih preduzeća u procesu pristupanja jedinstvenom tržištu EU, kao i jačanju regionalne ekonomske saradnje i trgovine.

Sa aspekta finansijske realizacije u okviru ovog strateškog cilja za realizaciju pripadajućih aktivnosti realizovano je 758.038 hilj. € u odnosu na prvobitno planiranih 717.838 hilj. €, što predstavlja porast od 5,60%.

U segmentu realizacije aktivnosti utvrđenih Akcionim planom za 2024. godinu, od ukupno osam aktivnosti na nivou četvrtog strateškog cilja, sedam aktivnosti je potpuno realizovano, dok jedna aktivnost nije realizovana.

Operativni cilj 4.1. Unapređenje ambijenta za brži pristup jedinstvenom tržištu EU i jačanje ekonomske saradnje i trgovine u region

U okviru Operativnog cilja 4.1. ukupno su planirane dvije aktivnosti, koje su obje u potpunosti realizovane.

U cilju omogućavanja trgovinskih olakšica za pojednostavljenje, usklađivanje i standardizaciju procesa izvoza i uvoza, te stvaranja ambijenta za brži pristup jedinstvenom tržištu EU sprovođenjem procedura pojednostavljenog i ubranog puštanja roba kroz implementaciju programa ovlašćenih privrednih subjekata 9 privrednika je steklo status ovlašćenog privrednog subjekta. Takođe na planu uspostavljanja Novog kompjuterizovanog tranzitnog Sistema (NCTS) započeta je Nacionalna primjena NCTS-a i tokom 2025. godine planirano je pristupanje Konvencijama i početak projekta implementacije NCTS P6.

4.2. Operativni cilj 4.2. Jačanje izvoznih sposobnosti preduzeća i uključivanje u otporne lance snadbijevanja

U okviru Operativnog cilja 4.2. ukupno je planirano šest aktivnosti, od čega je realizovano pet, dok jedna aktivnost nije realizovana.

Izazovi prepoznati u dijelu potrebe za unapređenjem izvoznih sposobnosti preduzeća i uključivanja u otporne lance snadbijevanja rješavaju se mjerama pružanja informativne/savjetodavne podrške kroz aktivnosti događaja EEN mreže i u 2024. godini pružena je podrška 500 mikro, malim i srednjim preduzećima kao i organizovano 20 događaja sa 500 učesnika/ca. Takođe organizovano je 15 B2B događaja, 250 sastanaka i sklopljeno osam sporazuma o saradnji u zemlji i inostranstvu. Nastavljeno je podsticanje internacionalizacije u domaćim preduzećima kroz organizaciju 8 poslovnih foruma na kojima je osam preduzeća uspostavilo poslovnu saradnju. U okviru promocije povećanja konkurentne sposobnosti domaćih proizvoda i usluga i organizacija sajмова i promotivnih aktivnosti organizovana su 4 događaja sa 160 učesnika a na 15 sajmovu je uzeto učešće. Sa ciljem stvaranja preduslova za učešće na NATO tržištu 24 nova preduzeća su dobila NCAGE kod, a 10 preduzeća NSN broj. U cilju obezbjeđenja i savjetodavne podrške preduzećima na polju kodifikacije, organizovana su dva okrugla stola, dva seminara i jedna direktna posjeta preduzećima. Aktivnost koja se odnosi na FSC sertifikaciju gazovanja šumama nije realizovana ni u 2024. godini imajući u vidu da nije došlo do reorganizacije Uprave za šume u DOO. Nakon reorganizacije Uprave za šume u DOO u vlasništvu države, može se pristupiti uvođenju FSC sertifikata u šumama.

3) Osvrt na rodno razvrstane podatke u implementaciji programskih aktivnosti

Mjere finansijske i kreditne podrške koje su fokusirane na poboljšanje konkurentnosti privrede, samozapošljavanje i osnivanje novih preduzeća, podršku inovativnosti, startup preduzećima, zatim stručno usavršavanje, obuke i treninzi, implementirani su i njihova uspješnost je sagledana sa posebnim naglaskom na **rodnu dimenziju** i ključne indikatore rezultata:

- Podržano je 87 preduzeća (26 u vlasništvu žena) kroz kredite za razvoj preduzeća u sektorima industrije, osnovano 12 preduzeća (od čega 3 u vlasništvu žena) i odobreno 30 faktoring aranžmana u industriji (jedno preduzeće u vlasništvu žene);
- Programom za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji, odobreno je sedam projekata preduzeća iz sektora prerađivačke industrije iz Javnog poziva za 2023. godinu, u iznosu od 1.289.479,62€ grantova (u vlasništvu žena 28,6%/365.431,81 €);
- Programom za unapređenje konkurentnosti privrede realizovane su četiri programske linije: Programska linija za unapređenje proizvodnih kapaciteta - podržano 18 preduzeća u iznosu od 1.923.971,83 €, od čega pet žena vlasnica u iznosu od 464.835 € (27,78%); Programska linija za podršku malim ulaganjima - 40 preduzeća u iznosu od 430.781,88 €, od čega 14 žena u iznosu od 171.665,52 € (35%); Programska linija- Vaučeri za žene i mlade u biznisu –20 preduzeća u iznosu od 117.229,42 € od čega 13 preduzeća u vlasništvu žena/69.789,52 € (59,5%); Programska linija za podršku digitalizaciji- podržano 16 preduzeća u iznosu od 172.804,00 € od čega šest vlasnica žena u iznosu od 58.429,00 € (37,5%);
- Programom grantova za samozapošljavanje za sektor industrije ukupno je dodijeljeno 374,128,30 € za samozapošljavanje 42 lica, od kojih 303.600,00 € za 33 žene (78,57%);
- Programom za razvoj i promociju zanatstva podržane su 23 zanatlije u iznosu od 200.000,00 € (od čega 10 preduzeća u vlasništvu žena, u iznosu od 84.609,07 €, 42,3%);
- Programom podrške za razvoj inovacija – PL kolaborativnih grantova za inovacije – podržano 6 preduzeća (17% žena u iznosu od 121.802,90 €); PL za provjeru inovativnog koncepta-pet preduzeća i šest naučno-istraživačkih organizacija (36% žena/124.089,80 €); PL podrške ranoj fazi startapova –12 preduzeća iz sektora industrije (od čega 25% žena u iznosu od 95.933,14 €);
- Programom za podršku unapređenju energetske efikasnosti u hotelskoj industriji podržano preduzeća 15 u iznosu od 2.204.999,74 € od čega su žene izvršni direktori u četiri preduzeća, kojim je dodijeljeno ukupno 591.362,99 €;
- Programom obrazovanja i osposobljavanja za lica koja traže zaposlenje u skladu sa potrebama razvoja industrije 206 lica su završila treninge i obuke od kojih su 94 nezaposlene žene (45,6%);
- U cilju daljeg razvoja preduzetništva i usklađivanja obrazovne ponude sa potrebama tržišta rada realizovane su 73 obuke od strane PKCG sa 3.037 učesnika/ca (od čega 57% žena) i šest obuka u organizaciji UPCG sa 40 učesnika/ca (od čega 70% žena);
- U segmentu podsticanja internacionalizacije domaćih preduzeća kroz pružanje informacija i organizaciju poslovnih susreta, organizovano je osam poslovnih foruma i osam preduzeća je uspostavilo poslovnu saradnju (od čega 30% žena).

III TABELA ZA IZVJEŠTAVANJE (ZA 2024. GODINU)

STRATEŠKI CILJ 1.										
UNAPREĐENJE AMBIJENTA ZA DIGITALNU I ZELENU TRANZICIJU INDUSTRIJE										
Operativni cilj 1.1. Razvoj i unapređenje digitalne infrastrukture										
Indikator učinka			Početna vrijednost 2023			Ciljna vrijednost 2026		Ciljna vrijednost 2028		
Preduzeća koja imaju pristup mrežama nove generacije sa brzinom većom od 30 Mbps (EKIP) ⁵			78% ⁶			83%		90%		
Indikator učinka			Početna vrijednost 2023			Ciljna vrijednost 2026		Ciljna vrijednost 2028		
Procenat pokrivenosti domaćinstva fiksnim BB-om brzinom od 100 Mb/s+ (EKIP) ⁷			78,46%			86,4% ⁸		88%		
			(2022)							
			(plan za 2024 – 81.6%)							
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 1.1.	Indikator rezultata i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Status realizacije	Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	Sredstva planirana	Sredstva realizovana	Izvor finansiranja ⁹	Preporuke za naredni period sprovođenja
1.1.1. Izrada Nacionalnog plana razvoja elektronskih mreža velikih brzina (Razvoj infrastrukture za širokopoljasni pristup internetu)	IO: Procenat preduzeća koja koriste brzinu internet konekcije najmanje 30Mbit/s ¹⁰ Polazna vrijednost 2023: 28,9% preduzeća za pristup internetu koristi maksimalnu brzinu najmanje 30Mbit/s, ali manje od 100 Mbit/s 27,7% preduzeća koristi brzinu internet konekcije najmanje 100Mbit/s, ali manje od 500 Mbit/s	Vodeća institucija: Ministarstvo ekonomskog razvoja Ključni partner: EKIP	Q1 2024.	Q4 2024.	AAA		Ukupno 27.900,00 € ¹¹ 10.400,00 € 17.500,00 €	 10.400,00 € 15.600,00 €	Nacionalni budžet (MER) Donatori-Međunarodna unija za telekomunikacije	Nacionalni plan razvoja mreža za širokopoljasni pristup internetu, 2025-2029 je donijet 26.12.2024. godine. Za pripremu plana, shodno sporazumu između Ministarstva ekonomskog razvoja i ITU

⁵ Maksimalna brzina internet konekcije u %, Istraživanje o upotrebi ICT tehnologija u Crnoj Gori; <https://www.monstat.org/cg/page.php?id=1849&pageid=1847>

⁶ Navedeni % je 2020. godine bio svega 55% i dinamično je rastao u periodu 2020-2023., za 23 p.p.

⁷ <https://www.monstat.org/cg/page.php?id=1846&pageid=1846>

⁸ EKIP, Izvještaj o radu za 2022. godinu, april 2023. godine, str. 33.

⁹ Sredstva javnog sektora odnose se na sredstva lokalnih samouprava, javnih institucija, uključujući preduzeća u većinskom državnom vlasništvu.

¹⁰ U Crnoj Gori 100,0% anketiranih preduzeća je izjavilo da ima pristup internetu. Svi podaci u se odnose samo na preduzeća koja u svom poslovanju koriste internet u 2023. godini, Monstat.

¹¹ U pitanju je tehnička pomoć koja se realizuje od aprila 2023. u trajanju od 18 mjeseci, u ukupnom iznosu 525.000 €.

	<p>22,0% koristi brzinu interneta manje od 30 Mbit/s.</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: 31% preduzeća za pristup internetu koristi maksimalnu brzinu najmanje 30Mbit/s, ali manje od 100 Mbit/s 30% preduzeća koristi brzinu internet konekcije najmanje 100Mbit/s, ali manje od 500 Mbit/s 23.2,0% koristi brzinu interneta manje od 30 Mbit/s.</p> <p>Ostvarena vrijednost 2024: 31,5% preduzeća za pristup internetu koristi brzinu najmanje 30Mbit/s, ali manje od 100 Mbit/s</p> <p>29,2% preduzeća koristi brzinu internet konekcije najmanje 100Mbit/s, ali manje od 500 Mbit/s, 14,6% preduzeća koristi brzinu interneta najmanje 500Mbit/s, ali manje od 1 Gbit/s. 11,4% preduzeća koristi brzinu interneta najmanje 1 Gbit/s. 13,3% preduzeća koristi brzinu interneta manju od 30Mbit/s</p> <p>Procenat preduzeća koja koriste brzinu internet</p>						68.327.197,00 €	80.870.446,59 €	Privatni sektor- Operatori elektronskih komunikacija (Crnogorski Telekom, M-tel, One Crna Gora, Telemach)- ulaganje u razvoj elektronskih komunikacija	(Međunarodne unije za telekomunikacije) u Ženevi, uložena su predviđena sredstva. Projekat „Razvoj infrastrukture za širokopolasni pristup internetu“, je uvršten u Plan rasta, i očekuje se da će eksperti koji rade na Tehničkoj pomoći (WBIF grant od 525.000,00€), pripremiti potrebnu dokumentaciju, uključujući i tendersku, do kraja juna 2025. godine, dok će proces implementacije trajati 5 godina.
--	---	--	--	--	--	--	-----------------	-----------------	--	---

	<p>konekcije najmanje 30Mbit/s: Na kraju 2024.godine, 86,7% preduzeća koriste brzinu internet konekcije najmanje 30Mbit/s</p>								
<p>1.1.2. Izrada novog Zakona o elektronskim komunikacijama</p>	<p>IO: Usvojen Zakon o elektronskim komunikacijama Polazna vrijednost 2023: Urađen Nacrt zakona o elektronskim komunikacijama Ciljna vrijednost 2024: Usvojen Zakon o elektronskim komunikacijama Ostvarena vrijednost 2024: Zakon je usvojen u oktobru 2024.godine i potpuno je usklađen sa Evropskim elektronskim komunikacionim kodom.</p>	<p>Vodeća Institucija: Ministarstvo ekonomskog razvoja</p>	<p>Q1 2024.</p>	<p>Q3 2024.</p>		<p>Nijesu potrebna finansijska sredstva</p>	<p>/</p>	<p>/</p>	<p>Propisi za sprovođenje novog Zakona o elektronskim komunikacijama donijeće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu zakona.</p> <p>Donošenjem novog Zakona o elektronskim komunikacijama pospješuje se razvoj elektronskih komunikacionih mreža i usluga u Crnoj Gori, a time i razvoj privrednog i društvenog sektora u državi, što podrazumijeva obezbjeđivanje pristupa i korišćenja mreža velikih brzina za sve građane i preduzeća, jačanje bezbjednosti javnih elektronskih komunikacionih mreža i usluga,</p>

									posebno sa aspekta kritične infrastrukture i pružanja usluga, kao i obezbjeđivanje razvoja tržišta u sektoru elektronskih komunikacija, efikasno korišćenje radio-frekvencijskog spektra i brojeva, univerzalne usluge i zaštita prava korisnika.
1.1.3. Uspostavljanje novog portala Open data	<p>IO: Uspostavljen novi open data portal</p> <p>Polazna vrijednost 2023: Početne aktivnosti na izradi Projektnog zadatka za novi portal Open data</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Uspostavljen novi portal Open data</p> <p>Ostvarena vrijednost 2024: Realizovan novi portal otvorenih podataka (www.data.gov.me) U skladu sa isporučenim funkcionalnostima, period održavanja portala otvorenih podataka je počeo od 27.decembra</p>	Vodeća institucija: MJU	Q2 2024.	Q 4 2024.		50.000,00 €	120.000,00 € (UNDP)	Donatori (UNDP implementacija)	Godinu dana tehničke podrške za održavanje portala. Planirana je integracija sa evropskim portalom otvorenih podataka - data.europa.eu . U narednom periodu neophodno je obezbjediti kontinuirano podizanje svijesti kroz edukacije i radionice za imenovane administratore iz javne uprave o značaju otvorenih podataka, a u cilju povećanja kvaliteta i kvantiteta

	2024.godine, sa 12 mjeseci tehničke podrške za redovno održavanje portala.								otvorenih skupova na portal OPEN DATA.	
1.1.4. Pokretanje OPEN DATA HUB-a (ODH) za unapređenje ekosistema otvorenih podataka	<p>IO: Broj sprovedenih javnih događaja - konsultacija ODH sa učešćem predstavnika iz privrednog sektora za definisanje setova otvorenih podata potrebnih privredi</p> <p>Polazna vrijednost 2023: /</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: 2 događaja</p> <p>Ostvarena vrijednost 2024: Uzimajući u obzir da je Portal otvorenih podataka implementiran u decembru 2024.godine i da ranije nisu stvoreni uslovi za objavljivanje skupova podataka, navedena aktivnost nije realizovana u definisanom periodu.</p>	<p>Vodeća institucija:</p> <p>MJU, Privredna komora, NVO, naučno-obrazovne akademske zajednice</p>	Q1 2024.	Q4 2024.		<p>Intencija je da se tokom 2025. godine pokrenu aktivnosti na /uspostavljanju OPEN DATA HUB kako bi se povećao broj skupova podataka, a na osnovu inicijativa od strane privrednog sektora.</p>	1.000,00 € 1.000,00 €	/ /	<p>Nacionalni budžet (MJU) Donatori</p>	<p>MJU kao horizontalni nosilac aktivnosti kreiranja politika za otvorenost i transparentnost javne uprave pruža i tehničku podršku za objavljivanjem data setova na novom Portalu, dok Privredna komora kao institucija koja je u direktnoj relaciji sa privrednim sektorom treba da bude jedan od glavnih pokretača i nosioca navedene aktivnosti.</p> <p>U narednom periodu MJU, kao jedan od nosilaca navedene aktivnosti, pokrenuće inicijativu prema Privrednoj komori kako bi zajedničkim djelovanjem doprinjeli uspostavljanju ODHa.</p>

1.1.5. Implementacija platforme eKomora	IO: Uspostavljena platforma eKomora Polazna vrijednost 2023: Raspisan javni poziv za implementaciju platforme eKomora, sa tri faze implementacije Ciljna vrijednost 2024: Realizovana Faza I i Faza II projekta ¹² Ostvarena vrijednost 2024: Realizovane sve aktivnosti iz Faze I i sprovede se aktivnosti planirane u okviru Faze II, u skladu sa dinamikom. Nastavak realizacije Faze II u 2025. Plaćanje poslije završetka Faze II.	Vodeća institucija: Privredna komora Crne Gore	Q1 2024.	Q4 2026.			464.931,03 € U pitanju je cjelokupni iznos sredstava potrebnih za realizaciju projekta, koji je predstavljen na nivou cjelokupnog projekta. Imajući u vidu da je isplata sredstava predviđena nakon realizacije Faze II, utrošak sredstava će se evidentirati tokom 2025. godine.	/	Privatni sektor (PKCG)	Tokom 2025. godine planiran je završetak Faze II i aktivnosti u okviru Faze III (Optimizacija sistema, održavanje i popravka isporučene opreme i rešenja). Projektom će se povećati pristupačnost Komori putem online platforme koja će biti dostupna privrednicima 24/7/365 što će dodatno unaprijediti saradnju između Komore i privrednika. Elektronsko poslovanje biće poboljšano implementacijom ePotpisa i ePečata putem eTrust servisa, a zaposleni u Komori će raditi efikasnije kroz jedinstveni virtuelni radni prostor.	
Operativni cilj 1.2. Podsticanje energetske tranzicije i otpornosti u industriji											
Indikator učinka				Početna vrijednost 2023			Ciljna vrijednost 2026		Ciljna vrijednost 2028		

¹² Faza I- pripremna faza, razvoj u testnom okruženju. Faza II - integracija modula i postavljanje u produkciju. Faza III se odnosi na korekcije i održavanje. Isplata sredstava se će obaviti nakon realizacije II Faze.

Instalisana snaga kapaciteta energetskog sektora				1080 MW			1180 MW		1330 MW	
Indikator učinka				Početna vrijednost 2023			Ciljna vrijednost 2026		Ciljna vrijednost 2028	
Udio energije iz obnovljivih izvora u proizvodnji električne energije				62%			87%		80%	
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 1.2.	Indikator rezultata i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Status realizacije AAA	Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	Sredstva planirana	Sredstva realizovana	Izvor finansiranja	Preporuke za naredni period sprovođenja
1.2.1. Rekonstrukcija postojeće energetske infrastrukture	IO 1: Rekonstrukcija HE Pive/stepen ostvarenosti investiranja u rekonstrukciji Polazna vrijednost 2023: Radovi na greagatu A1 su odloženi zbog kvara na blok transformatoru agregata A2. Izvođač je isporučio opremu za agregat A1 i oprema je u elektrani. Dio aktivnosti na rekonstrukciji agregata A1 su u toku. Ciljna vrijednost 2024: U 2024 godini na projektu rekonstrukcije i modernizacije HE Piva su planirane sledeće aktivnosti: – Građevinski radovi na rekonstrukciji komande	Vodeća institucija: Ministarstvo energetike	Q1 2024.	Q4 2028.			HE Piva – 1.350.000,00 € /	648.334,72 € ¹³	Javni sektor- EPCG	Tokom 2025. godine planiran je završetak aktivnosti na projektu RiM HE Piva kroz pripremu tenderske dokumentacije za građevinske radove na koji se odnose na monitoring brane i injekcione zavjese i galerije i u konačnom potpisivanja Ugovora sa izvođačem u 2026. godini.

¹³ Realizovane su sve planirane aktivnosti i radovi za 2024. godinu. Plaćanja za dio radova koji je realizovan i dio radova koji je u finalnoj fazi će se izvršiti u Q1 2025. godine.

- Povezivanje opreme i sistema Agregata A1
- Montaža generatorskog prekidača Agregata A1
- Suvi testovi na agregatu A1

Ostvarena vrijednost 2024:

Aktivnosti na realizaciji izvođačkog ugovora za rekonstrukciju elektromašinske opreme su realizovane:

- Demontiran i montiran rekonstruisani pobudni sistem agregata A1 .
- Izvršena demontaža i montaža opreme u radio relejnoj prostoriji kao i prostoriji za signalizaciju.
- Obezbijeđeno napajanje za svu opremu sa 220VDC napajanjem i stvoreni uslovi za demontažu i montažu Pulta i komandne table .
- Montirani ormari i hidraulika za sistem turbinske regulacije, ormari upravljanja

	<p>agregatom, sopstvena potrošnja agregata.</p> <p>IO 2: Rekonstrukcija HE Perućica/stepen ostvarenosti investiranja u rekonstrukciji</p> <p>Polazna vrijednost 2023: Realizacija projekta Rekonstrukcije i modernizacije HE Perućica Faza II teče ugovorenim dinamikom. U toku je izrada Glavnog projekta za rekonstrukciju zatvaračnice Povija kao i izrada Idejnog projekta za rekonstrukciju agregata A6 i A7 kao i parcijalnu rekonstrukciju sistema. Do sada je izvršena uplata avansa u iznosu od 20% Ugovorne cijene u visini od 5.886.818 €.</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: U 2024. godini na projektu rekonstrukcije elektromašinske</p>						<p>HE Perućica- 7.776.936,90 €</p>	<p>272.255,00 €¹⁴</p>	<p>Javni sektor- EPCG</p>	<p>Aktivnosti na realizaciji projekta RiM HE Perućica se sprovode u skladu sa ugovornom dinamikom. U toku 2025 godine</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	--------------------------------------	-------------------------------	---

¹⁴ Aktivnosti planirane u 2024. godini su realizovane, dok će se plaćanja za iste izvršiti u Q1 2025. godine

<p>opreme i postrojenja su planirane sledeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Građevinski radovi na zatvaračnici Slano – Odobrenje glavnog projekta za rekonstrukciju agregata A1, A2 i A6 – Odobrenje glavnog projekta za rekonstrukciju zatvaračnice Slano – Odobrenje glavnog projekta za rekonstrukciju zatvaračnice Povija – C1 i C3 – Fabrikacija opreme i fabrička primopredajna ispitivanja – Početak radova na Rekonstrukciji zatvaračnice Povija, cjevovodi C1 i C3 – Početak radova na rekonstrukciji zatvaračnice Slano – Početak radova na rekonstrukciji agregata A6 – Početak radova na rekonstrukciji agregata A1 <p>Ostvarena vrijednost 2024: U 2024. godini na projektu rekonstrukcije elektromašinske</p>									<p>planirane su aktivnosti na rekonstrukciji i modernizaciji agregata A3, A4 i A7, zatvaračnica Marin krst i Krupac, kao i početak rekonstrukcije i modernizacije sopstvene potrošnje elektrane.</p> <p>U toku 2026 godine planirane su aktivnosti na rekonstrukciji i modernizaciji agregata A5, Sopstvene potrošnje elektrane, kao i kućnih agregata K1 i K2.</p>
---	--	--	--	--	--	--	--	--	---

opreme i postrojenja su realizovani svi segmenti planiranih aktivnosti iz ciljne vrijednosti 2024.

IO 3: Ekološka rekonstrukcija **termoelektrane (TE Pljevlja)/** stepen ostvarenosti investiranja u rekonstrukciji

Polazna vrijednost 2023: Građevinski radovi završeni su preko 80%, počeli su radovi na postavljanju elektro i mašinskih instalacija na postrojenju za odsumporavanje, rashladnom tornju, postrojenjima za preradu otpadnih voda i sistemu za transport pepela i šljake. Najveći dio opreme iz Kine već je zaprimljen u Termoelektrani.

Ciljna vrijednost 2024: Sve trenutne aktivnosti i aktivnosti do kraja 2024.g. su u skladu sa dinamičkim planom: aktivnosti na izgradnji sistema za odsumporavanje, završetak

	<p>gradjevinskih radova tj. instalacija elektro mašinske opreme, završetak radova na sistemu za tretman otpadnih voda, završni radovi na sistemu prigušivača buke, pripreme za zastoj u 2025. g, kad će se izvoditi radovi na sistemu za denitrifikaciju dimnih gasova.</p> <p>Ostvarena vrijednost 2024: Tokom 2024.g. sprovedene su sve aktivnosti predviđene planom aktivnosti i dokumentacijom vezanom za projekat, a sve u cilju obezbjedjivanja potpune pripremljenosti svih strana za višemjesečni zastoj (krajem Q1 2025) i završni ciklus radova koji treba da se okončaju u Q4 2025. godine. Sa izvođačem se intenzivno radilo na usaglašavanju svih detalja odnosno obaveza i preciznog dinamičkog plana u susret velikom zastoju i povezivanju sistema i interfejsa.</p>		Q1 2024.	Q4 2025.			TE Pljevlja – 8.375.000,00 €	9.179.602,00 €	Javni sektor- EPCG	<p>Kontinuirano praćenje ispunjenosti prolaznih mjerila dinamičkog plana u susret velikom zastoju rada TE Pljevlja, realizacija i praćenje svih predviđenih radnji u vrijeme zastoja april – novembar 2025. godine.</p> <p>Efekti predviđenih aktivnosti treba da budu ulazak TE na mrežu u novembru 2025. godine i njen dalji rad u punom kapacitetu na način da se zadovolje zahtjevi o emisijama iz postrojenja tj. njen dalji rad na nivou veće ekološke održivosti.</p>
--	---	--	----------	----------	--	--	------------------------------	----------------	--------------------	--

<p>1.2.2. Izgradnja nove energetske infrastrukture</p>	<p>IO: Broj izgrađenih energetskih infrastruktura/stepen realizacije investicija</p> <p>Polazna vrijednost 2023: Nakon usaglašavanja, a potom odobrenja od strane Odbora direktora EPCG i Skupštine akcionara EPCG, Ugovor o korporativnom zajmu u iznosu od 82.000.000,00 € za potrebe finansiranja izgradnje VE Gvozd i potrebne infrastrukture za priključenje na elektroenergetski sistem Crne Gore potpisan je 19.06.2023. godine između Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD), Elektroprivrede Crne Gore (EPCG) i projektne kompanije Green Gvozd. U skladu sa odobrenim Planom nabavki i instrukcijama dobijenim od strane EBRD banke, priprema tenderskih postupaka po važećim pravilima i smjernicama Evropske</p>	<p>Vodeća institucija: Ministarstvo energetike</p>	<p>Q3 2024.</p>	<p>Q1 2026.</p>			<p>24.602.000,00€ ¹⁵</p>	<p>10.069,066, 30 €</p>	<p>Javni sektor- EPCG</p>	<p>Kontinuirano praćenje realizacije ugovornih aktivnosti za građevinski dio projekta, elektro dio projekta u smislu izgradnje srednjenaponske infrastrukture, nabavku i instalaciju vjetrogeneratora i aktivnosti na priključenju vjetroelektrane na elektroenergetsku mrežu u cilju puštanja elektrane u rad. Energetski efekti ovog proizvodnog objekta se ogledaju u planu Bilansa el. energije počevši od 2026. godine.</p>
---	--	---	---------------------	---------------------	--	--	---	-----------------------------	-------------------------------	--

¹⁵ Planirane aktivnosti na realizaciji projekta VE Gvozd za 2024. godinu su realizovane Ukupna investicija iznosi 82.000.000, 00 €. Dio planiranih sredstava u 2024. godini je obuhvaćen poslovnim planom za 2025. godinu.

banke za obnovu i razvoj. Svi tenderski postupci vode se na elektronskom Portalu nabavki EBRD-a (ECEPP) u skladu sa njihovim procedurama.

Ciljna vrijednost

2024: Raspisivanje preostalog dijela tenderskih postupaka, potpisivanje Ugovora i početak realizacije projekta VE Gvozd.

Ostvarena vrijednost

2024:

Planirane aktivnosti na realizaciji projekta VE Gvozd su realizovane. Nakon sprovedenih tenderskih postupaka potpisani su Ugovori: Vjetrogeneratori – Nordex Njemačka Potpisivanje Ugovora, 20.11.2024. Balance of Plant – C-BoP -Bemax d.o.o. Podgorica, 8.11.2024. Elektro dio Balance of Plant – E-BoP- Konzorcijum Ramel d.o.o., Nikšić i Energotehnika Južna Bačka d.o.o. Novi Sad, 07.11.2024. Priključenje na prenosnu mrežu – GCW - Konzorcijum

	Novi Volvox i Elnos Srbija, 20.11.2024. Transformator 33/110kV, 80MVA- Comel doo Beograd, 05.12.2023.								
1.2.3. Identifikacija optimalnih nisko-konfliktnih lokacija za razvoj solara i vjetra na cjelokupnoj teritoriji Crne Gore	IO: Broj mapiranih i održivih lokacija za izgradnju solarnih i vjetroelektrana Polazna vrijednost 2023: / Ciljna vrijednost 2024: Potpisani formalni ugovori između partnera, projektni tim formiran i projekat u izradi. Ostvarena vrijednost 2024: Potpisani Memorandumi o saradnji sa institucijama, potpisani ugovori sa ekspertima, upravljački i projektni tim formirani, prikupljen značajan dio podataka za izradu Studije mapiranja niskokonfliktnih lokacija za razvoj solara i vjetra. Izrađena Pilot studija mapiranja niskokonfliktnih lokacija za izgradnju solarnih i vjetroelektrana na teritoriji Opštine	Vodeća institucija: Agencija za investicije Ključni partner: Ministarstvo energetike	Q2 2024.	Q3 2025.		120.000,00 € ¹⁶	45.000,00 €	Donatori -The Nature Conservancy	Za ispunjenje rokova koji su definisani kao projektom, tako i Akcionim planom, neophodna je efikasnija i blagovremena saradnja nadležnih institucija u smislu dostavljanja podataka neophodnih ekspertskom timu koji radi na izradi Studije mapiranja održivih lokacija za izgradnju solarnih i vjetroelektrana.

¹⁶ Prvobitna procjena projekta na nivou od 180.000 €, je modifikovana na iznos od 150.000 €. Planirane aktivnosti za 2024. godinu su realizovane, a preostala planirana sredstva će biti utrošena do kraja 2025. godine.

	<p>Nikšić kojom je mapirana održiva površina u Nikšiću od 4km² za vjetroenergiju i 50 km² za solarnu energiju. Mapiran potencijalni kapacitet je 40 MW vjetra i 2,7 GW solara.</p>									
<p>1.2.4. Rehabilitacija željezničke pruge u cilju infrastrukturne podrške industrijskom razvoju</p>	<p>IO 1: Broj Rekonstruisanih/rehabilitovanih segmenata pruge Vrbnica-Bar (tuneli, mostovi, itd) Polazna vrijednost 2023: Projekat nije realizovan iz razloga što je više puta pokrenut postupak javne nabavke koji nije realizovan iz razloga što ponudjači nijesu ispunjavali tražene uslove. Ciljna vrijednost 2024: Rehabilitacija 3 tunela lot#2 (druga grupa) na željezničkoj pruzi Vrbnica - Bar</p> <p>Ostvarena vrijednost 2024: Izvođeni su glavni radovi u tunelima. Fizička realizacija projekta 40%; finansijska realizacija projekta 33%.</p> <p>IO 2: Broj rekonstruisanih/rehabilitovanih segmenata</p>	<p>Vodeća institucija: Ministarstvo saobraćaja</p> <p>Ključni partner: ŽICG</p>	Q1 2024.	Q4 2024.		<p>Po ugovoru rok za završetak projekta je Q4 2025.</p> <p>Krajem godine objavljen</p>	<p>1.500.000,00 €</p> <p>3.000.000,00 €</p> <p>/</p>	<p>1.283.126,07 €</p> <p>/</p>	<p>WBIF grant</p> <p>WBIF grant</p>	<p>Projekat će nastaviti sa predviđenom realizacijom, a planirani rok završetka je kraj 2025. godine.</p> <p>Projekat će nastaviti sa predviđenom</p>

	<p>pruge Lutovo-Bratonožići-Bioče (tuneli, mostovi, itd.)</p> <p>Polazna vrijednost 2023: Kako nije došlo do rebalansa budžeta u 2023. godini, kojim je bilo planirano odobrenje dodatnog budžeta, projekat je tek u novembru 2023. godine podržan za finansiranje</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Rehabilitacija 3 čelična mosta, Rehabilitacija – remont gornjeg stroja pruge.</p> <p>Ostvarena vrijednost 2024: Objavljen tender za radove za projekat Rehabilitacija 3 čelična mosta.</p>					tender za radove sa rokom za dostavljanja ponuda februar 2025. Predviđeni rok za završetak radova je Q4 2026.			Aranžman sa EIB bankom potpisan u II kvartalu 2024. godine	realizacijom, a završetak radova je planiran za kraj 2026. godine.
--	---	--	--	--	--	---	--	--	--	--

Operativni cilj 1.3. Jačanje obrazovanja i vještina za tehnološki razvoj industrije

Indikator učinka DESI indeks, dimenzija Ljudski kapital		Početa vrijednost 2023 10,4 od 25 (2022)		Ciljna vrijednost 2026 10,9		Ciljna vrijednost 2028 11,4 ¹⁷				
Populacija sa osnovnim ili naprednim digitalnim vještinama (% ukupne populacije) (DESI, Digital Skills Indicator)		Početa vrijednost 2023 52,02% ¹⁸ (2023)		Ciljna vrijednost 2026 60%		Ciljna vrijednost 2028 70%				
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 1.3.	Indikator rezultata i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Status realizacije AAA	Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	Sredstva planirana	Sredstva realizovana	Izvor finansiranja	Preporuke za naredni period sprovođenja

¹⁷ Rast dimenzije povezanosti za 0,17 godišnje do finalnog izvještaja IP 2028.

¹⁸ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ISOC_SK_DSKL_I21_custom_11257007/default/table?lang=en

<p>1.3.1. Sprovedenje istraživanja o potrebama za vještinama i kvalifikacijama u raznim sektorima, sa akcentom na digitalne tehnologije i zelene poslove</p>	<p>IO: Sprovedena istraživanja o potrebama za vještinama i kvalifikacijama Polazna vrijednost 2023: Početak sprovođenja istraživanja u 2024. godini</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Sprovedena istraživanja o potrebama za vještinama i kvalifikacijama u sektorima: inženjerstvo, prehrambena tehnologija, hemijske tehnologije i grafičarstvo</p> <p>Ostvarena vrijednost 2024: MPNI: Sprovedena istraživanja o potrebama za vještinama i kvalifikacijama u oblastima: inženjerstvo, prehrambena tehnologija, hemijske tehnologije i grafičarstvo</p> <p>UPCG: Sprovedene su dvije ankete među preduzećima (o potrebama za obukama i sistemu</p>	<p>Vodeća institucija: Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija</p> <p>Ključni partneri: Savjet za kvalifikacije, sektorske komisije, Unija poslodavaca Crne Gore</p>	Q1 2024.	Q4 2024.		15.000,00 €	15.000,00 €	Nacionalni budžet (MPNI)	<p>Istraživanja potrebama za vještinama i kvalifikacijama neophodno je redovno ažurirati i dopunjavati podacima, u skladu sa promjenama na tržištu rada i u obrazovnoj ponudi u sektoru..</p> <p>o za i</p> <p>Uključivanje relevantnih privrednih subjekata i obrazovnih institucija u dizajn istraživanja kako bi se osigurala sveobuhvatnost i</p>
						3.000,00 €	3.000,00 €	Privatni sektor (UPCG)	

	dualnog obrazovanja u Crnoj Gori).								praktična primjena rezultata.
1.3.2. Izrada standarda zanimanja i standarda kvalifikacija u skladu sa potrebama tržišta rada, relevantnih za industrijsku politiku, sa akcentom na digitalne tehnologije i zelene poslove	<p>IO: Broj urađenih i usvojenih standarda zanimanja i standarda kvalifikacija</p> <p>Polazna vrijednost 2023: Urađeno i usvojeno ukupno 6 standarda zanimanja iz oblasti inženjerstva i proizvodnih tehnologija (elektroenergetika). Urađeno i usvojeno ukupno 13 standarda stručnih kvalifikacija iz oblasti industrije: 6 standarda stručnih kvalifikacija iz oblasti inženjerstva i proizvodnih tehnologija (elektroenergetika) i 7 standarda stručnih kvalifikacija iz oblasti poljoprivrede.</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Izrada 9 standarda zanimanja i 3 standarda kvalifikacija relevantnih za industriju</p> <p>Ostvarena vrijednost 2024: Urađeni nacrti 9 standarda zanimanja iz oblasti saobraćaja. Urađena i usvojena 3 standarda stručnih</p>	<p>Vodeće institucije:</p> <p>Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija/ Centar za stručno obrazovanje</p> <p>Ključni partneri: Savjet za kvalifikacije, sektorske komisije, obrazovne ustanove, udruženja poslodavaca</p>	Q1 2024.	Q4 2024.		7.600,00 €	6.703,44 €	Nacionalni budžet (CSO)	<p>Izrada standarda zanimanja i standarda kvalifikacija je kontinuirana aktivnost. Procjena broja standarda zanimanja i standarda kvalifikacija, kao i sredstava potrebnih za njihovu izradu zavisi od potreba privrede i planiran je okviran broj i vrijednost. Predstavnicima poslovnih udruženja PKCG i UPCG su uključeni u rad Sektorskih komisija za donošenje standarda.</p>

	kvalifikacija iz oblasti inženjerstva i proizvodnih tehnologija (mašinstvo).								
1.3.3. Izrada modernizovanih obrazovnih programa stručnog obrazovanja nivoa III i IV1 u oblasti industrije	<p>IO: Broj inoviranih obrazovnih programa</p> <p>Polazna vrijednost 2023: Urađeno i usvojeno ukupno 4 obrazovna programa relevantna za industrijsku politiku: 2 obrazovna programa iz oblasti inženjerstva i proizvodnih tehnologija (elektroenergetika) i 2 obrazovna programa iz oblasti poljoprivrede.</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Izrada 1 obrazovnog programa u oblasti industrije</p> <p>Ostvarena vrijednost 2024: Urađen nacrt 1 obrazovnog programa iz oblasti inženjerstva i proizvodnih tehnologija (mašinstvo).</p>	<p>Vodeće institucije: Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija/ Centar za stručno obrazovanje</p> <p>Ključni partneri: Obrazovne ustanove</p>	Q1 2024.	Q4 2024.		3.800,00 €	2.844,00 €	Nacionalni budžet (CSO)	Izrada modularizovanih obrazovnih programa je kontinuirana aktivnost. Procjena broja obrazovnih programa i sredstava potrebnih za njihovu izradu zavisi od potreba privrede i planiran je okviran broj i vrijednost.

<p>1.3.4. Unapređenje kvaliteta praktične nastave (učenje uz rad) u oblasti industrije</p>	<p>IO: Broj učenika/ca u dualnom obliku obrazovanja Polazna vrijednost 2023: U školskoj 2023/24 godini, 463 učenika uključeno je u dualni sistem obrazovanja. Ciljna vrijednost 2024: 570 učenika Ostvarena vrijednost 2024: U školskoj 2024/2025. godini, 515 učenika/ca uključeno je u dualni sistem obrazovanja.</p>	<p>Vodeće institucije: Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija/Centar za stručno obrazovanje Ključni partneri: Obrazovne ustanove, PKCG, udruženja poslodavaca</p>	Q1 2024.	Q4 2024.			500.000,00 € ¹⁹	414.984,56 €	Nacionalni budžet (MPNI)	<p>Nastaviti aktivnosti promocije i afirmacije dualnog obrazovanja. Unapređivati i podsticati saradnju škola i poslodavaca. Uspostaviti sistem podsticaja poslodavcima koji učestvuju u realizaciji praktičnog obrazovanja i zapošljavaju učenike/učenicice nakon završetka obrazovanja kroz formiranje Fonda za podršku dualnom obrazovanju.</p>
<p>1.3.5. Promovisanje studijskih programa u skladu sa potrebama tržišta rada, sa posebnim naglaskom na prirodne i tehničke nauke</p>	<p>IO: Broj upisanih studenata/kinja iz oblasti prirodnih i tehničkih nauka Polazna vrijednost 2023: 1547 studenata Ciljna vrijednost 2024: 1.500 studenata Ostvarena vrijednost 2024: 1.492 studenta/kinje</p>	<p>Vodeća institucija: Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija Ključni partneri: Ustanove visokog obrazovanja</p>	Q1 2024.	Q4 2024.		/	/	/	/	<p>Nastaviti rad na promociji studijskih programa u skladu sa potrebama tržišta rada.</p>
<p>1.3.6. Realizovati program obrazovanja i osposobljavanja</p>	<p>IO : Broj osoba (i % žena) koje su završile programe i treninge</p>	<p>Vodeća institucija: ZZZCG</p>	Q2 2024.	Q4 2024.		U Q1 2025. godine, završiće se realizacija	300.000,00 €	102.825,00 €	Nacionalni budžet (ZZZCG)	<p>Zavod za zapošljavanje će nastaviti sa realizacijom programa</p>

¹⁹ Sredstva su planirana za učenike prvog i drugog razreda u tekućoj školskoj godini i učenike prvog i drugog razreda koji su se upisali u pojedine razrede u 2024. godini.

<p>za lica koja traže zaposlenje u skladu sa potrebama razvoja industrije</p>	<p>Polazna vrijednost 2023: 152 nezaposlena lica od kojih 108 nezaposlenih žena - 71%</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Realizacija programa obrazovanja i osposobljavanja za 200 nezaposlenih lica u oblasti industrije, od čega je za žene planirano 75%.</p> <p>Ostvarena vrijednost 2024: 206 nezaposlenih lica od kojih 94 nezaposlene žene (45,6%).</p>	<p>Ključni partner: Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija, Ispitni centar, Centar za stručno obrazovanje</p>				<p>programa započetih u prethodnoj godini za 102 lica.</p>				<p>u narednoj/im godini/ama.</p>
<p>1.3.7. Organizovati obuke i tematske događaje u cilju daljeg razvoja preduzetništva i usklađivanja obrazovne ponude sa potrebama tržišta rada</p>	<p>IO : Broj realizovanih obuka za preduzeća/broj učesnika/ca Polazna vrijednost 2023: PKCG: 72 obuke/3.299 učesnika (59% žena) UPCG: 10/134 (96% žena) Ciljna vrijednost 2024: PKCG: 60 obuka/2.000 učesnika (60% žena) UPCG: 15/180 (70% žena) Ostvarena vrijednost 2024: PKCG: 73 obuke/3.037 učesnika (57% žena) UPCG: 6/40 (70% žena)</p>	<p>Vodeća institucija: Privredna komora Crne Gore Unija poslodavaca Crne Gore</p>	<p>Q1 2024.</p>	<p>Q4 2024.</p>			<p>100.000,00 €</p>	<p>85.000,00 €</p>	<p>Privatni sektor (PKCG)</p>	<p>PKCG aktivno podržava uključivanje privrede u obrazovni sistem i kroz organizaciju različitih aktivnosti promoviše značaj učenja kroz rad. U toku 2025. godine Komora će nastaviti sa organizovanjem obuka posebno za sticanje stručnih kvalifikacija kroz akreditovane programe za deficitarne stručne kvalifikacije u saradnji sa srednjim stručnim školama. Podržaće se i realizacija obuka za deficitarne</p>

						12.000,00 €	12.000,00 €	Privatni sektor (UPCG)	<p>kvalifikacije (menadžer za digitalni marketing, ovlašteni računovođa itd.) i nastaviće se realizacija međunarodnih projekata iz oblasti obrazovanja (EQET SEE, DC VET WB , ADA, RCF – unaprjeđenje stručnog obrazovanja, EPALE i SKYLA).</p> <p>Od strane UPCG tokom 2025. godine planiran dalji nastavak organizacije specijalizovanih obuka i treninga, tematskih događaja u partnerstvu s kompanijama, privrednim udruženjima i obrazovnim institucijama.</p>
1.3.8. Jačanje obrazovanja i vještina za unaprjeđenje biznisa primjenom digitalizacije	<p>IO: Broj održanih događaja/učesnika/ca 2024: Polazna vrijednost 2023: PKCG- Organizovano 6 događaja/189 učesnika; UPCG- 1 događaj za digitalnu transformaciju (hibridni format) uz učešće 10 predstavnika</p>	<p>Vodeća institucija: Privredna komora Crne Gore</p> <p>Unija poslodavaca Crne Gore</p>	Q1 2024.	Q4 2024.		2.400,00 €	4.000,00 €	Privatni sektor (PKCG)	<p>Tokom 2025. godine PKCG će nastaviti da promovise aktivnosti na jačanju obrazovanja i vještina za unaprjeđenje biznisa primjenom digitalizacije.</p> <p>Povezati preduzeća, stručnjake i EU projekte kroz obuke i radionice, kako bi zajedno razvijali</p>
						1.800,00 €	1.800,00 €	Privatni sektor (UPCG)	

kompanija, od čega 40% žena Ciljna vrijednost 2024: PKCG-Organizovano 6 događaja/180 učesnika/ca UPCG-Organizovana 3 događaja/60 učesnika/ca Ostvarena vrijednost 2024: PKCG-Organizovano 10 događaja/341 učesnika/ca (58% žena) UPCG-2 događaja / 80 učesnika									digitalna rješenja za unapređenje poslovanja.
--	--	--	--	--	--	--	--	--	---

Operativni cilj 1.4. Unapređenje poslovnog ambijenta za podršku industrijskom razvoju

Indikator učinka		Početna vrijednost 2023		Ciljna vrijednost 2026		Ciljna vrijednost 2028				
SME Policy index- poddimenzija 4.2: Registracija preduzeća ²⁰		3,65 (2022)		4,0		4,3				
Indikator učinka		Početna vrijednost 2023		Ciljna vrijednost 2026		Ciljna vrijednost 2028				
Broj aktivnih poslovnih subjekata u sektoru C (B-E), Indeks (2023=100, % rasta)		C – 3.432 (2023) B-E – 3.857 (2023)		10%		18%				
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 1.4.	Indikator rezultata i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Status realizacije	Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	Sredstva planirana	Sredstva realizovana	Izvor finansiranja	Preporuke za naredni period sprovođenja
1.4.1. Izrada Predloga zakona o registraciji privrednih i drugih subjekata	IO : Utvrđen Predlog zakona o registraciji privrednih i drugih subjekata Polazna vrijednost 2023: Izrada započela u 2023.godini	Vodeća institucija: Ministarstvo finansija/Ministarstvo	Q2 2023.	Q3 2024.	AAA	Zakon će biti usvojen do kraja Q2 2025. zajedno sa novim Zakonom o	/	/		Donošenje ovog zakona će omogućiti rješavanje problema u dijelu podnormiranosti u oblasti registracije

²⁰ OECD Investment Policy and Promotion – rezultat, 3,2 (2021).

	<p>Ciljna vrijednost 2024: Usvajanjem Zakona o registraciji privrednih i drugih subjekata urediće se postupak registracije privrednih i drugih subjekata, stvarnih vlasnika i stečajne mase u CRPS i drugih subjekata, sadržaj i način vođenja CRPS, javnost i objavljivanje podataka, kao i druga pitanja od značaja za postupak registracije.</p> <p>Ostvarena vrijednost 2024: U 2024.g. urađen je Predlog zakona o registraciji privrednih i drugih subjekata, koji je po kompletiranju svih potrebnih mišljenja, pribavljenih u okviru nacionalne procedure, upućen EK radi davanja mišljenja o usaglašenosti predloga Zakona sa propisima EU.</p>	<p>ekonomskog razvoja</p>				<p>privrednim društvima kao kompletnim zakonom kojim se uređuje materijalni aspekt koji se odnosi na CRPS i registraciju privrednih i drugih subjekata.</p>				<p>privrednih i drugih subjekata, što proizvodi različitu i nejedinstvenu praksu i tumačenja. Takođe će pozitivno uticati na stvaranje brzog i jednostavnog registracionog postupka, uspostavljanje elektronske registracije i kreiranje tačne i ažurne baze Registra privrednih i drugih subjekata i imaće direktan pozitivan uticaj na javni i privatni sektor.</p> <p>Usvajanjem zakona je predviđeno donošenje podzakonskih akata, od kojih će akt koji se odnosi na naknade za registraciju u CRPS izazvati određene finansijske obaveze.</p>
<p>1.4.2. Analiza regulatornog okvira za poslovanje privrednih društava u većinskom vlasništvu države</p>	<p>IO : Usvojena Analiza regulatornog okvira za poslovanje privrednih društava u većinskom vlasništvu države</p> <p>Polazna vrijednost 2023: Izrada započela u 2023.godine</p>	<p>Vodeća institucija:</p> <p>Ministarstvo finansija</p>	<p>Q2 2023.</p>	<p>Q2 2024.</p>		<p>/</p>	<p>/</p>		<p>Pripremljena je Analiza institucionalnog i regulatornog okvira za poslovanje javnih preduzeća i privrednih društava u</p>	

<p>sa pregledom uporedne prakse za nadzor nad poslovanjem privrednih društava koja su u većinskom vlasništvu država članica Evropske unije i zemalja regiona</p>	<p>Ciljna vrijednost 2024: Poseban fokus je stavljen na analizu zakonodavnog i institucionalnog okvira u kojem posluju javna preduzeća i privredna društva u većinskom državnom vlasništvu (na centralnom nivou). Analiza će dati prikaz trenutnog stanja po ključnim elementima okvira za upravljanje preduzećima u državnom vlasništvu, zatim dati pregled prednosti i nedostataka institucionalnih modela upravljanja ali i identifikovati ključne nedostatke i izazove koji trenutno postoje u praksi.</p> <p>Ostvarena vrijednost 2024: Ministarstvo finansija je tokom prve polovine 2024.godine pripremlilo Analizu regulatornog i institucionalnog okvira za poslovanje javnih preduzeća i privrednih društava u većinskom vlasništvu Države i dostavilo Vladi CG na razmatranje i usvajanje. Vlada je na sjednici 26.jula 2024.godine usvojila predmetnu</p>									<p>većinskom vlasništvu države i usvojena od strane Vlade u julu 2024. Tom prilikom Vlada je donijela zaključke sa sljedećim preporukama i zaduženjima: -Potrebno je pripremiti nacrt dokumenta kojim će biti jasno definisana vlasnička politika Države u javnim preduzećima i privrednim društvima u većinskom državnom vlasništvu, uz jačanje vlasničke funkcije i orijentisanje više ka centralizovanom modelu upravljanja; -Potrebno je pripremiti nacrt novog zakonskog rješenja kojim će se na jedinstven i sveobuhvatan način urediti sistem upravljanja i nadzora nad sektorom državnih preduzeća kao i sve specifičnosti</p>
--	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--

	analizu i donijela određene zaključke.								vezane za funkcionisanje i poslovanje ovih društava; -Potrebno je pripremiti strateški dokument za upravljanje javnim preduzećima i privrednim društvima koja su u većinskom državnom vlasništvu sa akcionim planom dalje reforme u sektoru državnih preduzeća.
1.4.3. Uspostavljanje javnog Registra javnih preduzeća i privrednih društava u većinskom državnom vlasništvu	IO : Uspostavljen Registar javnih preduzeća i privrednih društava u većinskom državnom vlasništvu Polazna vrijednost 2023: Prikupljanje relevantnih podataka i dokumentacije započelo u 2023.godine Ciljna vrijednost 2024: Javni registar će pored osnovnih informacija o javnim preduzećima i privrednim društvima iz sektora državnih preduzeća obuhvatiti i ključne pokazatelje njihovog finansijskog poslovanja u prethodnom periodu kao i procjenu fiskalnih	Vodeća institucija: Ministarstvo finansija	Q4 2023.	Q4 2024.		/	/		Na web stranici MF objavljen je Registar privrednih društava i javnih preduzeća sa centralnog nivoa vlasti, zaključno sa posljednjim dostupnim finansijskim podacima za 2023.godinu. U cilju unapređenja objavljenog registra, u narednom periodu je potrebno isti dopuniti sa podacima o sprovedenim eksternim revizijama u onim privrednim

	<p>rizika. Uspostavljanjem Registra će se stvoriti baza za efikasnije izvještavanje o fiskalnim rizicima što će dovesti do poboljšanja nadzorne i kontrolne funkcije Vlade Crne Gore u ovoj oblasti ali i povećanju transparentnosti ovih društava.</p> <p>Ostvarena vrijednost 2024: Ministarstvo finansija je krajem februara 2024. godine po prvi put objavilo javni registar javnih preduzeća i privrednih društava u većinskom vlasništvu države. Informacije i podaci u registru su ažurirane u julu 2024.godine shodno finansijskim pokazateljima za 2023. godinu. Održavanje registra i ažuriranje podataka se sprovodi u kontinuitetu.</p>									<p>društvima koja su obveznici eksterne revizije, redovno ažurirati registar sa podacima za naredne finansijske godine ali i proširiti registar na način što će se identifikovati privredna društva čiji je osnivač i većinski vlasnik neka od jedinica lokalne samouprave i napraviti listu privrednih društava sa lokalnog nivoa sa informacijama o njihovom finansijskom poslovanju.</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---

STRATEŠKI CILJ 2. RAST INVESTICIJA I MODELA FINANSIRANJA ZA DUGOROČNU KONKURENTNOST INDUSTRIJE

Operativni cilj 2.1. Unapređenje pristupa finansiranju za preduzeća u sektoru industrije

Indikator učinka	Početna vrijednost 2023	Ciljna vrijednost 2026	Ciljna vrijednost 2028
Industrijska proizvodnja (% u odnosu na isti kvartal prethodne godine, QIV), Monstat ²¹	7,4% (QIV23/QIV22)	10% (QIV26/QIV25)	10% (QIV28/QIV27)
Indikator učinka Investicije u OS - B, C, D, E, Bruto investicije u osnovna sredstva	Početna vrijednost 2023 113 mil. € (2022)	Ciljna vrijednost 2026 20% (u odnosu na 2022)	Ciljna vrijednost 2028 40% (u odnosu na 2022)

²¹ <https://www.monstat.org/cg/page.php?id=178&pageid=34>

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 2.1.	Indikator rezultata i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Status realizacije AAA	Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	Sredstva planirana	Sredstva realizovana	Izvor finansiranja	Preporuke za naredni period sprovođenja
2.1.1. Obezbijediti kredite za razvoj preduzeća u sektorima industrije	IO1: Broj podržanih preduzeća kroz kreditne aranžmane Polazna vrijednost 2023: 129 preduzeća (37 preduzeća u vlasništvu žena) Ciljna vrijednost 2024: 103 preduzeća (30 u vlasništvu žena) Ostvarena vrijednost 2024: 87 preduzeća (26 u vlasništvu žena ²²). IO 2: Broj novoosnovanih preduzeća iz industrije Polazna vrijednost 2023: 13 preduzeća (5 preduzeća u vlasništvu žena) Ciljna vrijednost 2024: 10 preduzeća (4 u vlasništvu žena) Ostvarena vrijednost 2024: 12 preduzeća (3 u vlasništvu žena)	Vodeća institucija: Razvojna banka Crne Gore	Q1 2024.	Q4 2024.			40.000.000,00 €	46.390.247,00 € ²³	Razvojna banka Crne Gore - Javni sektor	Nastaviti sa obezbjeđivanjem finansijske podrške preduzećima u sektoru industrije i za osnivanje novih preduzeća.
2.1.2. Realizovati finansijsku podršku za poboljšanje	IO: Broj podržanih preduzeća za poboljšanje likvidnosti (Broj potpisanih Ugovora za faktoring)	Vodeća institucija:	Q1 2024.	Q4 2024.			14.000.000,00 €	22,860,608.37 € ²⁴	Razvojna banka Crne Gore - Javni sektor	Nastaviti sa obezbjeđivanjem finansijske podrške za likvidnost za

²² Od čega se na sektore B-E odnosi 1.600.000,00 €, F 850.000,00 €, H 606.000,00 €, I 240.000,00 € i J 0 €.

²³ Od čega se na sektore B-E odnosi 19.485.348,00 €, F 6.750.000,00 €, H 5.020.900,00 €, I 13.983.999,00 € i J 1.150.000,00 €.

²⁴ Od čega se na sektore B-E odnosi 19,684,490.29 €, F 2,456,118.08 €, H 460,000.00 € i I 260,000.00 €.

likvidnosti u sektorima industrije kroz faktoring aranžmane (kratkoročni krediti za poboljšanje likvidnosti)	<p>Polazna vrijednost 2023: 24 faktoring aranžmana u industriji (1 preduzeće u vlasništvu žena)</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: 19 faktoring aranžmana u industriji (1 preduzeće u vlasništvu žena)</p> <p>Ostvarena vrijednost 2024: 30 faktoring aranžmana u industriji (1 preduzeće u vlasništvu žena)</p>	Razvojna banka Crne Gore							preduzeća u sektoru industrije.	
2.1.3. Izrada Predloga zakona o kreditno-garantnom fondu	<p>IO : Utvrđen Predlog zakona o kreditno-garantnom fondu</p> <p>Polazna vrijednost 2023: Izrada započela u 2023. godini</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Usvajanjem zakona biće osnovan Kreditno garantni fond i utvrđena njegova ovlaštenja, struktura, način upravljanja, funkcionisanje i procedure za izdavanje kreditnih garancija.</p> <p>Ostvarena vrijednost 2024: Pripremljen predlog Zakona o Kreditno garantnom fondu i upućen</p>	<p>Vodeće institucije:</p> <p>Ministarstvo ekonomskog razvoja, Ministarstvo finansija</p>	Q1 2024	Q4 2024		Do pomjeranja roka usvajanja je došlo usljed dodatnih konsultacija za nadležnim institucijama u cilju boljeg definisanja pojedinih zakonskih normi i preciznijih pojašnjenja pojedinih odredbi u okviru postupka za pristup sredstvima fonda i uslova za izdavanje garancija, a posebno normi koje se odnose na kontrolu upravljanja	3.000.000,00 € ²⁵	/ ²⁶	Nacionalni budžet	Donošenjem ovog Zakona stvoriće se pravne pretpostavke za osnivanje i početak rada Kreditno garantnog fonda Crne Gore, nezavisne i samostalne institucije, koja treba da unaprijedi pristup finansiranju prvenstveno preduzetnicima, mikro, malim i srednjim preduzećima, kao i ženama vlasnicama preduzeća u Crnoj Gori.

²⁵ Ukupan osnivački kapital KGF u iznosu od 10,6 mil € raspodijeljen je u tri faze, a prvobitno planirani iznos za 2024. godinu je 3 mil€.

²⁶ Sredstva će se obezbijediti u budžetu za 2025. godinu u iznosu od 5.600.000,00 € i u budžetu za 2026. godinu u iznosu od 5.000.000,00 €.

	nadležnim institucijama na mišljenje.					rizicima i internu kontrolu od strane Centralne banke Crne Gore. Rok za realizaciju Q2 2025. godine				
--	---------------------------------------	--	--	--	--	---	--	--	--	--

Operativni cilj 2.2.

Podrška industriji ka klimatskoj neutralnosti

Indikator učinka Udio OIE u finalnoj potrošnji energije, u % (https://www.sdgmontenegro.me/7-2-1)	Početna vrijednost 2023 39,25% (2023)	Ciljna vrijednost 2026 43% (2026)	Ciljna vrijednost 2028 47% (2028) 2030 - 50%
Indikator učinka Udio električne energije proizvedene iz OIE u ukupnoj neto potrošnji električne energije na godišnjem nivou	Početna vrijednost 2023 93% (2023)	Ciljna vrijednost 2026 83%	Ciljna vrijednost 2028 88%

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 2.2.	Indikator rezultata i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Status realizacije	Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	Sredstva planirana	Sredstva realizovana	Izvor finansiranja	Preporuke za naredni period sprovođenja
2.2.1. Dodjela podsticajnih sredstava (subvencija) privrednicima za projektne aktivnosti u oblasti energetske efikasnosti, e mobilnosti i obnovljivih izvora energije	IO1: Broj podržanih privrednih subjekata za prelazak na zelena vozila (električna i hibridna)/ Iznos dodijeljene finansijske podrške Polazna vrijednost 2023: 18 privrednih subjekata/100.000€ Ciljna vrijednost 2024: 20 privrednih subjekata (%žena) Ostvarena vrijednost 2024: 34 privrednih subjekata (od čega 12 žena tj. 35,3 %)	Vodeća institucija: Fond za zaštitu životne sredine-EKO FOND	Q1 2024.	Q4 2024.	AAA	Sredstva nisu bila raspoloživa u 2024.godini usljed neispunjavanja formalno pravnih uslova od strane CMRS. Rok za realizaciju Q4 2025.	110.000,00 € 150.000,00 € 50.000,00 €	290.000,00 € 0 0	Eko fond-Javni sektor Donator CMSR (Centar za međunarodnu saradnju i razvoj republike Slovenije)	Eko fond je u 2024.godini iz sopstvenih sredstava dopunio budžet projekta usljed velikog interesovanja privrede. U 2025. godini planiran je nastavak sprovođenja aktivnosti dodjele podsticajnih sredstava za prelazak na zelena vozila i poboljšanje

	<p>IO 2: Broj podržanih privrednih subjekata za stanice za punjenje električnih vozila/Iznos dodijeljene finansijske podrške</p> <p>Polazna vrijednost 2023: /</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: 5 privrednih subjekata</p> <p>Ostvarena vrijednost 2024: 0</p> <p>IO 3: Broj podržanih privrednih subjekata za poboljšanje energetske efikasnosti u objektima poslovanja / Iznos dodijeljene finansijske podrške</p> <p>Polazna vrijednost 2023: /</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: 10 privrednih subjekata</p> <p>Ostvarena vrijednost 2024: 2 privredna subjekta</p>					<p>Javni konkurs je objavljen u 2024. godini i nije bilo podnesenih prijava od strane privrednih subjekata</p> <p>Javni konkurs je objavljen 10.11.2024. i otvoren je za podnošenje prijave do 09.02.2025. godine. Sprovođenje projekata se nastavlja u 2025. godini</p>	<p>50.000,00 €</p> <p>200.000,00 €</p>	<p>0</p> <p>34.727,66 €</p>	<p>Eko fond- Javni sektor Donator CMSR (Centar za međunarodnu saradnju i razvoj republike Slovenije)</p> <p>Eko fond- Javni sektor</p>	<p>energetske efikasnosti u objektima poslovanja.</p> <p>Izvjerno je da će planirana sredstva donatora CMRS biti raspoloživa u 2025. godini.</p>
<p>2.2.2. Podsticati investicije u tehnologije za preradu i promociju obnovljivih izvora energije (IPARD III program, Mjera 3)</p>	<p>IO: Broj ugovorenih/podržanih projekata/vrijednost granta</p> <p>Polazna vrijednost 2023:</p> <p>U okviru Mjere 3 po osnovu objavljena 4 Javna poziva za mjeru III, ugovoreno je i u</p>	<p>Vodeća institucija: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede</p> <p>Ključni partneri: Ministarstvo finansija</p>	<p>Q2 2024.</p>	<p>Q4 2024.</p>		<p>2.970.000,00 €</p> <p>2.227.500,00 €</p> <p>742.500,00 €</p>	<p>3.041.466,00 €</p> <p>2.281.099,50 €</p> <p>760.366,50 €</p>	<p>Ukupno</p> <p>IPA</p> <p>Nacionalni budžet (MPŠV)</p>	<p>Tokom 2024. godine započela je implementacija IPARD III programa, čime je podrška prerađivačkom sektoru nastavljena.</p>	

	<p>2023. godini isplaćeno 39 projekata u ukupnom iznosu podrške od 7.820.779,07 € Od isplaćenih 39 projekata predmetne Mjere koje, u strukturi privrednih subjekata u 11 preduzeća su žene izvršni direktori u iznosu od 1.024.461,05€.</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Isplata 9 ugovorenih projekata iz 2023. godine/2,97 mil€. Ugovaranje 20 projekata iz javnih poziva u 2024. godini.</p> <p>Ostvarena vrijednost 2024: Isplaćeno je 11 korisnika iz 2023. godine sa 3 mil €. Implementacija IPARD II programa je okončana sa 31.12.2024. godine. Po javnom pozivu raspisanom tokom 2024. godine u okviru IPARD III programa pristiglo je 57 zahtjeva.</p>									<p>Pristigli zahtjevi su u fazi administrativne i terenske kontrole, a za naredni period 2025-2026. godine se očekuje ugovaranje podnijetih zahtjeva kako bi korisnici pristupili realizaciji investicija.</p>
<p>2.2.3. Podsticati investicije za diverzifikaciju i razvoj prerade poljoprivrednih proizvoda, upravljanje otpadom i OIE</p>	<p>IO: Broj ugovorenih/podržanih projekata/ vrijednost granta</p> <p>Polazna vrijednost 2023: Ugovorene su 24 investicije, od čega</p>	<p>Vodeće institucije: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede</p>	<p>Q1 2024.</p>	<p>Q4 2024.</p>		<p>1.530.940,00 €</p> <p>1.148.205,00 €</p> <p>382.735,00 €</p>	<p>1.235.216,00 €</p> <p>926.412,00 €</p> <p>308.804,00 €</p>	<p>Ukupno IPA Nacionalni budžet (MPŠV)</p>	<p>Tokom 2024. godine započela je implementacija IPARD III programa, čime je podrška prerađivačkom</p>	

<p>(IPARD III program, Mjera 7)</p>	<p>7 žena izvršni direktori, dok su 2 konkurisale kao fizičko lice. Isplaćenih nije bilo u toku 2023. godine, budući da nije bilo podnijetih zahtjeva za isplatu. Period realizacije investicija je dvije godine, tako da postoji mogućnost prenošenja iste za 2024. godinu.</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Isplata 24 ugovorena projekata iz 2023. godine/1,53 mil€.</p> <p>Ugovaranje 50 projekata iz javnih poziva u 2024. godini.</p> <p>Ostvarena vrijednost 2024: Isplaćeno je 17 korisnika u iznosu od 1.235.216,00€ iz 2023. godine.</p> <p>Implementacija IPARD II programa je okončana sa 31.12.2024. godine. Po javnom pozivu raspisanom tokom 2024. godine u okviru IPARD III programa pristiglo 184 zahtjeva.</p>	<p>Ključni partneri: Ministarstvo finansija</p>							<p>sektoru nastavljena. Pristigli zahtjevi su u fazi administrativne i terenske kontrole, a za naredni period 2025-2026. godine se očekuje ugovaranje podnijetih zahtjeva kako bi korisnici pristupili realizaciji investicija.</p>
-------------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	---

<p>2.2.4. Realizacija Programa za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji</p>	<p>IO: Broj podržanih preduzeća u sektoru industrije/vrijednost finansijske podrške Polazna vrijednost 2023: 7 preduzeća</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: 15 preduzeća (30% žena)</p> <p>Ostvarena vrijednost 2024: Odobreno 7 projekata preduzeća iz sektora prerađivačke industrije iz Javnog poziva za 2023. godinu, u iznosu od 1.289.479,62€ grantova (u vlasništvu žena 28,6%/365.431,81 €). Operativni troškovi 87,660,40€. U 2024. godini je usvojen Program EE za 2024. godinu i 1. oktobra 2024. godine je raspisan Javni poziv u vrijednosti od 2,3 mil€. Planirana podrška za 10 privrednih subjekata iz sektora prerađivačke industrije.</p>	<p>Vodeća institucija: MER, MPNI, ME Ključni partner: Fond za inovacije Crne Gore</p>	<p>Q1 2024.</p>	<p>Q4 2024.</p>			<p>1.177.140,02 €</p> <p>1.122.859,98 € (za realizaciju Programa EE 2024.)</p>	<p>1.377.140,02€²⁷ (za Program EE za 2023.) 1.000.000,00 € 377.140,02 €</p> <p>Sredstva za realizaciju Programa EE za 2024. godinu su prenijeta Fondu za inovacije, u skladu sa zaključcima Vlade CG, a ista će biti ugovorena i dodijeljena u 2025/2026 godini.</p>	<p>Ukupno Nacionalni budžet (MER) IPA III</p> <p>Nacionalni budžet (MER) Tekuća budžetska rezerva (IPA III paket direktne podrške EK CG za prevazilaženje energetske krize.</p>	<p>U toku 2024. godine potpisani su ugovori o realizaciji projekata iz Javnog poziva za 2023. godinu i započela je implementacija projekata 7 preduzeća. U 2025. godini je u planu monitoring realizacije projekata. Takođe, usvojen je Program za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji u 2024. i raspisan je Javni poziv. U 2025. godini je planirana evaluacija projektnih prijava, ugovaranje i dodjela bespovratnih sredstva za odobrene projekte, od strane Fonda za inovacije koji je implementaciono tijelo programa.</p>
<p>Operativni cilj 2.3. Podrška inudstriji za rast konkurentnosti preduzeća</p>										
<p>Indikator učinka</p>			<p>Početna vrijednost 2023</p>		<p>Ciljna vrijednost 2026</p>	<p>Ciljna vrijednost 2028</p>				

²⁷ Realizovana sredstva pored grant podrške uključuju i operativne troškove

Promet u industriji (% u odnosu na isti kvartal prethodne godine (Q IV), Monstat ²⁸)				4% (QIV23/QIV22)			5% (QIV26/QIV25)		6% (QIV28/QIV27)	
Indikator učinka Investicije u OS – C, Bruto investicije u osnovna sredstva, u mil. €				Početna vrijednost 2023 27,048 mil. € (2022)			Ciljna vrijednost 2026 20% (u odnosu na 2022)		Ciljna vrijednost 2028 40% (u odnosu na 2022)	
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 2.3.	Indikator rezultata i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Status realizacije AAA	Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	Sredstva planirana	Sredstva realizovana	Izvor finansiranja	Preporuke za naredni period sprovođenja
2.3.1. Realizacija Programa za unapređenje konkurentnosti privrede za 2024. godinu – Programska linija za unapređenje proizvodnih kapaciteta	IO: Broj podržanih preduzeća u sektoru prerađivačke industrije/vrijednost finansijske podrške Polazna vrijednost 2023: 33 preduzeća u iznosu od 994.478,48€ (7 žena vlasnica, u iznosu od 263.725€) Ciljna vrijednost 2024: 20 preduzeća/2.000.000,00€ Ostvarena vrijednost 2024: 18/1.923.971,835 žena vlasnica, u iznosu od 464.835€ (27,78%)	Vodeća institucija: Ministarstvo ekonomskog razvoja	Q2 2024.	Q4 2024.			2.000.000,00 €	1.923.971,83 €	Nacionalni budžet (MER)	U 2024. godini, u okviru Programa za unapređenje konkurentnosti privrede za 2024. godinu i predmetnih programskih linija, znatno je povećan intenzitet subvencionisane podrške po preduzeću. Program za 2025. biće koncipiran u skladu sa potrebama privrede uz jasno definisane i konkretne mjere, kao i efektivne programe podrške za sektor MMSP.
2.3.2. Realizacija Programa za unapređenje konkurentnosti	IO: Broj podržanih MMSP/preduzetnika/ca /vrijednost finansijske podrške	Vodeća institucija:	Q2 2024.	Q4 2024.			500.000,00 €	430.781,88 €	Nacionalni budžet (MER)	U 2024. godini, u okviru Programa za unapređenje konkurentnosti

²⁸ <https://www.monstat.org/cg/page.php?id=178&pageid=34>

<p>privrede za 2024. godinu- Programska linija za podršku malim ulaganjima</p>	<p>Polazna vrijednost 2023: 174 preduzeća, 71 u vlasništvu žena/794.130,59 €</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: 40 preduzeća preduzeća/500.000,00 €</p> <p>Ostvarena vrijednost 2024: 40/ 430.781,88€ 14/ 171.665,52 (35%)</p>	<p>Ministarstvo ekonomskog razvoja</p>								<p>privrede za 2024. godinu i predmetnih programskih linija, znatno je povećan intenzitet subvencionisane podrške po preduzeću. Program za 2025. biće koncipiran u skladu sa potrebama privrede uz jasno definisane i konkretne mjere, kao i efektivne programe podrške za sektor MMSP.</p>
<p>2.3.3. Realizacija Programa za unapređenje konkurentnosti privrede za 2024. godinu- Programska linija- Vaučeri za žene i mlade u biznisu</p>	<p>IO: Broj podržanih MMSP/preduzetnika/ ca /vrijednost finansijske podrške Polazna vrijednost 2023: 42/153.384,43€ €, 30 preduzeća u vlasništvu žena/90.842,49€ (71,43%)</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: 30 preduzeća/200.000,00 €</p> <p>Ostvarena vrijednost 2024: 20 preduzeća/117.229,42 €, 13 preduzeća u vlasništvu žena/69.789,52€ (59,5%)</p>	<p>Vodeća institucija: Ministarstvo ekonomskog razvoja</p>	<p>Q2 2024.</p>	<p>Q4 2024.</p>		<p>200.000,00 €</p>	<p>117.229,42 €</p>	<p>Nacionalni budžet (MER)</p>		<p>U okviru Programa za unapređenje konkurentnosti privrede za 2024. godinu znatno je povećan intenzitet subvencionisane podrške po preduzeću, međutim broj odobrenih aplikacija u 2024. godini je manji u odnosu na 2023. godinu, zbog neispunjavanja datih uslova i kriterijuma. Program za 2025. biće koncipiran u skladu sa potrebama</p>

									privrede uz jasno definisane i konkretne mjere, kao i efektivne programe podrške za sektor MMSP.
2.3.4. Realizacija „Programa grantova za samozapošljavanje	<p>IO: Broj dodijeljenih grantova za samozapošljavanje za sektore industrije</p> <p>Polazna vrijednost 2023: Odobreni grantovi u ukupnom iznosu od 495.250,80 € za samozapošljavanje 51 nezaposlenog lica, od čega 310.050,95 € za samozapošljavanje 32 žene ili 62,75% ukupnog broja zaposlenih lica. Od toga za sektor industrije ukupno je dodijeljeno 206.338,40 € za samozapošljavanje 21 lica, od kojih 97.879,21 € za 10 žena (47,62 %)</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Dodjela grantova za samozapošljavanje za najmanje 20 nezaposlenih lica u oblasti industrije, od čega je za žene planirano 48%.</p>	<p>Vodeća institucija: ZZZCG</p> <p>Ključni partner: Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga</p>	Q2 2024.	Q4 2025.		200.000,00 €	374.128,30 €	Nacionalni budžet (ZZZCG)	Zavod za zapošljavanje planira da nastavi sa realizacijom programa u narednoj/im godini/ama.

	<p>Ostvarena vrijednost 2024: Odobreno grantova – bespovratnih sredstava za samozapošljavanje u ukupnom iznosu od 750.000,00 €, za 76 nezaposlenih lica, od čega 523.357,20 € za samozapošljavanje 53 žene (69,74%). Za sektor industrije je dodijeljeno 374,128,30 € za samozapošljavanje 42 lica, od kojih 303.600,00 € za 33 žene (78,57%).</p>								
<p>2.3.5. Realizacija Programa za razvoj i promociju zanatstva za 2024. godinu</p>	<p>IO: Broj podržanih zanatlija/vrijednost finansijske podrške Polazna vrijednost 2023: 24 zanatlije/157.331, 28 €, (20,83 % žene u iznosu od 31.590,05 €)</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: 23 zanatlije /200.000,00€</p> <p>Ostvarena vrijednost 2024: 23 zanatlije /200.000,00€ (10 preduzeća u vlasništvu žena, iznos podrške 84.609,07 €, 42,3%)</p>	<p>Vodeća institucija: Ministarstvo ekonomskog razvoja</p>	<p>Q2 2024.</p>	<p>Q4 2024.</p>		<p>200.000,00 €</p>	<p>200.000,00 €</p>	<p>Nacionalni budžet (MER)</p>	<p>Za predviđenu realizaciju Programa u 2025. godini opredijeljena su sredstva u većem iznosu kako bi se omogućila podrška većem broju korisnika zanatlija, a u skladu sa izraženim interesovanjem zanatlija za dobijanje finansijske podrške.</p>
<p>2.3.6. Realizacija Programa za razvoj i promociju</p>	<p>IO: Broj podržanih preduzeća u oblasti kreativnih industrija</p>	<p>Vodeća institucija: Ministarstvo kulture i medija</p>	<p>Q3 2024.</p>	<p>Q4 2024.</p>		<p>300.000,00 €</p>	<p>295.000,00 €</p>	<p>Nacionalni budžet (MKiM)</p>	<p>Nastavak realizacije Javnog konkursa i u 2025. godini. Povećati</p>

<p> kreativnih industrija</p>	<p>Polazna vrijednost 2023: 28 projekata</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: 35 projekata</p> <p>Ostvarena vrijednost 2024: 29 projekata</p>									<p> budžet Programa za razvoj i promociju kreativnih industrija u skladu sa rastom sektora.</p>
<p>2.3.7. Izrada Studije o optimalnim pravcima razvoja prerađivačke industrije u Crnoj Gori</p>	<p>IO: Studija razvoja prerađivačke industrije sa presjekom oblasti prerađivačke industrije za budući razvoj sa fokusom na vrste proizvoda na koje treba orijentisati proizvodnju, sa aspekta raspoloživih resursa i potencijala</p> <p>Polazna vrijednost 2023: Urađen analitički okvir i mapiranje preduzeća u sektoru prerađivačke industrije.</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Stvaranje preduslova za izradu početna faza izrada Studije</p> <p>Ostvarena vrijednost 2024: Realizovane pripremne aktivnosti za izradu Studije (kreiran projektni zadatak, definisan analitički okvir i razmatrani modeli implementacije za izradu Studije).</p>	<p>Vodeća institucija: MER</p> <p>Ključni partner: Univerzitet Crne Gore, Privredna komora CG</p>	<p>Q4 2024.</p>	<p>Q4 2025.</p>		<p>U 2024. godini je rađeno na definisanju ToR, a mehanizam implementacije će biti definisan do Q1 2025. godine.</p>	<p>30.000,00 €</p>	<p>/</p>	<p>IPA</p>	<p>Planirana je realizacija projektnog zadatka izrade Studije (ToR), ugovaranje ekspertske podrške i sprovođenje aktivnosti na pripremi dokumenta Studije u skladu sa definisanim projektnim aktivnostima.</p>

STRATEŠKI CILJ 3. PODSTICANJE INOVACIJA NA PRINCIPIMA PAMETNOG I ODRŽIVOG RAZVOJA INDUSTRIJE										
Operativni cilj 3.1. Unapređenje institucionalne infrastrukture i podsticajnih mjera za inovacije i tehnološki razvoj u industriji										
Indikator učinka			Početna vrijednost 2023			Ciljna vrijednost 2026		Ciljna vrijednost 2028		
R&D ulaganja javnog sektora, rang performanse u odnosu na EU ²⁹			28,1			30%		35%		
European Innovation Scoreboard Montenegro, EIS			(2023)							
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 3.1.	Indikator rezultata i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Status realizacije	Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	Sredstva planirana	Sredstva realizovana	Izvor finansiranja	Preporuke za naredni period sprovođenja
3.1.1. Unapređenje inovativnosti kroz usluge inovacionih infrastrukture	IO: Unaprijeđeni infrastrukturni segmenti inovacionih infrastrukture/ Broj organizovanih događaja/ Broj razvijenih programa podrške/Broj podržanih inovativnih timova Polazna vrijednost 2023: 9 unaprijeđenih ili novorazvijenih infrastrukturnih segmenata /253 održanih događaja / 15 razvijenih programa podrške Ciljna vrijednost 2024: 15 unaprijeđenih ili novorazvijenih infrastrukturnih segmenata / 318 održanih događaja / 23 razvijenih programa podrške.	Vodeća institucija: IPC Tehnopolis NTP CG Ključni partneri: Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija	Q1 2024.	Q4 2024.	AAA		1.150.000,00 € (350.000,00 € NTP, 800.000,00 € Tehnopolis) 154.512,00 € 85.600,00 €	1.150.000,00 € (Ukupno) 350.000,00 € NTP 800.000,00 € Tehnopolis 86.000,00 € NTP 40.370,66 € Tehopolis	Nacionalni budžet (MPNI) Donatori: NTP Tehnopolis	Preporučuje se obezbjeđenje kontinuiteta u pružanju usluga inovacionih infrastrukture, kao i diversifikacija usluga u skladu sa potrebama inovacione zajednice.

²⁹ https://ec.europa.eu/assets/rt/d/eis/2023/ec_rtd_eis-country-profile-me.pdf

	<p>Ostvarena vrijednost 2024 IPC Tehnopolis: 1 unaprijeđeni infrastrukturni segment (Dom digitalne revolucije NK)/ 83 održanih događaja / 4 razvijena programa podrške/34 podržana inovativna tima.</p> <p>Ostvarena vrijednost 2024 NTP: 5 unaprijeđenih ili novorazvijenih infrastrukturnih segmenata / 50 održanih događaja / 2 razvijena programa podrške/ 10 podržanih inovativnih timova.</p>									
3.1.2. Podsticanje razvoja naučne izvrsnosti i izgradnja izvrsnih naučnoistraživačkih timova radi kreiranja baze za buduće centre izvrsnosti (kroz grantove)	<p>IO: Broj podržanih izvrsnih NI timova koji obuhvataju saradnju sa privredom/Broj uključenih NI ustanova /Broj uključenih subjekata koji obavljaju inovacionu djelatnost</p> <p>Polazna vrijednost 2023: Realizacija centra izvrsnosti FoodHub je u toku, dok je status centra izvrsnosti CEBIMER u procesu rješavanja.</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Podržana najmanje 4 izvrsna NI</p>	<p>Vodeća institucija: Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija</p> <p>Ključni partneri: UCG, univerziteti, licencirane NI ustanove, subjekti inovacione djelatnosti</p>	Q4 2024.	Q4 2024.		Krajem 2024. godine je raspisan Javni konkurs za za dodjelu istraživačkih grantova za podsticanje izvrsnosti. Rok za realizaciju Q2 2025. godine.	400.000,00 €	/	Nacionalni budžet (MPNI)	Na osnovu Javnog poziva iz 2024. godine sprovodi se administrativna provjera i upućivanje projektnih prijava na eksternu evaluaciju. Nakon evaluacije slijedi dodjela istraživačkih grantova. U 2025. godini nije planirano objavljivanje Javnog poziva.

	tima (% žena) / Uključeno najmanje 8 NI ustanova / Uključena najmanje 4 subjekta koji obavljaju inovacionu djelatnost Ostvarena vrijednost 2024: 19. decembra 2024. godine je istekao rok za podnošenje prijava na Konkurs za dodjelu istraživačkih grantova za podsticanje izvrsnosti.								
3.1.3. Realizacija Programa podrške za razvoj inovacija -PL kolaborativnih grantova za inovacije	IO: Broj podržanih preduzeća iz sektora industrije/vrijednost finansijske podrške Polazna vrijednost 2023: 7 preduzeća (2022) Ciljna vrijednost 2024: 5 preduzeća (% žena) Ostvarena vrijednost 2024: 6 preduzeća (17% žena/121.802,90 €)	Vodeća institucija: Fond za inovacije Crne Gore	Q2 2024.	Q4 2024.		1.000.000,00 €	941.111,61 €	Nacionalni budžet (Fond za inovacije Crne Gore)	Za 2025. godinu nije planirano raspisivanje javnog poziva za navedenu programsku liniju. Planirano je da Fond organizuje obuke koje će pomoći korisnicima u implementaciji projekata, vođenju biznisa, zaštiti intelektualne svojine i obezbjeđivanju dodatnih investicija. Ove obuke bile bi dostupne svim korisnicima i pružile bi ključnu podršku u razvoju i unapređenju njihovih poslovnih aktivnosti.
3.1.4. Realizacija PL za provjeru	IO: Broj podržanih preduzeća iz sektora	Vodeća institucija:	Q2 2024.	Q4 2024.		300.000,00 €	371.428,82 €	Nacionalni budžet (Fond za	Planirano je da Fond organizuje obuke koje će pomoći

inovativnog koncepta	industrije/vrijednost finansijske podrške Polazna vrijednost 2023: 7 preduzeća Ciljna vrijednost 2024: 8 preduzeća (% žena) Ostvarena vrijednost 2024: 5 preduzeća i 6 naučno-istraživačkih organizacija (36% žena/124.089,80 €)	Fond za inovacije Crne Gore						inovacije Crne Gore)	korisnicima u implementaciji projekata, vođenju biznisa, zaštiti intelektualne svojine i obezbjeđivanju dodatnih investicija. Ove obuke bile bi dostupne svim korisnicima i pružile bi ključnu podršku u razvoju i unapređenju njihovih poslovnih aktivnosti.
3.1.5. Realizacija PL podrške ranoj fazi startapova	IO: Broj podržanih startapova iz sektora industrije/vrijednost finansijske podrške Polazna vrijednost 2023: 14 startapa Ciljna vrijednost 2024: 10 startapova (% žena) Ostvarena vrijednost 2024: 12 preduzeća (25% žena/95.933,14 €)	Vodeća institucija: Fond za inovacije Crne Gore	Q2 2024.	Q4 2024.		350.000,00 €	388.573,14 €	Nacionalni budžet (Fond za inovacije Crne Gore)	Planirano je da Fond organizuje obuke koje će pomoći korisnicima u implementaciji projekata, vođenju biznisa, zaštiti intelektualne svojine i obezbjeđivanju dodatnih investicija. Ove obuke bile bi dostupne svim korisnicima i pružile bi ključnu podršku u razvoju i unapređenju njihovih poslovnih aktivnosti.
3.1.6. Realizacija PL vaučera za zaštitu i razvoj pronalazaka	IO: Broj podržanih preduzeća iz sektora industrije/vrijednost finansijske podrške Polazna vrijednost 2023: 14 preduzeća	Vodeća institucija: Fond za inovacije Crne Gore	Q2 2024.	Q4 2024.		20.000,00 €	22.957,88 €	Nacionalni budžet (Fond za inovacije Crne Gore)	Navedena programska linija se neće sprovesti u narednom periodu.

	Ciljna vrijednost 2024: 5 preduzeća (% žena) Ostvarena vrijednost 2024: 7 podržanih projekata (0% žena)								
3.1.7. Realizacija PL za realizaciju edukativnih programa u oblastima pametne specijalizacije i podsticanje inovacione kulture	IO: Broj organizovanih obuka/projekata/broj učesnika/ca Polazna vrijednost 2023: 19 obuka/projekata/3.760 učesnika/ca Ciljna vrijednost 2024: 27 obuka/projekata/5.700 učesnika/ca Ostvarena vrijednost 2024: 28 obuka/projekata/6.000 učesnika/ca	Vodeća institucija: Fond za inovacije Crne Gore	Q2 2024.	Q4 2024.		230.000,00 €	234.197,15 €	Nacionalni budžet (Fond za inovacije Crne Gore)	Planirano je da Fond organizuje obuke koje će pomoći korisnicima u implementaciji projekata, vođenju biznisa, zaštiti intelektualne svojine i obezbjeđivanju dodatnih investicija. Ove obuke bile bi dostupne svim korisnicima i pružile bi ključnu podršku u razvoju i unapređenju njihovih poslovnih aktivnosti.
3.1.8. Realizacija programa obuke i konsultacija za ključne aktere u kreiranju predloga projekata u okviru EU programa i jačanje kapaciteta HE NCP mreže	IO 1: Broj održanih obuka/Broj učesnika/ca (predstavnik preduzeća) Polazna vrijednost 2023: Održano 5 info dana za Horizont Evropa – Stub III Inovativna Evropa (MPNI); održana 4 info dana za EUREKA (MPNI); održane 3 online konsultacije za EIT (MPNI i Fond za inovacije Crne Gore); realizovane 4 obuke	Vodeća institucija: Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija Ključni partneri: Fond za inovacije Crne Gore, preduzeća, NI ustanove, inovacione infrastrukture, NCP mreža, EIT RIS Hub Montenegro	Q1 2024.	Q4 2024.		Ukupno: 14.000,00 € 7.000,00 € 7.000,00 €	8.000,00 € EIT 4.000,00 €	Donatori FST Widera (EU projekat) Sredstva EIT	Nastaviti sa realizacijom obuka, prije svega za pisanje i implementaciju Horizont Evropa projekata, a posebno pozivima iz stuba III – Inovativna Evropa Održavati info dane, posvećene konkretnim segmentima HE programa u što većem broju.

(HORIZON EUROPE – POLICY ANSWERS)/65 učesnika/ca (NTP CG); realizovane 2 zvanične konsultacije/168 učesnika/ca (NTP CG); realizovane 2 zvanične konsultacija (HORIZON 2020 – WBC-RRI.NET); 43 učesnika/ca (NTP CG)

Ciljna vrijednost
2024: Održano 6 info dana za Horizont Evropa – Stub III Inovativna Evropa; održano 6 info dana za EUREKA; održane 4 radionice za razvoj kapaciteta NCP (FST Widera i MPNI); Održana 2 info dana za programe podrške EIT

Ostvarena vrijednost
2024: Održana 4 info dana o programu Horizont Evropa; Održane 4 obuke za pisanje i implementaciju Horizont Evropa projekata; Održane 2 obuke za ojačavanje kapaciteta NCP; Održana 2 EIT događaja sa preko 320 učesnika; realizovane 3 obuke posredstvom EIT Huba.

	<p>IO 2: Jačanje kapaciteta NCP u oblastima industrije i inovacija</p> <p>Polazna vrijednost 2023: Učešće NCP-ja za Stub III HE Inovativna Evropa na 4 vebinara; učešće NCP-ja za Stub III HE Inovativna Evropa na 2 obuke u organizaciji TESIS3 projekta i 2 obuke u organizaciji Policy Answers projekta.</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Učešće NCP za industriju i inovacije na minimum 10 obuka (% žena)</p> <p>Ostvarena vrijednost 2024: Učešće NCP za finansijska i pravna pitanja na obuci u Pragu; Učešće NCP-ja na jednoj EIT online obuci (100% učešće žena)</p>							408,00 €	EK (donatori)	Potrebno je povećati učešće NCP za Stub III Inovativna Evropa na obukama i vebinarima
<p>3.1.9. Podsticanje učešća u EU programima EUREKA i HORIZONT EVROPA (STUB III – Inovativna Evropa)</p>	<p>IO 1: Broj uspješno finansiranih projektnih predloga sa učešćem preduzeća u EUREKA Network programu</p> <p>Polazna vrijednost 2023: 3 završena EUREKA projekta u 2023. godini iz prethodnog ciklusa; 1 novi EUREKA projekat</p>	<p>Vodeća institucija:</p> <p>Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija</p> <p>Ključni partneri: preduzeća, NI</p>	Q1 2024.	Q4 2024.		U okviru raspisanog Konkursa nije bilo dostavljenih projektnih prijava u okviru HE Stub III IE. Rok za realizaciju Q2 2025.	Ukupno 240.000,00 €	Ukupno 240.000,00 €	Nacionalni budžet (MPNI)	U 2025. godini planirano je objavljivanje Javnog konkursa za sufinansiranje učešća u Network Eureka projektima i u sklopu njega programske linije namijenjene jačanju učešća zemalja Zapadnog Balkana.
							100.000,00 €	100.000,00 €	EUREKA Multilateralni Eureka poziv za ZB (WB)	
							90.000,00 €	90.000,00 €		

	<p>ugovoren, rukovoditeljka novog projekta žena (100%). Ciljna vrijednost 2024: 1 EUREKA projekat započeo sa realizacijom</p> <p>Ostvarena vrijednost 2024: 1 Projekat EUREKA Network 2 Projekta EUREKA WB</p> <p>IO 2: Broj odobrenih aplikacija u okviru programa HE Stub III IE / Broj odobrenih aplikacija u okviru programa EUREKA</p> <p>Polazna vrijednost 2023: Konkurs za sufinansiranje učešća u Stubu III HE - Inovativna Evropa: podržan 1 projekat</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Konkurs za sufinansiranje učešća u Stubu III HE – Inovativna Evropa: podržana 3 projekta / Konkurs za sufinansiranje učešća u Network Eureka projektima u 2024: podržana 3 projekta; Multilateralni Eureka poziv za zemlje Zapadnog Balkana: podržana 2 projekta.</p>						50.000,00 € /		<p>Konkurs za Network Eureka projekte</p> <p>Konkurs za HE Stub III – IE</p>	<p>Planirano je objavljivanje Javnog konkursa za sufinansiranje učešća u pozivima stuba III HE – Inovativna Evropa (EIC, EIT i EIE) u sklopu Javnog konkursa za podsticanje učešća u Okvirnom programu za istraživanje i inovacije Horizont Evropa.</p>
--	---	--	--	--	--	--	---------------	--	--	---

	<p>Ostvarena vrijednost 2024: U okviru raspisanog Konkursa nije bilo dostavljenih projektnih prijava u okviru HE Stub III IE.</p> <p>IO 3: Broj podnijetih prijava u okviru EU poziva HE Stub III IE</p> <p>Polazna vrijednost 2023: Podnijeta jedna projektna prijava u okviru EIC Accelerator Faza II</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Podnijete 3 projektne prijave u okviru okvira EU poziva HE Stub III IE</p> <p>Ostvarena vrijednost 2024: U okviru raspisanog Konkursa nije bilo dostavljenih projektnih prijava u okviru HE Stub III IE.</p>								
3.1.10. Osnivanje Kancelarije za tehnološki transfer	<p>IO: Kreirani preduslovi za formiranje Kancelarije za tehnološki transfer</p> <p>Polazna vrijednost 2023: Urađena Studija pred-izvodljivosti i prezentovana u martu 2023. godine; Izrađen National TTO Handbook&Guidelines i tri prateća priloga za potencijalne korisnike</p>	<p>Vodeća institucija: Naučno-tehnološki park Crne Gore</p> <p>Ključni partneri: Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija, Univerzitet Crne</p>	Q4 2024.	Q4 2025.		12.000,00 €	6.800,00 €	Nacionalni budžet	U daljem periodu fokus će biti na osnaživanju kapaciteta Kancelarije za tehnološki transfer, kao i pripremi i realizaciji aktivnosti u skladu sa Strategijom pametne specijalizacije 2026-2031, čija je izrada u toku.

	<p>Kancelarije. U okviru manifestacije "Dani nauke i inovacija 2023" organizovan panel "Značaj i Uloga kancelarije za transfer tehnologija u razvoju inovaciono-preduzetničkog ekosistema u Crnoj Gori"</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Potpisan Memorandum o razumijevanju između Osnivača NTP CG; Osnovana Kancelarija za tehnološki transfer</p> <p>Ostvarena vrijednost 2024: Uspostavljena kancelarija TT u okviru NTP CG.</p>	Gore							
--	--	-------------	--	--	--	--	--	--	--

Operativni cilj 3.2. Jačanje industrijskih ekosistema na principima zelene tranzicije

Indikator učinka Indeks održive konkurentnosti – stub ekonomska održivost (GSCI) ³⁰ – rezultat i rang ³¹	Početna vrijednost 2023 75 rang/180 Rezultat 42,8 (2023)					Ciljna vrijednost 2026 70		Ciljna vrijednost 2028 65		
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 3.2.	Indikator rezultata i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Status realizacije	Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	Sredstva planirana	Sredstva realizovana	Izvor finansiranja	Preporuke za naredni period sprovođenja
3.2.1. Unaprijediti ponudu drvne sirovine sa ciljem njene	IO: Godišnja stopa rasta posječene drvne sirovine Polazna vrijednost 2023: 438.346 m ³	Vodeća institucija: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i	Q1 2024.	Q4 2024.			1.138.810,00 €	1.138.810,00 €	Nacionalni budžet (Uprava za šume)	Ugovoriti poslove na izradi Programa gazdovanja početkom godine kako bi ostalo

³⁰ OECD Environmental Policy; alternativa SDG indikator ili indikator smanjenja emisija ili energetske efikasnosti u industriji

³¹ <https://solability.com/download/the-global-sustainable-competitiveness-report-2023/?tmstv=1714161634>

bolje dostupnosti za drvoprerađivače	Ciljna vrijednost 2024: 600.000 m ³ Ostvarena vrijednost 2024: 260.000m ³ - (Procjena- Izvještaj o radu Uprave za šume za 2024. godinu treba da bude završen i usvojen na kraju Q1)	vodoprivrede/ Uprava za šume Ključni partner: Poslovne asocijacije							dovoljno vremena za uzimanje terenskih podataka tokom godine.	
3.2.2. Unapređenje i razvoj informacionog sistema u šumarstvu	IO: Uspostavljen informacijski sistem u šumarstvu. Omogućeno praćenje realizacije planova gazdovanja i protoka drvnih sortimenata Polazna vrijednost 2023: Informacijski sistem u šumarstvu nije funkcionalan Ciljna vrijednost 2024: Raspisivanje tendera i početak realizacije projekta Ostvarena vrijednost 2024: Aktivnost nije realizovana. Informacijski sistem u šumarstvu nije uspostavljen i funkcionalan.	Vodeća institucija: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Ključni partner: Uprava za šume	Q2 2024.	Q4 2027.		Raspisivanje tendera nije realizovano zbog sporosti u realizaciji pripreme tenderske dokumentacije. Realizacija ovog projekta bi morala biti završena do kraja Q4 2025. godine jer poslije tog roka bi sredstva bila povučena od strane IPA fonda.	200.000,00 €	/	IPA	Neophodno je intenzivirati aktivnosti na raspisivanju tendera i kako bi se iskoristila raspoloživa IPA sredstva do kraja 2025. godine.
3.2.3. Uspostavljanje Geoportala sa planskom dokumentacijom	IO: Uspostavljanje Geoportala/ Broj posjeta istom Polazna vrijednost 2023: Komisija za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki poništila prethodni postupak javne nabavke	Vodeća Institucija: Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine	Q3 2024.	Q4 2025.		U toku 2024. godine stvoreni su preduslovi za finansiranje izrade Geoportala od strane IPA fondova i	100.000,00 €	/	Nacionalni budžet (MDUP)	Planirano je upućivanje Programskog zadatka na komentare EU delegaciji početkom 2025. i usaglašavanje tehničke

	<p>Ciljna vrijednost 2024: Sproveden postupak javne nabavke (potencijalno finansiranje kroz EU fondove).</p> <p>Ostvarena vrijednost 2024: U 2024. godini pripremljen je Programski zadatak za uspostavljanje Geoportala i isti je dostavljen nadležnom Ministarstvu ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera radi sprovođenja daljeg postupka.</p>					započete su aktivnosti na pripremi tenderske dokumentacije za izradu Geoportala, u iznosu do 300.000,00 €. Rok za realizaciju Q4 2025. godine				specifikacije. Nakon usaglašavanja sa EK, intenzivirati aktivnosti na pripremi tenderske dokumentacije i izboru izvršioca usluge kako bi se stvorili preduslovi za uspostavljanje Geoportala sa planskom dokumentacijom čime će se kreirati sveobuhvatna dokumentaciona osnova sa svim relevantnim i kvalitetnim geografskim podacima koji su osnova za postepeno stvaranje harmonizovane prostorne strukture podataka.
<p>3.2.4. Diverzifikacija turističke ponude sa akcentom na održivi proizvod</p>	<p>IO: Broj podržanih projekata-proizvoda iz domena održivog turizma Polazna vr15 preduzeća u iznosu od 2,2 vrijednost 2023: 67</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: 85 Ostvarena vrijednost 2024: 106</p>	<p>Vodeća Institucija: Ministarstvo turizma, NTO</p>	Q1 2024.	Q4 2024.			450.000,00 €	408.595,76 €	Nacionalni budžet (MT)	Planirana je realizacija podrške projektima i u 2025. godini kroz Program podsticajnih mjera u oblasti turizma. Finansijska podrška predstavlja značajan podsticaj u cilju razvoja novih proizvoda ili

									povećanja kvaliteta već postojećih. Precizan iznos raspoloživih sredstava i konkretne mjere će se utvrditi predlogom Programa podsticajnih mjera za 2025. godinu (PRV Q1 ili Q2).
3.2.5. Realizacija Programa za podršku unapređenju energetske efikasnosti u hotelskoj industriji	IO: Broj podržanih projekata/preduzeća Polazna vrijednost 2023: Program počinje sa realizacijom u 2024. godini Ciljna vrijednost 2024: 15 preduzeća (% žena) Ostvarena vrijednost 2024: 15 preduzeća (Analiza je pokazala da su žene izvršni direktori u 4 od 15 preduzeća, a da je tim preduzećima dodijeljeno ukupno 591.362,99 €).	Vodeća institucija: Ministarstvo turizma, Ključni partner: Ministarstvo energetike, Fond za zaštitu životne sredine- Eko fond	Q3 2024.	Q1 2025.		3.000.000,00 €	2.204.999,74 €	Tekuća budžetska rezerva (IPA III paket direktne budžetske podrške EK Crnoj Gori za prevazilaženje energetske krize), Zaključak 08-330/24-2852/2 od 30. maja 2024.	U 2025. godini je planirano raspisivanje Javnog poziva sa preostalim sredstvima iz 2024. godine, u iznosu od 795.000,26 €. Održivost projekta pokušava se obezbijediti uz podršku međunarodnih partnera, ali u ovom trenutku ne postoji izvjesnost da će sredstva biti obezbijeđena. Ukoliko budu obezbijeđena, u skladu sa time će biti povećan iznos sredstava na javnom pozivu.
3.2.6. Implementacija ekološki prihvatljivih tehnologija u poslovanju	IO: Broj objekata u Crnoj Gori koji posjeduju eko sertifikate Polazna vrijednost 2023: 16 objekata	Vodeća institucija: Ministarstvo turizma,	Q1 2024.	Q4 2024.		/	/		Procesi eko sertifikacije će biti nastavljeni i u narednom periodu, ali dinamika i broj

turističke privrede – eko sertifikacija	Ciljna vrijednost 2024: 18 objekata Ostvarena vrijednost 2024: 16 objekata ³²	Ključni partner: Subjekti koji dodjeljuju eko oznake - Travelife, Eco label, Zeleni ključ								sertifikovanih u najvećoj mjeri će zavisiti od interesovanja vlasnika objekata i ispunjavanja predviđenih obaveza.
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---

Operativni cilj 3.3. Podsticanje daljeg razvoja cirkularnih modela poslovanja

Indikator učinka			Početna vrijednost 2023			Ciljna vrijednost 2026		Ciljna vrijednost 2028		
Stopa reciklaže komunalnog otpada (% ukupnog otpada) ³³			4,2% ³⁴ (2022)			7%		10%		
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 3.3.	Indikator rezultata i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Datu m počet ka	Planira ni datum završet ka	Status realizacije 	Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	Sredstva planirana	Sredstva realizovana	Izvor finansiranja	Preporuke za naredni period sprovođenja
3.3.1. Realizacija preduslova za izgradnju infrastrukture za reciklažu- postrojenja za sortiranje otpada, reciklažna postrojenja i centri za prikupljanje sekundarnih sirovina	IO: Broj studija izvodljivost ili tehničke dokumentacije za izgradnju infrastrukture za reciklažu Polazna vrijednost 2023: Pripremne aktivnosti na izradi tehničke dokumentacije i studija izvodljivosti Ciljna vrijednost 2024: Izrađena tehnička dokumentacija za regionalni reciklažni centar u NK, kao i	Vodeća institucija: Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera	Q1 2024.	Q4 2024.		Opština Bijelo Polje još u uvijek nije odredila lokaciju za izgradnju regionalnog centra za upravljanje otpadom. Novi rok Q4 2025. godine.	330.000,00 € ³⁵	220.000,00 € NK 648.192,53 € Andrijevića	Donatori- Svjetska banka Kapitalni budžet	Nastaviti sprovođenje i realizaciju preduslova za izgradnju infrastrukture za reciklažu, odnosno postrojenja za sortiranje otpada.

³² Prema podacima od izvještajnih jedinica broj smještajnih kapaciteta kojim su dodijeljeni sertifikati održivosti bio je veći od navedenog, ali zbog nepoštovanja obaveza shodno programima za eko sertifikaciju, više nisu nosioci sertifikata.

³³ <https://www.monstat.org/cg/page.php?id=1007&pageid=64>

³⁴ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_11_60/default/table?lang=en

³⁵ Donatorska sredstva EBRD za regionalni centar za upravljanje otpadom BP 180.000,00€, dok je za tehničku dokumentaciju za regionalni reciklažni centar NK grant SB 150.000,00€

	<p>studija izvodljivosti za regionalni centar za upravljanje otpadom Bijelo Polje</p> <p>Ostvarena vrijednost 2024: Započete su aktivnosti u cilju izrade tehničke dokumentacije za regionalni reciklažni centar u Nikšiću.</p> <p>Izgrađena je transfer stanica za sakupljanje i sortiranje otpada u Andrijevici.</p>								
<p>3.3.2. Organizacija kampanja i edukativnih programa usmjerenih na podizanje svijesti građana o važnosti recikliranja, pravilnom razvrstavanju otpada i njegovom uticaju na životnu sredinu.</p>	<p>IO: Broj organizovanih događaja (kampanja i edukativnih programa)</p> <p>Polazna vrijednost 2023: Organizovana 21 događaja od strane NVO</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Organizovan najmanje 21 događaj</p> <p>Ostvarena vrijednost 2024: Realizovana 21 Projekta sa NVO</p>	<p>Vodeća institucija: Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera/Ministarstvo javne uprave</p>	Q1 2024.	Q4 2024		150.000,00 €	150.000,00 €	Nacionalni budžet (MERS)	Nastaviti i obezbijediti učešće u Programiranju prioriternih oblasti od javnog interesa i sredstava u 2025. godini.
<p>3.3.3. Poboljšanje procesa sakupljanja i pripreme otpada za ponovnu upotrebu i reciklažu</p>	<p>IO: Broj organizovanih edukacija/Količina sakupljenog i pripremljenog otpada za ponovnu upotrebu i reciklažu.</p> <p>Polazna vrijednost 2023: Spovedene aktivnosti na kreiranju</p>	<p>Vodeća institucija: Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera</p>	Q1 2024.	Q4 2024.		30.000,00 €	6.500,00 €	Donatori (edukacije su sprovedene od strane GIZ i SB)	S obzirom da će se proces izrade ostalih podzakonskih akata na osnovu zakona o upravljanju otpadom nastaviti i tokom 2025. godine kao i edukativne kampanje, ova

	<p>regulatornog okvira za upravljanje otpadom.</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Donošenje 10 podzakonska akta/Sprovođenje edukativnih kampanja za uvođenje sistema proširene odgovornosti proizvođača</p> <p>Ostvarena vrijednost 2024: Donijet novi Zakon o upravljanju otpadom ("SI list CG", br. 34/24), 7 pravilnika i jedna uredba.³⁶</p> <p>U 2024. godini održane 4 radionice na temu Produžene odgovornost proizvođača EPR (Extended Producer Responsibility) koje su obuhvatile institucije sistema, pravni sektor i komunalna preduzeća, deponije i opštinske sekretarijate.</p>									aktivnost se može planirati i za 2025 godinu.
3.3.4. Izvoz opreme i otpada	IO: Sprovođenje pripremnih aktivnosti	Vodeća institucija:	Q1 2024.	Q4 2024.			120.000,00 €	/ ³⁷	Donatori UNEP, GEF	Obezbijediti praćenje

³⁶ Pravilnik o klasifikaciji otpada, katalogu otpada, postupcima obrade otpada, odnosno prerade i odstranjivanja otpada. ("SI list CG", br. 64/24), Pravilnik o načinu vođenja evidencije otpada i sadržaju formulara o transportu otpada("SI list CG", br. 64/24), Pravilnik o načinu vođenja i sadržaju zahtjeva za upis u registar izvoznika neopasnog otpada("SI list CG", br. 94/24), Pravilnik o listi POPs supstanci, načinu i postupku za upravljanje POPs otpadom i graničnim vrijednostima koncentracija POPs materija koje se odnose na preradu i odstranjivanje otpada koji sadrži ili je kontaminiran POPs supstancama("SI list CG", br. 98/24), Pravilnik o izračunavanju sume osiguranja za izdavanje dozvole za preradu i/ili odstranjivanje otpada("SI list CG", br. 117/24), Pravilnik o sadržaju izvještaja o izvorima žive i načinu vođenja evidencije o skladištenju žive("SI list CG", br. 103/24), Pravilnik o uslovima koje treba da ispunjava privredno društvo, odnosno preduzetnik koji vrši preradu i/ili odstranjivanje otpada ("SI list CG", br. 64/24), Uredba o nadoknadi koju plaća prodavac laganih plastičnih kesa za nošenje, debljine zida preko 50 mikrona. ("SI list CG", br.105/24).

³⁷ Realizovane sve planirane aktivnosti u 2024. godini i stvorene sve neophodne pretpostavke za realizaciju sredstava i izvoz koji će uslijediti u 2025. godini, u količini od 80t.

<p>koji sadrži polihlorovane bifenile (PCB)</p>	<p>za izvoz otpada/Količina izvezenog otpada koji sadrži polihlorovane bifenile</p> <p>Polazna vrijednost 2023: Tokom 2023 nije bilo izvoza</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Priprema neophodne dokumentacije za izvoz</p> <p>Ostvarena vrijednost 2024: Pripremljena neophodna dokumentacija za izvoz. Urađen Projektni zadatak (ToR) za odlaganje PCB-a.</p>	<p>Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera</p>								<p>implementacije kroz redovne koordinacione sastanke sa učesnicima projekta. Pripremiti logistički plan za transport PCB otpada iz Crne Gore (80 tona). Osigurati poštovanje Bazelske konvencije u svim fazama izvoza. Nastaviti saradnju sa donatorima, slijedi izrada dokumentacije potrebne za izvoz.</p>
<p>3.3.5. Obuke i programi za izgradnju kapaciteta privatnog sektora o principima, strategijama i najboljim praksama u zelenoj tranziciji u okviru HUB-a cirkularne ekonomije</p>	<p>IO: Broj radionica/edukativnih aktivnosti za privatni sektor/broj učesnika/ca</p> <p>Polazna vrijednost 2023: PKCG uspostavila HUB cirkularne ekonomije</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Organizovano 5 edukativnih aktivnosti/100 učesnika/ca</p> <p>Ostvarena vrijednost 2024: Organizovano 4</p>	<p>Vodeća institucija: Privredna komora Crne Gore</p>	<p>Q1 2024.</p>	<p>Q4 2024.</p>			<p>2.500,00 €</p>	<p>2.000,00 €</p>	<p>Privatni sektor (PKCG)</p>	<p>PKCG je uspostavila HUB cirkularne ekonomije kao jedinstveni punkt za cirkularne inicijative i rješenja, razmjenu znanja i ekspertize i iskustava. PKCG će kroz ovaj mehanizam i tokom 2025. pomagati članicama da razumiju i implementiraju prakse cirkularne ekonomije i to kroz razmjenu znanja i ekspertize, pristup domaćoj i međunarodnoj</p>

	edukativne aktivnosti/277 učesnika/ca (50% žena)									cirkularnoj praksi i iskustvima, te aktivnostima i događajima koji se tiču cirkularne ekonomije.
Operativni cilj 3.4. Unapređenje digitalne transformacije privrede										
Indikator učinka DESI indeks, dimenzija digitalne javne usluge			Početna vrijednost 2023 5,8 (2022)			Ciljna vrijednost 2026 10		Ciljna vrijednost 2028 15		
Indikator učinka Digitalni intenzitet u MSP (po veličini preduzeća, udio – EUROSTAT) ³⁸			Početna vrijednost 2023 4,8 (2023)			Ciljna vrijednost 2026 5		Ciljna vrijednost 2028 5,2		
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 3.4.	Indikator rezultata i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Status realizacije AAA	Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	Sredstva planirana	Sredstva realizovana	Izvor finansiranja	Preporuke za naredni period sprovođenja
3.4.1. Uspostavljanje Evropskog haba za digitalne inovacije (EDIH) u Crnoj Gori (EU program „Digitalna Evropa“ - DIGITAL-2023-EDIH-04-ASSOCIATED)	IO: Realizovani preuslovi za uspostavljanje EDIH-a u Crnoj Gori Polazna vrijednost 2023: Usvojena Informacija o pripremim aktivnostima Crne Gore za poziv “Evropski habovi za digitalne inovacije” u okviru EU programa “Digitalna Evropa”; Formiran Međuresorni tim MPNI i MJU sa ciljem pripreme Javnog poziva za nacionalnu predselekciju; Obezbijeđeno	Vodeća institucija: Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija i Ministarstvo javne uprave	Q1 2024.	Q4 2024.			195.000,00 € Ukupno 105.000,00 € 90.000,00 €	195.000,00 € Ukupno 105.000,00 € 90.000,00 €	Nacionalni budžet MPNI MJU Program „Digitalna Evropa“ Privatni sektor Akademska zajednica NVO sektor	Tokom 2025. godine nastaviće se podrška projektu MontEDIH, za koji je crnogorski konzorcijum predvođen Univerzitetom Crne Gore potpisao ugovor sa Evropskom komisijom u decembru 2024. godine, a MPNI i MJU izvršili prenos prve tranše nacionalnog sufinansiranja. Planirana je podrška

³⁸ Digital Intensity Index, DII, [Survey on ICT usage and e-commerce in enterprises](https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/isoc_e_dii/default/table?lang=en&category=isoc.isoc_e) (composite indicator), https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/isoc_e_dii/default/table?lang=en&category=isoc.isoc_e

	<p>nacionalno sufinansiranje</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Objavljen Javni konkurs za predselekciju kandidata za učešće na pozivu „Mreža evropskih habova za digitalne inovacije“ (DIGITAL-2023-EDIH-04-ASSOCIATED) u okviru EU programa „Digitalna Evropa“ / Stvoreni preduslovi za sufinansiranje iz nacionalnog budžeta / Lista predselektovanih kandidata iz Crne Gore dostavljena EK</p> <p>Ostvarena vrijednost 2024: Realizovan Javni konkurs za predselekciju kandidata za učešće na pozivu „Mreža evropskih habova za digitalne inovacije“ (DIGITAL-2023-EDIH-04-ASSOCIATED) u okviru EU programa „Digitalna Evropa“ / Stvoreni preduslovi za sufinansiranje iz nacionalnog budžeta / Lista predselektovanih kandidata iz Crne Gore dostavljena Evropskoj komisiji.</p>									<p>sufinansiranju projekta MontEDIH iz budžetskih sredstava MPNI i MJU i u 2025. godini.</p>
--	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--

<p>3.4.2. Uspostavljanje Sistema za elektronsko plaćanje administrativnih taksi</p>	<p>IO: Procenat organa državne uprave i lokalne samouprave koji pružaju usluge elektronske naplate administrativnih taksi/procenat elektronskih plaćanja administrativnih taksi/naknada³⁹</p> <p>Polazna vrijednost 2023: 14%</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: 20%</p> <p>Ostvarena vrijednost 2024: 25,98%.</p>	<p>Vodeća institucija: Ministarstvo javne uprave, Organi državne uprave i Lokalne samouprave</p>	<p>Q1 2024.</p>	<p>Q4 2024.</p>		<p>40.000,00 €</p>	<p>40.000,00 €</p>	<p>Nacionalni budžet (MJU)</p>	<p>U planu je povezivanje sistema za elektronsko plaćanje sa elektronskim uslugama, odnosno Portalom elektronske uprave i u velikoj mjeri će se podići kvalitet elektronskih usluga u smislu sigurnog i olakšanog plaćanja, kao i kontrole naplate.</p>
<p>3.4.3. Uspostavljanje novog portala elektronske uprave kao jedinstvenog e-šaltera</p>	<p>IO: Broj elektronskih usluga za privredu na novom portalu elektronske uprave</p> <p>Polazna vrijednost (2023): 31 e-usluga za privredu na starom portalu e-uprave</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: 31 e-usluga za privredu na novom portalu e-uprava.</p> <p>Ostvarena vrijednost 2024: Na starom portalu eUprave ima 26 – elektronskih usluga za pravna lica. Novi Portal eUprave je implementiran u decembru 2024.</p>	<p>Vodeća institucija: Ministarstvo javne uprave</p>	<p>Q1 2024.</p>	<p>Q4 2024.</p>		<p>232.650,00 €</p>	<p>232.650,00 €</p>	<p>Donatori (UNDP implementacija)</p>	<p>Integracija je kritičan korak za osiguranje funkcionalnosti ove platforme, jer uključuje povezivanje portala sa zajedničkim sistemskim rješenjima MJU koja su ključna za razvoj i isporuku e-usluga. Očekuje se da će portal eGov biti u potpunosti operativan i dostupan građanima i privredi u I kvartalu 2025. godine, što</p>

³⁹ Procenat se računa na osnovu Naredbe o načinu uplate javnih Prihoda (Sl. list CG", br. 6/2025 od 29.1.2025. godine).

	<p>godine, a u produkciju će biti pušten tokom februara 2025.</p> <p>U ovoj fazi, eGov Portal još nije javno dostupan i trenutno je u procesu pripreme prvog elektronskog servisa putem BPM platforme, a radi se na integraciji ovog servisa sa portalom eGov.</p>								<p>će obezbijediti jedinstvenu onlajn platformu na kojoj građani, preduzeća i drugi akteri u Crnoj Gori mogu pristupiti širokom spektru javnih usluga i informacija.</p>
<p>3.4.4. Realizacija Programa za unapređenje konkurentnosti privrede za 2024. godinu – Programaska linija za podršku digitalizaciji</p>	<p>IO: Broj podržanih preduzeća /vrijednost finansijske podrške</p> <p>Polazna vrijednost 2023: 32 preduzeća</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: 30 preduzeća (% žena)/300.000,00€</p> <p>Ostvarena vrijednost 2024: 2024:16/172.804,00 6 vlasnica žena/58.429,00€ (37,5%)</p>	<p>Vodeća institucija: Ministarstvo ekonomskog razvoja</p>	<p>Q2 2024.</p>	<p>Q4 2024.</p>		<p>300.000,00 €</p>	<p>172.804,00 €</p>	<p>Nacionalni budžet (MER)</p>	<p>U 2024. godini, u okviru Programa za unapređenje konkurentnosti privrede za 2024. godinu i predmetnih programskih linija, znatno je povećan intenzitet subvencionisane podrške po preduzeću. Međutim, broj odobrenih aplikacija u 2024. godini je manji u odnosu na 2023. godinu, zbog neispunjavanja datih uslova i kriterijuma od strane preduzeća. Program za 2025. biće koncipiran u skladu sa potrebama privrede uz jasno definisane i</p>

										konkretne mjere, kao i efektivne programe podrške za sektor MMSP.
3.4.5. Sprovedena Anketa za digitalizaciju	IO: Broj anketiranih preduzeća na temu digitalizacije Polazna vrijednost 2023: Anketirano 100 preduzeća na temu digitalizacije Ciljna vrijednost 2024: Anketirano 200 preduzeća na temu digitalizacije (% žena) Ostvarena vrijednost 2024: Anketirano 286 preduzeća na temu digitalizacije (40% žena)	Vodeća institucija: Privredna komora Crne Gore	Q1 2024.	Q4 2024.		/	/	Privatni sektor (PKCG)		PKCG će i tokom 2025. godine aktivno učestvovati u promociji vrijednosti uvođenja digitalizacije u MMSP kroz realizaciju projekta Moja eKomora.
STRATEŠKI CILJ 4. UNAPREĐENJE PRISTUPA JEDINSTVENOM TRŽIŠTU EU I JAČANJE REGIONALNE EKONOMSKE SARADNJE										
Operativni cilj 4.1. Unapređenje ambijenta za brži pristup jedinstvenom tržištu EU i jačanje regionalne ekonomske saradnje										
Indikator učinka Skraćenje prosječnog vremena otpuštanja robe, izvoz, procedure na terminalu (Svjetska banka)			Početna vrijednost 2023 1 sat 58 min (2021)			Ciljna vrijednost 2026 -5% (u odnosu na 2021)		Ciljna vrijednost 2028 -10% (u odnosu na 2021)		
Indikator učinka OECD Trade Facilitation Indicator -Indikator olakšanja izvoza (rezultat) ⁴⁰			Početna vrijednost 2023 1,35 (2022)			Ciljna vrijednost 2026 1,40		Ciljna vrijednost 2028 1,45		
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 4.1.	Indikator rezultata i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Status realizacije AAA	Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	Sredstva planirana	Sredstva realizovana	Izvor finansiranja	Preporuke za naredni period sprovođenja
4.1.1. Implementiranje procedura pojednostavljeno g i	IO: Broj privrednika sa statusom OPS Polazna vrijednost 2023: 4 OPS	Vodeća institucija: Uprava carina	Q1 2024.	Q4 2024.		/	/	/		Kontinuirano praćenje i obrada zahtjeva

⁴⁰ <https://compareyourcountry.org/trade-facilitation>

ubrzanog puštanja roba kroz Implementaciju programa ovlaštenih privrednih subjekata (OPS)	Ciljna vrijednost 2024: 3 OPS Ostvarena vrijednost 2024: 9 OPS								
4.1.2. Uspostavljanje Novog komjuterizovanog tranzitnog sistema (NCTS)	IO: Obezbjedivanje preduslova za punu implementaciju NCTS-a Polazna vrijednost 2023: Priprema za nacionalnu primjenu NCTS-a Ciljna vrijednost za 2024. godinu: Nacionalna primjena NCTS-a i pristupanje Konvencijama za 2025. godinu Ostvarena vrijednost 2024: Započeta Nacionalna primjena NCTS-a	Vodeća institucija: Uprava carina	Q3 2024.	⁴¹		299.838,00 €	299.838,00 € Sredstva su u potpunosti utrošena i zaključen je novi Ugovor za održavanje i nadogradnju aplikativnog softvera u NCTS sistemu.	Nacionalni budžet (Uprava carina)	U 2025. godini je planirano pristupanje Konvencijama i početak projekta implementacije NCTS P6.

Operativni cilj 4.2. Jačanje izvoznih sposobnosti preduzeća i uključivanje u otporne lance snadbijevanja			
Izvoz na tržište EU 27 u odnosu na ukupni izvoz roba (Monstat)	Početna vrijednost 2023 243.477 mil. € (36% ukupnog izvoza)	Ciljna vrijednost 2026 5% (u odnosu na 2023)	Ciljna vrijednost 2028 10% (u odnosu na 2023)
Izvoz na tržište WB5 u odnosu na ukupni izvoz (Monstat)	Početna vrijednost 2023 326,63 mil. € (48% ukupnog izvoza)	Ciljna vrijednost 2026 10% (u odnosu na 2023)	Ciljna vrijednost 2028 15% (u odnosu na 2023)

⁴¹ Pristupanje Konvencijama za 2025. godinu se očekuje do kraja Q4 2025. godine

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 4.2.	Indikator rezultata i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Status realizacije AAA	Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	Sredstva planirana	Sredstva realizovana	Izvor finansiranja	Preporuke za naredni period sprovođenja
4.2.1. Pružanje informativne/savjetodavne podrške kroz aktivnosti/događaja je EEN mreže (Single Market Programme)	<p>IO 1: Broj MMSP kojima je pružena podrška Polazna vrijednost 2023: 450 MMSP Ciljna vrijednost 2024: 500 MMSP Ostvarena vrijednost 2024: 500 MMSP</p> <p>IO 2: Broj događaja/broj učesnika/ca Polazna vrijednost 2023: 20/500 Ciljna vrijednost 2024: 25/600 Ostvarena vrijednost 2024: 20/500⁴²</p>	Vodeća institucija: Ministarstvo regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama, EEN konzorcijum	Q 1 2024	Q 4 2024.			22.000, 00 €	22.000,00 €	EU donacija Budžet EEN	Projektne aktivnosti će nastaviti sa realizacijom i u narednom periodu, u skladu sa radnim programom i odobrenim budžetom
4.2.2. Organizacija/koordinacija poslovnih susreta u zemlji i inostranstvu kroz aktivnosti EEN mreže (Single Market Programme)	<p>IO: Broj B2B događaja/broj sastanaka/broj sklopljenih sporazuma o saradnji Polazna vrijednost 2023: 12/200/5 Ciljna vrijednost 2024: 15/250/8 Ostvarena vrijednost 2024: 15/250/8</p>	Vodeća institucija: Ministarstvo regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama, EEN konzorcijum	Q 1 2024	Q 4 2024.			15.000, 00 €	15.000,00€	EU donacija Budžet EEN	Projektne aktivnosti će nastaviti sa realizacijom i u narednom periodu, u skladu sa radnim programom i odobrenim budžetom

⁴² Broj događaja je ostao na prošlogodišnjem nivou, jer se i dalje veliki broj održao virtuelnim putem/online koji su tokom 2024. godine privukli manji broj ljudi od predviđenog.

<p>4.2.3. Podsticati internacionalizacij u domaćih preduzeća kroz pružanje informacija i organizaciju poslovnih susreta</p>	<p>IO: Broj događaja/poslovnih foruma i B2B sastanci/ Broj preduzeća koja su uspostavila poslovnu saradnju</p> <p>Polazna vrijednost 2023: Organizovano 9 poslovnih foruma/9 preduzeća</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Organizovano 10 poslovnih foruma/10 preduzeća (%žena)</p> <p>Ostvarena vrijednost 2024: Organizovano 8 poslovnih foruma/8 preduzeća (30% žena)</p>	<p>Vodeća institucija: Privredna komora Crne Gore</p>	<p>Q1 2024.</p>	<p>Q4 2024.</p>		<p>80.000,00 €</p>	<p>45.000,00 €</p>	<p>Privatni sektor (PKCG)</p>	<p>Poslovni forumi omogućavaju i olakšavaju umrežavanje privrednika, pronalaženje partnera, dobavljača, investitora i kupaca. I kao platforma za diskusiju o aktuelnim ekonomskim i poslovnim trendovima, investicionim prilikama, regulativama i izazovima. Tokom 2025. godine sa zemljama regiona planirano je organizacija foruma sa Albanijom, BiH, Hrvatskom, Kosovom, Sjevernom Makedonijom, Srbijom. Planirani su i poslovni forumi u Rumuniji, Češkoj, Austriji, Slovačkoj i Sloveniji, organizacija manifestacija „Dani Crne Gore u Normandiji”, EXPO 2025, Japan, Dubai, UAE,</p>
--	--	---	---------------------	---------------------	--	--------------------	--------------------	-------------------------------	---

									Milano, Italija, Šangaj, Kina.
4.2.4. Promocija povećanja konkurentske sposobnosti domaćih proizvoda i usluga i organizacija sajмова i promotivnih aktivnosti	<p>IO 1: Broj promotivnih događaja/broj učesnika/ca Polazna vrijednost 2023: Organizovano 4 događaja/160 učesnika/ca Ciljna vrijednost 2024: Organizovano 4 događaja/200 učesnika/ca Ostvarena vrijednost 2024: Organizovano 4 događaja/160 učesnika/ca</p> <p>IO 2: Organizacija učešća privrede na događajima/sajmovima Polazna vrijednost 2023: Organizacija učešća na 14 sajмова Ciljna vrijednost 2024: Organizacija učešća na 15 sajмова Ostvarena vrijednost 2024: Organizovano učešće na 15 sajмова</p>	Vodeća institucija: Privredna komora Crne Gore	Q1 2024.	Q4 2024.		300.000,00 €	375.000,00 €	Privatni sektor (PKCG)	<p>Planirano je da se kroz niz aktivnosti uvežu kampanja "Snaga je u svima nama" i "Dobro iz Crne Gore" kako bi se postigao što veći sinergetski efekat i promovisanje domaće proizvodnje kroz različite komunikacione kanale i aktivnosti. U planu je realizacija Evropske nagrada za promociju preduzetništva (EEPA) u koordinaciji PKCG gdje će biti sprovedene promotivne aktivnosti, izvršen odabir najboljih, te upućen prijedlog za kandidata koji će se takmičiti na evropskom nivou.</p> <p>Ostvarivanje programa sajamskih aktivnosti u 2025. godine planirano je kroz organizaciju nastupa na četiri zajednička štanda</p>

									na sajmovima i posjete privrednih delegacija na sedam sajмова.
4.2.5. Obezbjedenje savjetodavne podrške preduzećima na polju kodifikacije sa ciljem stvaranja preduslova za učešće na NATO tržištu	<p>IO 1: Broj preduzeća koja su dobile NCAGE (NATO entitetski kod)/broj preduzeća koja su dobila NSN broj (NATO skladišni broj) Polazna vrijednost 2023: 32 nova preduzeća/ 22 nova proizvoda Ciljna vrijednost 2024: 5 novih preduzeća/15 novih proizvoda Ostvarena vrijednost 2024: 24 nova preduzeća / 10 novih proizvoda</p> <p>IO 2: Broj organizovanih okruglih stolova/Info dana/prezentacija/direktnih posjeta preduzećima Polazna vrijednost 2023: 2 okrugla stola Ciljna vrijednost 2024: 1 okrugli sto/ 1 Info dan/3 prezentacije/5 direktnih posjeta preduzećima Ostvarena vrijednost 2024: 2 okrugla stola/ 2 seminara/1 direktna posjeta preduzećima</p>	<p>Vodeća institucija: Ministarstvo odbrane</p> <p>Vodeća institucija: Privredna komora Crne Gore Ključni partneri: Ministarstvo odbrane/ Ministarstvo ekonomskog razvoja</p>	Q1 2024.	Q 2024.		/	/	U okviru redovnih poslovnih aktivnosti – nije potrebno dodatno finansiranje .	Savjetodavna podrška preduzećima može se realizovati u vidu direktne podrške ili u vidu održavanja informativnih sastanaka sa predstavnicima više preduzeća, (na kojima se prezentuju benefiti NATO tržišta i objašnjavaju se procedure koje se moraju ispoštovati tokom postupaka kodifikacije).
						1.000,00 €	1.200,00 €	Privatni sektor (PKCG)	Udruženo djelovanje PKCG i nadležnih organa državne uprave, stvorene su pretpostavke i uslovi za učešće privrednih subjekata u nabavkama za potrebe NATO alijanse. Pored normativnih intervencija koje su podrazumijevale donošenje novog Uputstva o

									postupku provjere ispunjenosti uslova za učešće privrednih subjekata registrovanih u Crnoj Gori u nabavkama za potrebe Sjeverno-atlantskog saveza, kreiran je i Priručnik za pripremu privrednih subjekata u ispunjavanju procedura i uslova za učešće u NATO nabavkama. U cilju daljeg unapređenja procesa, PKCG će u narednom periodu, u saradnji sa ključnim partnerom, tj. ministarstvom nadležnom za poslove odbrane, nastaviti započete aktivnosti - direktne posjete subjektima koji posjeduju NATO entitetski kod.	
4.2.6. Realizovati aktivnosti na planu FSC sertifikacije gazdovanja šumama	IO: Površina sertifikovanih šuma u ha. Polazna vrijednost 2023: 0 ha- Šume u Crnoj Gori nisu sertifikovane. Novi	Vodeća institucija: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	Q3 2024.	Q3 2025.		Aktivnost nije realizovana jer nije došlo do reorganizacije Uprave za šume u DOO	35.000 €	/	Nacionalni budžet (MPŠV)	Poslije reorganizacije Uprave za šume u DOO u vlasništvu države, može se pristupiti uvođenju

	<p>Zakon o šumama usvojen od strane Vlade krajem aprila, nalazi se u skupštinskoj proceduri</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Formirati državno preduzeće za korišćenje šuma koje može biti nosilac FSC sertifikata</p> <p>Ostvarena vrijednost 2024: Tokom 2024.godine je donešen novi Zakon o šumama ("Službeni list Crne Gore", br. 077/24 od 05.08.2024), kojim je predviđeno formiranje privrednog društva u roku od 90 dana od stupanja Zakona na snagu.</p>	<p>Ključni partner: Uprava za šume</p>				<p>u 2024. godini, pa u skladu sa navedenim nije došlo ni do predviđene sertifikacije. Rok za realizaciju Q4 2025.</p>				<p>FSC sertifikata u državnim šumama.</p>
--	---	--	--	--	--	--	--	--	--	---

IV PREPORUKE ZA NAREDNI PERIOD SPROVOĐENJA STRATEŠKOG DOKUMENTA

Sa aspekta prepreka i identifikovanih izazova za rast konkurentnosti industrije i analize ostvarenih rezultata realizacije Akcionog plana za implementaciju Industrijske politike za 2024. godinu, utvrđene su ključne **preporuke** za definisanje i realizaciju mjera na nivou strateških i operativnih ciljeva, sa akcentom na aktivnosti koje se nijesu realizovale u 2024. godini u planiranom obimu ili je pak došlo do njihovog prolongiranja za naredni dvogodišnji implementacioni ciklus u periodu 2025-2026. godine.

Preporuke daju dodatne smjernice za efikasnije sprovođenje strateškog dokumenta u narednom implementacionom ciklusu, i iste će biti predstavljene konkretnim aktivnostima u okviru Akcionog plana 2025-2026. godine, vodeći se istovremeno utvrđenim prioritetima u Srednjoročnom programu rada Vlade 2024-2027. i **Programu rada za 2025. godinu, Prioritet 2 Stabilan finansijski i ekonomski sistem za bogatu državu, građane i građanke, Cilj 7 Razvijena ekonomija do evropskog životnog standarda, Akcioni plan 2025-2026 za implementaciju Industrijske politike Crne Gore 2024-2028.** tematski dio TD 94. Posebna pažnja će se usmjeriti daljem usklađivanju sa **EK saopštenjima Industrijske politike** i obezbijediti da se nova industrijska politika implementira u saradnji sa ključnim akterima, kako je preporučeno u EK Izvještaju o Crnoj Gori za 2024. godinu, u okviru Poglavlja 20 Preduzetništvo i industrijska politika. Takođe, neophodno je pratiti realizaciju projekata u okviru ključnih komponenti **Reformske Agende Crne Gore 2024-2027: 1. Poslovno okruženje i razvoj privatnog sektora, 2. Digitalna i energetska/zelena tranzicija i 3. Razvoj ljudskog kapitala**, a koji su prepoznati Akcionim planovima Industrijske politike.

Implementacija seta programskih aktivnosti i instrumenata podrške kroz direktan uticaj na mikro, mala i srednja preduzeća iz sektora industrije treba da omogući unapređenje njihove produktivnosti, konkurentnosti, otpornosti, jačanje ljudskih kapaciteta i stručnih kvalifikacija za potrebe zapošljavanja u industriji, unapređenje saradnje nauke i privrede, jačanje administrativnih kapaciteta za privlačenje sredstava EU fondova, a dodatno i na razvoj posebnih ciljnih grupa kao što su žene, mladi i zanatlije, startap preduzeća, uz posredan uticaj na cjelokupnu privredu kroz unaprijeđen poslovni ambijent, infrastrukturu i olakšane procedure.

U nastavku je dat pregled **preporuka po strateškim, operativnim ciljevima i institucijama:**

Na nivou prvog strateškog cilja **SC1: Unapređenje ambijenta za digitalnu i zelenu tranziciju industrije**, kod **OC 1.1. Razvoj i unapređenje digitalne infrastrukture** potrebno je da MER nastavi sa realizacijom aktivnosti iz Nacionalnog plan razvoja mreža za širokopojasni pristup internetu 2025-2029 i projekta „Razvoj infrastrukture za širokopojasni pristup internetu“ i pripremi potrebnu tendersku dokumentaciju za projekat u okviru WBIF granta. Propisi za sprovođenje novog Zakona o elektronskim komunikacijama treba donijeti u roku od godinu dana od dana stupanja zakona na snagu, kako bi se pospješio razvoj elektronskih komunikacionih mreža i usluga u Crnoj Gori, a time i razvoj privrednog i društvenog sektora u državi. Za efikasno korišćenje novog portala otvorenih podataka MJU planira integraciju sa evropskim portalom otvorenih podataka - data.europa.eu. Imajući u vidu da je Portal otvorenih podataka implementiran u decembru 2024. godine, i da ranije nisu stvoreni uslovi za objavljivanje skupova podataka, preporuka je da se tokom 2025. godine pokrenu aktivnosti na /uspostavljanju OPEN DATA HUB kako bi se povećao broj skupova podataka, a na osnovu inicijativa od strane privrednog sektora. Planiran je završetak Faze II i aktivnosti u okviru Faze III projekta eKomora čime će se povećati pristupačnost PKCG putem online platforme koja će biti neprekidno dostupna privrednicima.

U segmentu realizacije **OC 1.2. Podsticanje energetske tranzicije i otpornosti u industriji** potrebno je da ME/EPCG planira završetak aktivnosti na projektu rekonstrukcije i modernizacije HE Piva kroz pripremu tenderske dokumentacije za preostale građevinske radove i potpisivanje Ugovora sa izvođačem. Aktivnosti na realizaciji projekta rekonstrukcije i modernizacije HE Perućica potrebno je nastaviti u dijelu preostalih agregata, i rekonstrukciju i modernizaciju sopstvene potrošnje elektrane. U susret velikom zastoju rada TE Pljevlja, potrebna je kontinuirana realizacija i praćenje svih predviđenih radnji u vrijeme zastoja april – novembar 2025.

godine, kako bi se omogućio ulazak TE na mrežu u novembru 2025. godine i njen dalji rad u punom kapacitetu. U segmentu budućeg rada VE Gvozd preporuka je da se kontinuirano prati realizacija ugovornih aktivnosti u cilju priključenja vjetroelektrane na elektroenergetsku mrežu i puštanja elektrane u rad. Za identifikaciju optimalnih nisko-konfliktnih lokacija za razvoj solara i vjetra na cjelokupnoj teritoriji Crne Gore, neophodna je efikasnija i blagovremena saradnja nadležnih institucija. U dijelu rehabilitacije željezničke pruge u cilju infrastrukturne podrške industrijskom razvoju, preporuka je da MS/ŽICG u planiranom roku završi projekte rekonstruisanih/rehabilitovanih segmenata pruge Vrbnica-Bar (tuneli, mostovi, itd), i pruge Lutovo-Bratonožići-Bioče.

U okviru **OC 1.3. Jačanje obrazovanja i vještina za tehnološki razvoj industrije**, preporuka je da MPNI nastavi sa aktivnostima izrade standarda zanimanja i standarda kvalifikacija, kao i izradom modularizovanih obrazovnih programa i promocijom i afirmacijom dualnog obrazovanja uz unapređenje saradnje škola i poslodavaca. Posebna preporuka se odnosi na uspostavljanje sistema podsticaja poslodavcima koji učestvuju u realizaciji praktičnog obrazovanja i zapošljavaju učenike/učenicice nakon završetka obrazovanja, kroz formiranje Fonda za podršku dualnom obrazovanju. Ujedno, potrebno je nastaviti rad na promociji studijskih programa u oblasti industrije u skladu sa potrebama tržišta rada.

Program obrazovanja i osposobljavanja za lica koja traže zaposlenje u skladu sa potrebama razvoja industrije od strane ZZCG je neophodno sprovoditi i u narednom periodu. Poslovna udruženja (PKCG, UPCG) treba da nastave sa organizovanjem obuka posebno za sticanje stručnih kvalifikacija kroz akreditovane programe za deficitarne stručne kvalifikacije u saradnji sa srednjim stručnim školama, promovisati aktivnosti na jačanju obrazovanja i vještina za unapređenje biznisa primjenom digitalizacije i organizovati specijalizovane obuke, treninge i tematske događaje.

U segmentu **OC 1.4. Unapređenje poslovnog ambijenta za podršku industrijskom razvoju** neophodno je donijeti novi Zakon o registraciji privrednih i drugih subjekata kojim će se pozitivno uticati na stvaranje brzog i jednostavnog registracionog postupka uz donošenje odgovarajućih podzakonskih akata. U dijelu strateškog i regulatornog okvira za poslovanje privrednih društava u većinskom vlasništvu države, neophodno je da MF sprovede aktivnosti na donošenju relevantne vlasničke politike i zakonskog rješenja kojim će se na jedinstven i sveobuhvatan način urediti sistem upravljanja i nadzora nad sektorom državnih preduzeća, donijeti strateški dokument, dopuniti javni registar sa podacima o sprovedenim eksternim revizijama, redovno održavati i proširiti na način što će se identifikovati privredna društva čiji je osnivač i većinski vlasnik neka od jedinica lokalne samouprave, kako bi se ciljanim djelovanjem u potpunosti valorizovao značajan potencijal ovih preduzeća.

U okviru drugog strateškog cilja **SC2: Rast investicija i modela finansiranja za dugoročnu konkurentnost industrije** kod **OC 2.1. Unapređenje pristupa finansiranju za preduzeća u sektoru industrije** potrebno je nastaviti sa obezbjeđivanjem finansijske podrške preduzećima u sektoru industrije za osnivanje novih preduzeća kao i za likvidnost preduzeća u sektoru industrije. Dodatno, neophodno je donijeti Zakon o kreditno-garantom fondu kako bi se obezbjedila adekvatna finansijska podrška mikro, malim i srednjim preduzećima, čime će se olakšati pristup povoljnim kreditima, smanjiti rizici u poslovanju i unaprijediti konkurentnost privrede.

U segmentu **OC 2.2. Podrška industriji ka klimatskoj neutralnosti** preporučuje se da Eko fond nastavi sa sprovođenjem aktivnosti dodjele podsticajnih sredstava za prelazak na zelena vozila i poboljšanje energetske efikasnosti u objektima poslovanja. Preporučuje se da MPŠV nastavi sa utvrđenim tempom procesa ugovaranja podnijetih zahtjeva kroz IPARD III Program mjera 3 i IPARD III Program mjera 7 kako bi korisnici što prije pristupili realizaciji aktivnosti. Dodatno, preporučuje se optimizacija administrativnih i terenskih kontrola kako bi se proces ubrzao i obezbjedila pravovremena podrška. Preporučuje se da MER, u saradnji sa ME i MPNI i Fondom za inovacije dodatno promoviše programsku podršku za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji u cilju što većeg odziva i broja prijava u narednom periodu.

U pogledu aktivnosti na nivou **OC 2.3. Podrška inudstriji za rast konkurentnosti preduzeća** neophodno je da MER nastavi sa sprovođenjem Programa za unapređenje konkurentnosti privrede uz dodatne modifikacije koje treba uskladiti sa specifičnim potrebama preduzeća, sa jasno definisanim i konkretnim mjerama i efektivnim programima podrške, posebno za sektor MMSP. Takođe, preporučuje se nastavak povećanja intenziteta subvencionisane podrške. U tom smislu neophodno je dodatno promovisati program u cilju povećanja informisanosti i angažmana preduzeća, čime bi se ostvario veći broj prijava i postigla veća efikasnost u implementaciji programa. Neophodno je da ZZCG nastavi Program grantova za samozapošljavanje uz fokus na povećanje broja korisnika i širenje obuhvata programa. Program treba da doprinese stvaranju novih radnih mjesta, jačanju preduzetničkog sektora i smanjenju nezaposlenosti. S obzirom na obezbijeđena dodatna sredstva za 2025. godinu za Program za razvoj i promociju zanatstva, neophodno je da MER osigura njihovu efikasnu upotrebu u cilju pružanja još veće podrške zanatlijama. Na planu daljeg razvoja sektora kreativnih industrija preporučuje se da se u okviru Programa za razvoj i promociju kreativnih industrija od strane MKM obezbijede dodatna sredstva usmjerena na proširenje programa u cilju većih investicija u kreativne industrije, poboljšanje uslova za rast i inovacije te jačanje konkurentnosti preduzeća. U pogledu Studije o optimalnim pravcima razvoja prerađivačke industrije u nadležnosti MER, preporučuje se realizacija planiranog projektnog zadatka izrade Studije (ToR), ugovaranje ekspertske podrške i sprovođenje aktivnosti koje su definisane projektom utvrđenom dinamikom.

Na nivou trećeg strateškog cilja **SC3: Podsticanje inovacija na principima pametnog i održivog razvoja industrije**, u okviru **OC 3.1. Unapređenje institucionalne infrastrukture i podsticajnih mjera za inovacije i tehnološki razvoj u industriji**, preporučuje se obezbjeđenje kontinuiteta u pružanju usluga inovacionih infrastruktura (IPC Tehnopolis i NTP CG) i izgradnja novih infrastrukturnih segmenata, kao i diverzifikacija usluga u skladu sa potrebama inovacione zajednice. Neophodno je realizovati Javni konkurs za dodjelu istraživačkih grantova za podsticanje izvrsnosti i dodijeliti istraživačke grantove. Preporuka je da Fond za inovacije nastavi sa još većom podrškom realizacije različitih programskih linija za podršku startup preduzećima, MMSP, i projektima saradnje privrede i nauke za unapređenje inovativnosti, projektom podrške za unapređenje energetske efikasnosti u industriji, kao i da organizuje obuke koje će pomoći korisnicima u implementaciji projekata, vođenju biznisa, zaštiti intelektualne svojine i obezbjeđivanju dodatnih investicija. Od posebnog značaja je da MPNI nastavi sa realizacijom obuka za pisanje i implementaciju Horizont Evropa i EUREKA projekata, a posebno poziva iz stuba III – Inovativna Evropa, organizacijom info dana, obukama za NCP. U narednom periodu fokus treba biti i na osnaživanju kapaciteta Kancelarije za tehnološki transfer, kao i pripremi i realizaciji aktivnosti u skladu sa budućom Strategijom pametne specijalizacije 2026-2031.

Na planu implementacije aktivnosti u okviru **OC 3.2. Jačanje industrijskih ekosistema na principima zelene tranzicije** preporuka je da MPŠV uradi Program gazdovanja šumama, a posebno se preporučuje da se realizuje tender za uspostavljanje informacionog sistema u šumarstvu do kraja 2025. godine. Na osnovu stvorenih preduslova za finansiranje izrade Geoportala od strane IPA fondova, neophodno je usaglasiti tehničke specifikacije i pripremiti tendersku dokumentaciju za izbor izvršioca usluge, od strane MPPU. Nastaviti sa realizacijom podrške projektima u okviru Programa podsticajnih mjera u oblasti turizma i realizacijom Programa za podršku unapređenju energetske efikasnosti u hotelskoj industriji, kao i procesom eko sertifikacije, od strane MT.

U dijelu **OC 3.3. Podsticanje daljeg razvoja cirkularnih modela poslovanja**, neophodno je da MERS kreira preduslove za dalju izgradnju infrastrukture za reciklažu, odnosno postrojenja za sortiranje otpada i organizaciju kampanja i edukativnih programa usmjerenih na podizanje svijesti građana o važnosti recikliranja, pravilnom razvrstavanju otpada i njegovom uticaju na životnu sredinu. Preporuka je i da se uskladi metodologija i statistika prikupljanja i obrade podataka za otpad i reciklažu. Nastaviti sa procesom izrade ostalih podzakonskih akata na osnovu Zakona o upravljanju otpadom i pripremiti logistički plan za transport PCB otpada iz Crne Gore (80 tona) uz poštovanje Bazelske konvencije u svim fazama izvoza. Kroz mehanizam HUB-a cirkularne ekonomije (u okviru PKCG) obezbijediti dalju podršku za razumijevanje i implementaciju prakse cirkularne ekonomije.

U okviru **OC 3.4. Unapređenje digitalne transformacije privrede**, potrebno je da nadležna MPNI i MJU nastave podršku projektu MontEDIH, za koji je crnogorski konzorcijum predvođen UCG potpisao ugovor sa EK i pruža podršku sufinansiranju projekta. U dijelu uspostavljanja sistema za elektronsko plaćanje administrativnih taksi, neophodno je sistem povezati sa elektronskim uslugama, odnosno Portalom elektronske uprave kako bi se povećao kvalitet elektronskih usluga u smislu sigurnog i olakšanog plaćanja, kao i kontrole naplate. Integracija je kritičan korak za osiguranje funkcionalnosti novog portala elektronske uprave kao jedinstvenog e-šaltera jer uključuje povezivanje portala sa zajedničkim sistemskim rješenjima MJU kako bi portal u potpunosti bio operativan i dostupan građanima i privredi. Program finansijske podrške za unapređenje digitalizacije preduzeća treba i dalje sprovoditi od strane MER, u skladu sa potrebama privrede uz jasno definisane i konkretne mjere, kao i efektivne programe podrške za sektor MMSF i učestvovati u promociji vrijednosti uvođenja digitalizacije u MMSF kroz realizaciju projekta Moja eKomora.

Na nivou četvrtog strateškog cilja **SC4: Unapređenje pristupa jedinstvenom tržištu EU i jačanje regionalne ekonomske saradnje** u okviru **OC 4.1. Unapređenje ambijenta za brži pristup jedinstvenom tržištu EU i jačanje regionalne ekonomske saradnje** u cilju olakšanja trgovine i stvaranja boljeg ambijenta preporučuje se da UC nastavi sa daljom primjenom pojednostavljenih trgovinskih procedura i ubrzanog puštanja roba kroz primjenu programa ovlaštenih privrednih subjekata OPS sa pogodnostima u smislu sigurnosti i zaštite u poslovanju. Preporučuje se da UC pristupi Konvenciji o zajedničkom tranzitnom postupku i započne projekat implementacije NCTS P6.

U okviru **OC 4.2. Jačanje izvoznih sposobnosti preduzeća i uključivanje u otporne lance snadbijevanja** potrebno je da MIRS nastavi sa realizacijom aktivnosti savjetodavne i informativne podrške kroz događaje EEN mreže, organizuju poslovne susrete i sajmove, kako bi se obezbijedilo lakše uspostavljanje poslovnih partnerstava kroz ekonomsku diplomatiju i aktivnosti EEN mreže. Takođe, od strane PKCG neophodan je nastavak na planu jačanja internacionalizacije domaćih preduzeća i njihove veće uključenosti na tržištu regiona i EU kroz organizovanje foruma i B2B sastanaka. Preporučuje se da se kroz niz aktivnosti uvežu kampanja "Snaga je u svima nama" i "Dobro iz Crne Gore". Preporuka je da MO nastavi sa pružanjem savjetodavne podrške u vidu direktne podrške ili održavanja informativnih sastanaka sa predstavnicima preduzeća kako bi ih informisali o procedurama tokom postupaka kodifikacije, odnosno dobijanja NCAGE koda i kodifikacije proizvoda kao preduslova za nastupanje na NATO tenderima i plasman proizvoda na NATO tržištu, i u saradnji sa MER i PKCG, nastaviti započete aktivnosti - direktne posjete subjektima koji posjeduju NATO entitetski kod. U dijelu realizacije aktivnosti na planu FSC sertifikacije gazdovanja šumama, MPŠV treba da intenzivira aktivnosti na reorganizaciji Uprave za šume u DOO u vlasništvu države, kako bi se pristupilo uvođenju FSC sertifikata u državnim šumama.

* * *

U kontekstu navedenih preporuka, nastaviće se sa realizacijom aktivnosti kroz kreiranje i implementaciju Akcionog plana 2025-2026 za implementaciju Industrijske politike Crne Gore 2024 – 2028.

U cilju daljeg unapređenja procesa implementacije i monitoringa realizacije aktivnosti utvrđenih Industrijskom politikom, aktivna uloga Koordinacionog tijela za izradu i implementaciju Industrijske politike podrazumijeva snažniju koordinaciju uključenih institucija i efikasnije dostizanje postavljenih ciljeva i međusobnu saradnju na planu definisanja i realizacije zajedničkih programskih aktivnosti za realizaciju strateških i operativnih ciljeva, uz **kontinuirano usklađivanje sa preporukama u okviru relevantnih EK saopštenja Industrijske politike i praćenje preporuka EK iz godišnjih Izvještaja o Crnoj Gori**.

Pored navedenog, u daljem procesu implementacije Industrijske politike Crne Gore 2024-2028. godine, prepoznata je važnost jačanja administrativnih kapaciteta za monitoring implementacije i korišćenje odgovarajućih alata za rano upozoravanje i procjenu rizika dalje implementacije Industrijske politike.